

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET

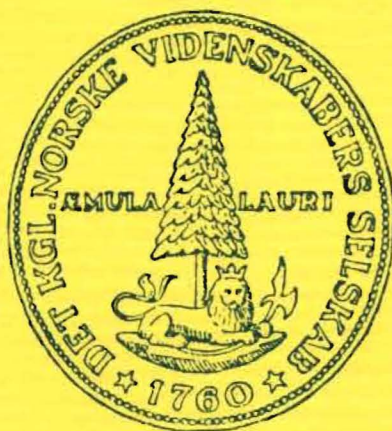
rapport

ARKEOLOGISK SERIE 1982:4

Verneplan for vassdrag
10-års vernede vassdrag

Arkeologiske kulturminner
i Drivavassdraget,
S-Trøndelag, Møre og Romsdal

Lars F. Stenvik

Universitetet i Trondheim

"Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet. Rapport. Arkeologisk serie" skal bringe stoff fra det faglige og geografiske ansvarsområde som Antikvarisk avdeling, DKNVS, Museet representerer.

I serien publiseres materiale som en av ulike hensyn finner ønskelig å gjøre kjent. Oftest vil det dreie seg om foreløpige rapporter, og materialet kan senere bli bearbeidet for videre publisering. Oppdragsrapporter vil utgjøre en stor del av serien.

Rapport-serien er ikke periodisk, og antall nummer pr. år vil variere. Serien startet i 1973. Det fins parallelt en "Botanisk serie" og en "Zoologisk serie".

"Arkeologisk serie" trykkes i A4-format i offset. Minimum opplag er 50.

Som regel blir norsk språk brukt, også i referat og sammendrag. Medarbeidere fra andre land kan bruke sitt morsmål, om nødvendig med norsk referat.

For manuskriptet, illustrasjoner, referanser o.l. følges vanlige retningslinjer. (Jfr. retningslinjer for K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Miscellanea). Innholdet sammenfattes vanligvis i et innledende abstract eller et fyldigere avsluttende sammendrag.

Utgiver:

Universitetet i Trondheim
Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet,
Antikvarisk avdeling.
N-7000 Trondheim.

Redaksjonskomité:

Kristian Pettersen

Lars F. Stenvik

Birgitta Wik

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSÉET,
RAPPORT ARKEOLOGISK SERIE: 1982:4.

VERNEPLAN FOR VASSDRAG
10-ÅRS VERNEDE VASSDRAG

ARKEOLOGISKE KULTURMINNER I
DRIVAVASSDRAGET, SØR-TRØNDELAG, MØRE OG ROMSDAL

AV LARS F. STENVIK

K. Norske Vidensk.Selsk.Mus. Rapport. Ark.Serie 1982:4.
Stenvik, L.F.: Arkeologiske kulturminner i Drivavassdraget,
Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal.
200 ekspl. ISBN 82-7126-290-4. ISSN 0332-8546.

ABSTRACT

Stenvik, L.F.: Archaeological Investigations in the Driva Watercourse, S-Trøndelag, Møre og Romsdal, K.Norske Videnskabers Selskab, Muséet Rapport A: 1982:4.

This report contains the results from archaeological investigations in connection with the Norwegian Governments plan for protection of watercourses against hydroelectric development. All known archaeological finds and monuments are listed and mapped. On the basis of different interests it is shown why it is of importance to protect ancient monuments against destruction. The archaeological data presented in this report can only show parts of the real quantity. There are reasons to believe that some groups of monuments are underrepresented.

*Lars F. Stenvik, University of Trondheim, DKNVS Museum,
Department of Archaeology, N-7000 Trondheim.*

REGISTRERING AV VERNEVERDIER I DE 10-ÅRS VERNEDE VASSDRAG

Stortinget behandlet i april 1973 verneplan for vassdrag. Ved behandlingen ble vassdragene delt i følgende grupper:

- 1) Varig vernede vassdrag
- 2) Vassdrag med vern foreløpig fram til 1983
- 3) Vassdrag som kan konsesjonsbehandles.

For en del vassdrag utsatte Stortinget behandlingen i påvente av nærmere forslag fra Regjeringen. Stortinget tok stilling til disse vassdrag i november 1980 og plasserte dem i forannevnte grupper. For gruppe 2 ble verneperioden forlenget til 1985.

Det er forutsetningen at både verneverdiene og utbyggingsverdiene i vassdragene i gruppe 2 skal utredes nærmere før det tas endelig stilling til vernespørsmålet.

Miljøverndepartementet har påtatt seg ansvaret for å klarlegge følgende verneinteresser:

- Resipientinteressene
- Naturvitenskapelige interesser
- Kulturvitenskapelige interesser
- Viltinteressene
- Friluftinteressene

Miljøverndepartementet oppnevnte 30. juni 1978 "Styringsgruppen for vurdering av kulturverdiene i de 10-års vernede vassdrag" til å stå for arbeidet med å klarlegge kulturvitenskapelige interesser. Styringsgruppen består av to representanter fra den arkeologiske interimskommisjon, en representant fra Riksantikvaren og fra Tromsø Museum samt en representant fra Miljøverndepartementet.

Denne rapporten er avgitt til Miljøverndepartementet som et ledd i arbeidet med å klarlegge de kulturvitenskapelige interesser. Rapporten er begrenset til å omfatte registrering av kulturverdier i tilknytning til 10-års vernede vassdrag. Rapporten omfatter ingen vurdering av verneverdiene, og heller ikke av den skade som måtte oppstå ved eventuell kraftutbygging.

En er kjent med at noen kraftselskaper tar sikte på innen 1985 å ha ferdig søknad om utbygging av vassdrag innenfor gruppe 2, i tilfelle

av at Stortinget skulle treffe vedtak om konsesjonsbehandling for disse vassdrag.

Denne rapporten tilfredsstiller ikke de krav vassdragslovgivningen stiller til søknader om kraftutbygging. Den kan derfor ikke nyttes som selvstendig grunnlag for vurdering av skader/ulemper ved kraftutbygging.

Miljøverndepartementet

Oslo, 22.12.1980.

2. FORORD

Følgende institusjoner har fått i oppdrag å registrere kulturminner i de 10-års verndede vassdrag: Universitetets Oldsaksamling, Oslo, Arkeologisk Museum, Stavanger, Historisk Museum, Bergen og Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab, Trondheim, utreder den arkeologiske delen av verneinteressene i Sør-Norge. Riksantikvaren, Oslo, utreder den etnologiske delen av verneinteressene i det samme området. Tromsø Museum har ansvar for både den arkeologiske, den etnologiske og den samisk/etnografiske utredningen i Nord-Norge. Oppdraget omfatter i alt 60 vassdrag.

Undersøkellesområdet omfatter hele vassdragets nedslagsfelt, men det har ofte vært nødvendig å begrense feltarbeidet til visse deler av dette. I prinsippet er alle spor etter menneskelig aktivitet kulturminner. Kulturminner blir ikke bare vurdert som enkeltobjekter, men også som ledd i det totale kulturlandskapet og som ledd i stedets kulturhistorie. Fordi registreringen er knyttet til Verneplan for vassdrag, er det spesielt viktig å belyse hvilket forhold kulturminner og kulturlandskap har til elver og vann.

Arkeologene har først og fremst ansvar for minnene for forhistorisk tid og middelalder (tiden før 1537). I noen tilfelle registrerer de også minner fra nyere tid og minner uten sikker datering. Den vanligste typen kulturminner som hører under arkeologenes ansvarsområde, er steinalderboplasser, gravhauger eller -røyser, hustufter, fangstanlegg (dyregraver o.a.) og jernutvinningsplasser.

De øvrige faste kulturminnene fra nyere tid registreres av etnologer og samisk-etnografer. Grensen framover i tid er satt til 1. verdenskrig, men ofte er det naturlig også å ta med andre minner. Den vanligste typen kulturminner fra nyere tid er gårdsanlegg og setre, veier og broer, anlegg for tømmerfløting, vassdrevne kverner og sager og minner knyttet til samiske næringer f.eks. boplasser, fangstanlegg for villrein og offerplasser.

Styringsgruppen som setter opp rammer for de kulturhistoriske undersøkelsene og samordner denne delen av prosjektet, består av:

Førsteantikvar, Øivind Lunde (formann)

Riksantikvaren, Oslo.

Førstekonservator, Arne B. Johansen,

(vararepr. 1978-79, medlem fra 1980.)

DAIK/Arkeologisk Museum i Stavanger.

Konservator, Johan A. Kalstad

Tromsø Museum.

Professor Sverre Marstrander

DAIK/Universitetets Oldsaksamling, Oslo.

Førstekonservator, Kristen R. Møllenhuis

(medlem 1978-79)

DAIK/Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab, Museet, Trondheim

Konsulent, Rolf Selrod

Det Kongelige Miljøverndepartement, Oslo.

Prosjektleder, Egil Mikkelsen (sekretær)

Universitetets Oldsaksamling, Oslo.

-

Konservator, Anne-Berit Ø. Borchgrevink,

(vararepr.)

Riksantikv./Inst. for folkelivsgransking, Univ. i Oslo.

Konservator, Arthur Fasteland

(vararepr. fra 1980)

DAIK/Historisk Museum, Bergen.

Vit.ass., Dikka Storm

(vararepr.)

Tromsø Museum.

3. INNHOLD

1. REGISTRERING AV VERNEVERDIER I DE 10-ÅRS VERNEDE VASSDRAG	s. 5
2. FORORD	s. 7
3. INNHOLD	s. 9
4. SAMMENDRAG	s.11
4.1. Undersøkelsesområdet	s.11
4.2. Registreringene	s.11
4.3. Registrerte kulturminner	s.12
4.4. Verneverdier	s.14
5. NATURFORHOLD	s.16
5.1. Topografi	s.16
5.2. Klima	s.18
5.3. Jordbunnsforhold	s.19
5.4. Fisk, vilt	s.20
6. ARKEOLOGISKE UNDERSØKELSER OG REGISTRERINGER ..	s.20
6.1. Tidligere undersøkelser og registreringer	s.20
6.2. Registreringer i forbindelse med 10-års vern av Driva	s.21
7. KULTURMINNER	s.24
7.1. Innledning	s.24
7.2. Kulturminner i Drivavassdraget	s.26
8. ARKEOLOGISKE VERNEVERDIER I DRIVAVASSDRAGET ...	s.77
8. 1. Innledning	s.77
8. 2. Steinalderlokaliteter	s.78
8. 3. Dyregraver, ledegjelder	s.79
8. 4. Bågåstø	s.83
8. 5. Trekullmiler	s.84
8. 6. Jernvinneplasser	s.85
8. 7. Gravhauger, -røyser	s.86
8. 8. Gamle veifar	s.89
8. 9. Steinbuer, skydd, tufter, etc.	s.90
8.10. Klebersteinsbrudd	s.92
8.11. Varder	s.93
8.12. Steinvarp	s.93

8.13. Offerstein	s. 94
8.14. Hellig kilde	s. 94
8.15. Kirketuft	s. 94
8.16. Samisk boplass	s. 94
9. FUNN FRA DRIVAS NEDBØRFELT	s. 95
9.1. Funn fra steinalder	s. 95
9.2. Funn fra eldre jernalder	s. 96
9.3. Funn fra yngre jernalder	s. 97
9.4. Pilefunn fra Oppdalsfjella	s.100
10. LITTERATUR	s.102
11. LOKALISERINGSKART	s.104
12. FOTOGRAFIER	s.122

4. SAMMENDRAG

4.1. Undersøkellesområdet.

Drivas nedbørfelt omfatter 2493 km². Det meste av dette ligger i Oppdal kommune i Sør-Trøndelag og Sunndal kommune i Møre og Romsdal fylke. Bare mindre deler av nedbørfeltet ligger i Dovre og Lesja kommuner i Oppdal fylke.

Vassdraget har sitt utspring i Dovrefjellmassivet. Elveløpet fra utspring til fjord er beregnet til 150 km. De høyeste fjelltopper innenfor nedbørfeltet rager over 2000 m o.h. med Snøhetta (2286 m o.h.) som det høyeste punkt.

Svært mye av Drivas nedbørfelt er høyfjell. Hele 71% ligger over 1000 m o.h. og bare 50% ligger under 500 m o.h.

Bosetningen er konsentrert til dalene, der jordbruk i første rekke har vært næringsgrunnlaget. Gårdene ligger i solvendte dalsider. I de senere år er det satset sterkt på turisme i Oppdal, dette har i sin tur influert på bosetningsmønster og arbeidsplasser.

Vestre deler av nedbørfeltet viser oseaniske klimatrekk med høy nedbørsmengde og liten årsvariasjon i temperatur. I østlige deler av nedbørfeltet faller mindre nedbør, og det er større årsvariasjon i temperatur. Oppdal ligger på kornmodningsgrensen.

Det er to tettsteder innenfor Drivas nedbørfelt: Oppdal og Sunndalsøra. Kommunikasjonssystemet er godt utbygd. Riksvei 16 går fra Sunndalsøra til Oppdal. E6 går fra Oppdal over Dovrefjell, det samme gjør jernbanen (Dovrebanen).

Innenfor nedbørfeltet fins en betydelig reinsstamme. Laksen går opp til Rise i Oppdal.

4.2. Registreringene.

De data som presenteres i denne rapporten er dels basert på arkivdata, dels på registreringer i forbindelse med 10-års vern av Driva. Det er således utført ca. 17 ukeverk feltregistrering i sammenheng med dette.

Potensiell vasskraftutbygging har vært utslagsgivende for opplegg av registreringene. Ut fra faglige vurderinger, eksisterende data, øko-

nomiske og tidsmessige rammer er det foretatt prioriteringer m.h.t. undersøkelsesområder. Ettersom de sentrale, bosatte områder var registrert tidligere, ble det lagt størst vekt på registrering av fjell- og utmarksområder.

Registreringene er på ingen måte fullstendige. Det er lagt vekt på å vise bredden av kulturminnetyper innenfor nedbørfeltet. Det virkelige antall for de forskjellige kulturminnetyper går ikke fram av tabellen i denne rapporten. Innbyrdes forhold mellom registrerte kulturminnetyper er ikke kongruente med det reelle forhold. Registreringene er ikke statistiske utvalg og man må regne med at enkelte kulturminnetyper er overrepresentert. De registrerte data må leses med dette forbehold.

Ansvarlig for registreringene har vært Lars F. Stenvik. Under det meste av feltarbeidet har magistergradsstudenter i arkeologi vært ledere med arkeologistudenter som assistenter.

4.3. Registrerte kulturminner.

Kulturminnetype	Antall lokaliteter/ funngupper	Enkeltminner
1. Steinalderlokaliteter	6	6
2. Dyregraver/fangstanlegg	64	> 242
3. Bågastø	18	34
4. Trekullmiler	4	4
5. Jernvinneplasser	1	1
6. Gravhauger	6	> 800
7. Veifar	13	13
8. Steinbuer, skydd, tufter etc.	34	> 49
9. Klebersteinsbrudd	7	8
10. Varder	4	4
11. Steinvarp	1	1
12. Offerstein	1	1
13. Hellig kilde	1	1
14. Kirketuft	1	1

Kulturminnetype	Antall lokaliteter/ funngrupper	Enkeltminner
15. Samisk boplass	1	1
16. Funn fra steinalder	13	> 13
17. Funn fra e.jernalder	42	> 42
18. Funn fra y.jernalder	239	> 239
19. Pilfunn fra Oppdals- fjella	<u>24</u>	<u>78</u>
Sum	<u>480</u>	<u>1538</u>

4.4. Verneverdier.

Drivavassdraget inneholder et bredt spektrum av kulturminner. Svært mange av disse kulturminnene har sammenheng med utmarksnæringer som jakt og fangst.

På mange vis kan man slå fast at Drivas nedbørfelt er spesiell innenfor Midt-Norge regionen m.h.t. kulturminnebestanden. Andre vassdrag kan være eksempler på det typiske i denne landsdelen mens Drivavassdraget avviker fra "normalen".

Som eksempel på dette kan gravskikken i forhistorisk tid trekkes fram. I Oppdal har man åpenbart hatt grendegravfelt, mens det vanlige ellers i Trøndelag og Møre er gårdsgravfelt. Dette må tolkes dit hen at vi her står overfor en annen sosial organisasjon enn det som har vært vanlig andre steder. Gravfeltet på Vang i Oppdal er foruten å være Norges største også noenlunde intakt slik at det for framtida vil være mulig å teste hypotesen om de spesielle samfunnsforhold i Oppdal. De få undersøkte graver i dette feltet har vært utrolig velutstyrte.

Drivas nedbørfelt representerer videre nordgrensen for dyregraver av den steinmurte typen. Dette er en konstruksjonsteknikk som bare forekommer i sørnorske høyfjell. Samtidig er det registrert adskillige dyregraver av den jordgravde typen innenfor nedbørfeltet. Dette gjør området svært interessant i studiet av slike fangstanlegg. Det er bl.a. framsatt hypoteser om at det kan ligge etniske forskjeller bak denne forskjellen i konstruksjon. Samene er således satt i sammen-

heng med de jordgravde dyregravene. Foreløpig er dette noe usikkert, men det drives forskning på dette området på flere hold. De registrerte dyregraver i Drivas nedbørfelt står sentralt i dette.

Registreringene i forbindelse med 10-års vern av Driva har brakt for dagen flere steinalderlokaliteter. Det er rimelig å tro at disse boplassene kan kaste lys over forholdet mellom kyst og innland i steinalder. Avstanden mellom kyst og høyfjell er forholdsvis kort i dette området og de tallrike steinalderlokaliteter på Trøndelags-/Mørkekysten står hittil i et missforhold til registrerte boplasser i fjellet. Har man i de registreringer som har pågått i dette prosjektet fått tak i enden av det nøstet som kan fortelle at fjellområdene i Drivas nedbørfelt har vært sesongboplass for kystens fiske- og fangstfolk under reinsjakt?

En siste gruppe kulturminner kan trekkes fram som spesielle for Drivas nedbørfelt. Det gjelder de mange klebersteinsbrudd. Det må opplagt være slik at produksjon av klebergjenstander, i første rekke gryter, må ha betydd mye for bosetningen i Oppdal. Man kan tenke seg at det har vært en eksportartikkel i forhistorisk tid og middelalder. Med kleberkar har man kanskje kunnet byttet til seg livsfornødenheter om de usikre kornavlinger slo feil.

Arkeologiske kulturminner spiller en viktig rolle i undervisning. Innenfor Drivas nedbørfelt ligger flere kulturminner slik til at de er lett tilgjengelige og svært anvendelige i pedagogisk sammenheng. Også som turistmål blir en del kulturminner brukt; dette gjelder kanskje særlig gravfeltet på Vang i Oppdal.

5. NATURFORHOLD

5.1. Topografi.

Drivas nedbørfelt utgjør 2493 km² hvorav det meste ligger i Oppdal kommune i Sør-Trøndelag og Sunndal kommune i Møre og Romsdal. Mindre deler av nedbørfeltet ligger i Dovre og Lesja kommuner i Oppland fylke.

Driva har sitt utspring i sentrale deler av Dovrefjellplatået der elva går under navnet Svåni. Den skifter navn til Driva etter samløpet med Kaldvella like ovenfor Kongsvoll. Fra utløpet fra Snåsavatna til fjorden, er elvestrekningen ca. 150 km.

De høyeste fjelltoppene innenfor nedbørfeltet finner man lengst sør der Snøhetta (2286 m o.h.) og Svånåtindan (2209 m o.h.) er de høyeste. Her fins ellers en rekke fjelltopper som når opp mot 2000 m over havet. På østsiden av Driva rager Knutshø (1690 m o.h.), Brattfonnhø (1672 m o.h.) og Sissihø (1621 m o.h.) høyest.

På nordsiden av Driva beveger man seg inn i Trollheimsmassivet der de høyeste fjellene er Blåøret (1625 m o.h.), Gjevilvasskamman (1627 m o.h.) og Kråkvasstind (1699 m o.h.).

Vestover i nedbørfeltet rager de steilere Sunndalsfjellene i været med de høyeste toppene Storsalen (1799 m o.h.) og Trolla (1850 m o.h.).

Mye av nedbørfeltet til Driva er høyfjell. Det er således regnet ut at bare 5% ligger under 500 m o.h., 25% ligger mellom 500 og 1000 m o.h. Hele 50% ligger mellom 1000 og 1500 m o.h. og så mye som 15% ligger over 1500 m o.h. (Sæther 1981).

Driva får tilløp fra en rekke betydelige sideelver. Nevnt ovenfra og nedover gjelder det for det første: Kaldvella som slutter seg til Driva (rettere sagt Svåni) fra vest. Videre Åmotsdalselva som har sitt utspring i Snøhettamassivet, Vinstra som kommer fra sørøst, Dørremselva, Festa og Vindøla som løper sammen med Driva fra nord, Lindøla, Reppa og Grøvu som etter å ha løpt sammen i Jenstadjuvet, forener seg med Driva ved Gjøra.

Fra Kongsvoll ned til Gjøra går Driva stort sett i trange gjel bortsett fra partier i Drivdalen der den går i den flatere dalbunnen.

Ovenfor Kongsvoll går Svåni i et åpnere, flatt landskap. Nedenfor Gjøra følger Driva den flate dalbunnen i Sunndalen. I de trange elvegjelene går Driva temmelig stri mange steder. Laksen klarer imidlertid å forsere strykene helt opp til Gottemsbrua litt ovenfor Rise i Oppdal. Sjø-ørret går likeledes opp til Jenstadjuvet i sidevassdraget Grøvu.

Bosetningen er konsentrert til dalene. I første rekke har det vært muligheten til å drive jordbruk som har vært bestemmende for bosetningen. Dette mønstret er tydelig i Oppdal, der gårdene ligger på rekke og rad i solvendte lier der jordsmonnet samtidig er best. Bosetningen har strukket seg opp Drivdalen helt til Kongsvoll. I fjelldalene har det tradisjonelt vært drevet setring. Her kan eksempelvis nevnes Grovudalen, Lindalen/Diudalen, Gjevilvassdalen, Skarvatnet, Vinstradalen og Åmotsdalen. Innenfor nedbørfeltet er det to betydelige tettsteder, Oppdal og Sunndalsøra. Sunndalsøra faller utenfor det området som behandles i denne rapporten. Aluminiumsverket på Sunndalsøra har imidlertid influert på bosetningen i hele Sunndalen.

Oppdal har ved siden av primærnæringene jordbruk/skogbruk satset på turisme i senere år. Det har derfor skjedd en stor utbygging av hoteller, skitrekk og servicenæringer. Fra gammelt av har skiferindustrien i Drivdalen hatt stor betydning.

Veinettet er godt utbygd innenfor nedbørfeltet. E6 går gjennom Drivdalen over Dovrefjell, likeledes jernbanelinja. Fra Oppdal går Rv. 16 til Sunndalsøra. Ellers er det ført fram veier til sidedalførene og setergrendene der. Forsvaret har anlagt veier i skytefeltet på Dovrefjell.

En større del av det sørøstre hjørne av Drivas nedbørfelt er fredet som nasjonalpark.

5.2. Klima

I tabellen nedenfor er vist en del klimatiske data for Drivas nedbørfelt:

Stasjon	H.o.h.	Gj.snitt januar °C	Gj.snitt juli °C	mm nedbør	mm nedbør <u>juni-sept.</u>
Sunndalsøra	6	-0,5	14,1	920	274
Aursjøen	869	-7,2	10,1	598	203
Sunndal	195	-4,5	14,2	733	229
Ångårdsvatn	602			825	275
Mjøen	512			480	229
Kongsvoll	885			473	242
Hjerkin	953	-8,8	11,0	222	144

(Etter Sæther 1981)

Av dette kan man lese at det faller mer nedbør jo mer man nærmer seg kysten, videre at de vestlige stasjoner har oseaniske trekk som liten årsvariasjon i temperatur.

Generelt kan man si at det i nedbørfeltet er små temperaturvariasjoner når man korrigerer for høydeforskjellen. Derimot er det store variasjoner i nedbørsfordelingen som henger sammen med regnskyggefelt. I de tørreste områdene faller det meste av nedbøren i vegetasjonsperioden, noe som bidrar til å dempe virkningen av den ujevne fordelingen (Sæther 1981).

I bosetningshistorisk sammenheng vil trolig temperaturen i vekstperioden for korn være den viktigste klimadeterminator i Trøndelagsområdet (Sandnes 1971,14). Gjennomsnittstemperaturen for en del værstasjoner innenfor nedbørfeltet for månedene juni-september er beregnet slik:

Stasjon	Juni	Juli	August	September
Sunndalsøra	11,6	14,1	13,9	10,6
Sunndal	11,7	14,2	13,0	9,2
Aursjøen	7,4	10,1	9,2	6,1
Hjerkin	8,2	11,0	10,1	6,3

(Etter Sæther 1981).

Det er beregnet at gjennomsnittstemperaturen for juni-september bør være over 11°C for at kornproduksjon skal egne seg (Sandnes 1971, 14).

Et annet og trolig bedre prinsipp for å beregne muligheten for å kunne drive kornproduksjon er utregning av den varmesum korn trenger for å modnes. Denne varmesummen vil kunne variere til dels mye lokalt, særlig i marginale strøk, men denne summen gir et generelt bilde av mulighetene for å få kornet modnet. - Det er såvidt vites ikke regnet ut varmesum for noe sted innen nedbørfeltet til Driva, men man kan jevnføre med stasjoner like i nærheten. Det er således grunn til å tro at Oppdal ikke vil skille seg vesentlig fra Berkåk, der varmesummen er beregnet til 1233 døgngader. Det antas at 1170 døgngader er det minimum de tidligste byggs lag i våre dager krever (Sandnes 1971, 14).

For Sunndalen må vi regne med at varmesummen er adskillig høyere enn på Berkåk og følgelig må ansees som gode og sikre kornbygder.

5.3. Jordbunnsforhold.

Drivas nedbørfelt ligger i overgangen mellom Trondheimsfeltets kambro-siluriske bergarter og Vestlandets gneisområder. Dette gir en etter måten kompliserte geologiske forhold som igjen gir svært varierende betingelser for plantelivet.

I de østligste områdene dominerer fyllitt og grønnskifer. Særlig fyllitten forvitrer lett og gir et baserikt og botanisk svært gunstig jordsmonn. Knutshøene består av fyllitt og har den kanskje rikeste fjellflora i Fenno-Skandia (Bretten 1973). Lignende geologiske forhold finnes også i de deler av Trollheimen som tilhører nedbørfeltet.

Fra Drivdalen og vestover dominerer eldre og hardere bergarter. I Drivdalen sør for Oppdal og videre nordover forbi Gjevillvatnet, ligger en stripe med øyegneis som på vestsiden avløses av helle-skifer. Deretter følger gneisområdene.

Fra de sørvestre områder i nedbørfeltet strekker det seg en stripe av kambrosiluriske bergarter (glimmerskifer) nordøstover mot Gjevillvatnet. Denne stripen gir bl.a. grunnlaget for det rike plantelivet i Grøvuområdet. (Sæther 1981).

5.4. Fisk,vilt.

Driva er tradisjonelt regnet som en god lakselv og rangeres således som landets 5. beste vassdrag i den offentlige statistikk for laks- og sjø-ørretfiske. Fra forrige århundre har engelskmenn vært med på å prege dette fisket.

I flere av fjellvannene er det drevet arbeid med fiskekultur slik at man nå flere steder har et rikt fjellfiske.

Innenfor Drivas nedbørfelt er det kanskje først og fremst villreinjakt som har betydd mest for bosetningen. Her går således i dag en betydelig villreinsstamme. Det store antall registrerte fangstanlegg for villrein forteller at jakten på rein er gammel i området.

Foruten villrein fins det hjort, elg, rådyr og småvilt innenfor nedbørfeltet. Det knytter seg betydelige jaktinteresser til området.

6. ARKEOLOGISKE UNDERSØKELSER OG REGISTRERINGER I DRIVA-VASSDRAGET.

6.1. Tidligere undersøkelser og registreringer.

De eldste antikvariske opptegnelser om kulturminner i Drivas nedbørfelt, finner man i Gerhard Schønings reisebeskrivelse fra 1775 (Schønning 1779 II, 263f). Her omtales blant annet gravfeltene på Vang og Rise, dessuten et gravfelt ved Kongsvoll som etter beskrivelsen kan ha vært dyregraver.

Tidlig ute var også L.D.Klüwer som omtaler Vang, Rise og Kongsvoll i 1823. Det er tydelig at han støtter seg på Schønings iakttagelser (Klüwer 1823, 109-10).

Senere i det 19. århundre foretok K.Rygh en relativt omfattende registrering av funn og fornminner i Oppdal (K.Rygh 1880, 187-96). Han har beskrevet mange kulturminner og ikke minst mange funn som var kommet for dagen i de store gravfeltene i Oppdal.

Th.Petersen etterfulgte K.Rygh som Oldsaksamlingens bestyrer ved

DKNVS Muséet. Også han har i årenes løp foretatt registreringer og opptegnelser som foreligger i DKNVS' arkiv.

I de senere år har særlig Oddmunn Farbregd arbeidet med Oppdals forhistorie. Han har således behandlet alle pilfunn fra Oppdalsfjella i et større arbeid (Farbregd 1972). Han har også gitt foreløpige presentasjoner av det store gravfeltet på Vang, og det rike arkeologiske materiale som kommer derfra (Farbregd 1980). Farbregd har selv foretatt flere utgravninger på gravfeltene på Rise og Vang.

De arkeologiske muséers registreringstjeneste foretok i midten av 60-tallet en registrering av faste kulturminner i Oppdal kommune. Resultatet av denne registreringen foreligger som heftet rapport ved DKNVS (Oppdal 1966).

En mer spesiell registrering har Øystein Mølmen foretatt ettersom han systematisk har samlet data om spor etter villreinsfangst i Snøhettafeltet. Dette er et imponerende arbeid, der hundrevis av enkeltminner beskrives, dokumenteres og kartfestes. Svært mange av de registrerte kulturminner i denne rapporten bygger direkte på Mølmens opplysninger.

Når det gjelder forhistoriske forhold i Sunndalen, så har først Th. Petersen tatt opp hele det foreliggende materiale og satt det i en historisk sammenheng (Th.Petersen 1933). Siden har Fr.Gaustad skrevet Sunndalens forhistorie i bygdebok for Sunndalen (Gaustad 1965).

Ellers er opplysninger om kulturminner kommet til Muséet på forskjellig vis. Disse opplysninger er samlet i Arkeologisk avdelings topografiske arkiv. Alle tilgjengelige data er forsøkt brukt i denne rapporten.

6.2. Registreringer i forbindelse med 10-års vern av Driva.

Drivas nedbørfelt er bare registrert ned til samløpet mellom Grøvu og Driva ved Gjøra. Videre er Festas og Vendølas nedbørfelt holdt utenfor.

De registreringer som er utført for dette prosjektet er bestemt av flere faktorer. For det første har Miljøverndepartementet definert intensjonen med undersøkelsene. Det er med henblikk på framtidig

kraftutbygging undersøkelsene er iverksatt. Opplegget for registreringene hadde blitt et annet om det f.eks. var potensiell hyttebygging som var årsak til disse utredningene.

Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, er basis for alle registreringer av fornminner. Alle fornminnetyper som er nevnt i denne loven er fredet. Det er derfor disse fornminnene registreringene har søkt å påvise.

Disse registreringene har det vært nødvendig å tilpasse en økonomisk og tidsmessig ramme.

Den faglige innsikt har videre vært bestemmende for registreringenes utforming.

Alle disse momentene som er nevnt ovenfor, har den naturlige konsekvens at man er nødt til å foreta prioriteringer i registreringsarbeidet. Det har ikke vært mulig å foreta registreringer i hele vassdraget. Registreringene i forbindelse med 10-års vernede vassdrag må derfor på ingen måte oppfattes som fullstendige. De kan gi en indikasjon på hva som fins av kulturminner.

Det er nødvendig å omtale de prioriteringer som er foretatt nærmere. Ettersom jordbruksområdene i Oppdal var registrert av De arkeologiske muséers registreringstjeneste i 60-årene, var det ikke rimelig å foreta nye registreringer i de samme områder med de økonomiske rammer som var stilt til rådighet for registreringer i de 10-års vernede vassdrag. Fra de samme områdene stammer også svært mye av andre opplysninger som er arkivert i DKNVS' arkiv.

Ut fra dette var det naturlig å prioritere de områder som tidligere ikke var registrert arkeologisk: Utmarks- og fjellområder.

På denne måten kunne man forsøke å få en større bredde i fornminnebestanden. Det er all mulig grunn til å tro at "utmarksfornminner" er sterkt underrepresentert i fornminnespektret. Gravhauger er f.eks. lettere å finne enn en steinalderboplass på fjellet fordi gravhauger som regel ligger i bebodde områder, men også fordi de rent fysisk vises bedre enn en steinalderboplass, som bare kan lokaliseres ved et spadestikk.

Aktuelle vasskraftutbyggingsprosjekt har hatt betydning for hvor registreringene er satt inn. Området som kan bli neddemt eller på annen måte bli berørt av en fremtidig utbygging, er prioritert. Generelt kan man si at områder i en viss nærhet av elver og vann har vært "interessante" ut fra Miljøverndepartementets målsetting med registreringene.

Dette har man allikevel ikke vært blindt bundet av. Man har forsøkt å legge et vidt kulturgeografisk perspektiv på registreringene. Det er f.eks. ikke riktig å hevde at bare de fornminner som blir liggende under vann etter en vassdragsregulering er berørt av utbyggingen. Fornminner kan ligge et godt stykke unna vannkanten og allikevel er det til syvende og sist relasjonen til vann som er utslagsgivende for plasseringen av kulturminnet. Kulturminner og vann er deler av et kulturlandskap. Endres landskapet endres også kulturminnene.

Registreringene har stort sett foregått i grupper på to. Disse gruppene har gått over deler av nedbørfeltet etter anvisning av den ansvarlige leder.

Man har lett etter synlige så vel som ikke synlige fornminner. Til den siste gruppen hører steinalderboplasser. For å finne slike fornminner har man foretatt en rekke prøvestikk på egnede steder. Det som avslører en steinalderboplass er kombinasjonen av trekull og/eller avslag fra redskapsproduksjon i stein. En del synlige fornminner er også sjekket ved hjelp av spadestikk. Det kan f.eks. på overflaten være vanskelig å avgjøre om det dreier seg om en trekullmile eller en dyregrav. Her vil et spadestikk avgjøre dette.

Selv om man går systematisk rundt på leting etter fornminner, vil man aldri finne alle spor etter menneskelig aktivitet i terrenget. I mange tilfelle er det tilfeldigheter som avgjør om man oppdager en steinalderboplass f.eks. Derfor kan man med sikkerhet si at det innenfor nedbørfeltet til Driva fins flere fornminner enn de vi har registrert. Eller sagt med andre ord: har man klart å påvise en type fornminner, er det overveiende sannsynlig at det fins flere enn de registrerte eksemplarene.

Det er på denne måten registreringene i forbindelse med 10-års vern av Driva må brukes. Registreringene viser et utsnitt av det som fins innenfor nedbørfeltet ikke mengden av fornminner. Dette utsnittet er heller ikke proporsjonalt etter som undersøkelsesintensiteten er ulik for de forskjellige fornminnetyper.

Registratorene har fått god hjelp av lokalbefolkningen, slik hjelp er helt uunnværlig i disse registreringene. Det vil favne for vidt å nevne alle som har gitt opplysninger, de skal imidlertid alle takkes.

Ansvarlig for registreringene har vært prosjektleder Lars F. Stenvik. Daglige ledere under feltarbeidet har for det meste vært magistergradsstudenter i arkeologi med lang feltpraksis. Assistentene har vært arkeologistudenter. Det er tilsammen utført ca. 17 ukeverk feltregistreringer i Drivavassdraget. I tillegg er det foretatt omfattende innsamling av arkivdata. Følgende personer har deltatt i feltarbeidet som ble utført somrene 1978-1980: Stud.mag.art. siv.ing. Magnar Dalland, mag.art. Oddmunn Farbregd, stud.mag.art. Berit Gjerland, stud. phil. Anne Løken, stud.mag.art. Kjersti Randers, mag.art. Lars F. Stenvik, stud.mag.art. Hans Chr. Sjøborg og cand.mag. Elisabeth Øynes.

7. KULTURMINNER

7.1. Innledning.

Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner har vært bestemmende for hvilke kulturminner som er registrert. §4 i denne loven slår fast hvilke kulturminner som er fredet. I listen gjengitt i kap. 7.2. er alle de kulturminner det har vært mulig å få rede på, ført opp.

Kulturminnene er gitt fortløpende nummerering nedstrøms vassdraget, slik at oppramsingen starter øverst i Svødus nedbørfelt og går nedover og samler opp sidevassdragene underveis.

Kulturminnene er angitt ved stedsnavn. Etter stedsnavnet/gårdsnavnet er det ført opp hvilket kartblad kulturminnet fins på. Dette firesifrede tallet med romertall I-IV etter, viser til kartbladnummer i M711-serien, målestokk 1:50000. Kulturminnene er, så langt det har vært mulig, stedfestet ved UTM-koordinater (for nærmere orientering om dette se kartbladenes nedre kant). Disse koordinatene er relativt grove så kartfestingen blir noe unøyaktig. Det er gitt en kort beskrivelse av de enkelte kulturminner eller kulturminnefelt. Under disse opplysningene er det oppgitt kilde for opplysningene (se litteraturliste bak).

Bakerst i rapporten vil man finne lokaliseringskart for de forskjellige kulturminnene. I tilknytning til kap. 4 er det utarbeidet kart som viser alle registrerte arkeologiske kulturminner i Drivavassdraget.

Funn er datert til arkeologiske perioder:

Steinalder	- ca. 1500 f.Kr.
Bronsealder	ca. 1500 f.Kr. - ca. 500 f.Kr.
Eldre jernalder	ca. 500 f.Kr. - ca. 600 e.Kr.
Yngre jernalder	ca. 600 e.Kr. - ca. 1000 e.Kr.
Merovingertid	ca. 600 e.Kr. - ca. 800 e.Kr.
Vikingtid	ca. 800 e.Kr. - ca. 1000 e.Kr.
Middelalder	ca. 1000 e.Kr. - ca. 1537 e.Kr.

Museumsnummer forteller hvilket museum som har gjenstanden til forvaring. Bokstaven T forteller at DKNVS Muséet, Trondheim, er i besittelse av funnet. Bokstav C indikerer Universitetets Oldsaksamling, Oslo, mens Haz (Hazeloffs katalog) sier at Statens Historiska Museum, Stockholm, har gjenstanden.

7.2. Kulturminner i Drivavassdraget.

- Nr. 1 Einøvlingsvatnet 1519 III
Dyregraver og steinbuer.
Rundt Einøvlingsvatnet er det registrert 5 dyregraver og 2 steinbuer (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 2. Svånådalen 1519 IV UTM 183 029
Dyregrav
Ca. 2 km Ø for Einøvlingen i Svånådalen ligger en dyregrav (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 3. Svånådalen 1519 IV UTM 177 036
Steinmur
Ca. 1,5 km NØ for Einøvlingen i Svånådalen ligger en steinmur som trolig er en rest av et fangstanlegg (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 4. Fisketjørna 1519 IV UTM 124 054
Steinbu
På N-siden av Fisketjørna skal det være rester etter ei steinbu (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 5. Band-randen 1519 IV UTM 144 047
Steinbu
Ved Band-randen på S-siden av Svåni ligger en steinbu (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 6. Maribu 1519 IV UTM 166 038
Dyregrav
Ca. 800 m ØSØ for Maribu i Svånådalen ligger ei dyregrav (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 7. Maribu 1519 IV UTM 164 037
Dyregrav
Omtrent 600 m SØ for Maribu i Svånådalen ligger en dyregrav med ledegjerde (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 8. Maribu 1519 IV UTM 165 053
Steinbu
Ca. 1,5 km NØ for Maribu ligger en forfallen steinhytte (Mølmen 1978, 48).

- Nr. 9. Maribu 1519 IV UTM 158 053
Steinbu
Ca. 1,2 km N for Maribu ligger ei steinbu av uviss alder (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 10. Hjerkinnskavlen 1519 IV UTM 289 026
Dyregraver
På NV-siden av Hjerkinnskavlen ligger et dyregravssystem bestående av 23 graver (Mølmen 1978, 465).
- Nr. 11. Gluptjørn 1519 IV UTM 258 130
Dyregraver
Ved Gluptjørnan ligger 5 dyregraver med ledegjerde (Mølmen 1978, 427).
- Nr. 12. Kaldvellegga 1519 IV UTM 275 142
Steinmur
I Kaldvelleggens Ø-side, ca. 1 km N for Kaldvellsjøen, er det observert en steinmur som trolig er del av et fangst-anlegg for rein (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 13. Kaldvellsjøen 1519 IV UTM 275 125
Dyregraver
Midt på Kaldvellsjøens Ø-side er det registrert 2 dyregraver med ledegjerde (Mølmen 1978, 430).
- Nr. 14. Kaldvellsjøen 1519 IV UTM 269 120
Dyregrav og tufter
På SØ-siden av Kaldvellsjøen, der det bare er et smalt sund over sjøen (vadested for rein), er det registrert en dyregrav og 6 tufter (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 15. Kaldvellsjøen 1519 IV UTM 275 134
Dyregrav
På NV-siden av Kaldvellsjøen skal det ligge en dyregrav (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 16. Kaldvella 1519 IV UTM 305 079
Dyregrav
Ca. 700 m V for Blesebekkens utløp i Driva, ligger en dyregrav (Mølmen 1978, 456).

- Nr. 17. Kongsvoll, Gåvålivatnet 1519 IV
Dyregravssystem
Mellom Kongsvoll og Gåvålia er det registrert et stort dyregravssystem. I systemet som strekker seg over ca. 4 km er det flere mindre åpninger. Det er funnet 83 dyregraver her (Mølmen 1978, 458 f).
- Nr. 18. Kongsvoll
Funn fra yngre jernalder (C 22996)
Ved Kongsvoll er det funnet et økseblad, en spydspiss, 11 pilespisser, jernfil, hammer, sagblad, kniv, ringnål av jern, remspenne av bronse, skiferbryne, dessuten et enegget sverd.
- Nr. 19. Kongsvoll
Funn fra yngre jernalder (T 13772)
Et kort enegget sverd og et par knokler av menneske er funnet i nærheten av Kongsvoll. Kan dateres til merovingertid.
- Nr. 20. Kongsvoll
Funn fra yngre jernalder (T 14297)
På Grønbakken ved Kongsvoll er det funnet en spydspiss fra vikingtid.
- Nr. 21. Namnlauskollen 1519 IV UTM 208 154
Bågåstø
På SØ-siden av Namnlauskollen, vanligvis dekt av snø, ligger et bågastø (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 22. Tythøkollen 1519 IV UTM 242 205
Bågåstø
På S-siden av Tythøkollen skal det være flere bågastø (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 23. Stølådalen 1519 IV UTM 288 167
Steinbu
I Stølådalen er det registrert ei steinbu av uviss alder (Mølmen 1978, 50).

- Nr. 24. Vårstigådalen
Gravhauger
450 m VSV for Vårstigåseter og 25 m S for stien Ø-over
opp Vårstigen, ligger 2 gravhauger henholdsvis 7 og 8 m
i tverrmål (Oppdal 1966).
- Nr. 25. Vårstigen 1519 IV
Dyregrav
Ved veien mellom Engsseter og Vårstigåa ligger en dyregrav
(Oppdal 1966).
- Nr. 26. Vårstigen 1519 IV
Steinbu
Ved veien N for Tangssetra ligger en liten, lav steinbu
(Oppdal 1966).
- Nr. 27. Vårstigsetra
Dyregrav
Ca. 300 m NNØ for Vårstigsetra og 60 m S for Vårstigåa,
ligger en dyregrav i S-kant av veien (Oppdal 1966).
- Nr. 28. Drivstua
Funn fra yngre jernalder (C 316 f)
På Drivstua er det funnet et enegget sverd uten hjalter,
2 pilespisser og 2 sigdblader, samt bruddstykker av 2 skål-
formede spenner av bronse.
- Nr. 29. Drivstua
Funn fra yngre jernalder (T 11407)
Straks S for Drivstua er det funnet en spydspiss fra
yngre jernalder.
- Nr. 30. Drivstua.
Funn fra yngre jernalder (T 12081)
På Drivstua er det funnet et ufullstendig sverd av jern og
en slank spydspiss.
- Nr. 31. Drivstua
Funn fra yngre jernalder (T 12319?)
Ca. 1 km S for Drivstua er det funnet en skjeggøks ca.
1 m dypt nede i jorden.

- Nr. 32. Drivstua
Funn fra eldre jernalder (T 12687).
På Drivstua er det funnet en spydspiss som må være fra romersk jernalder.
- Nr. 33. Drivstua
Tapt spydspiss fra yngre jernalder.
Ved jernbanearbeid straks S for Drivstua, ble det funnet en spydspiss ca. 1 m dypt. Den er siden bortkommet.
- Nr. 34. Unndal - Drivdal
Funn fra yngre jernalder (T 14013).
Mellom Unndalen og Drivdalen er det funnet en pilespiss i høyfjellet.
- Nr. 35. Sæterfjellet 1519 IV
Varde.
På Sæterfjellet mellom Drivdalen og Åmotsdalen skal det ha stått en varde omtrent ved Gravhø (Oppdal 1966).
- Nr. 36. Sæter
Funn fra eldre jernalder (T 12652)
På Sæter er det funnet et lite kvartsbryne som kan stamme fra eldre jernalder.
- Nr. 37. Sæter
Funn fra eldre jernalder (T 18609).
På Sæter er det funnet en øks av eldre jernalders type.
- NR. 38. Sæter
Funn fra yngre jernalder (T 4047).
På Sæter er det funnet en pilespiss fra yngre jernalder.
- Nr. 39. Stølen
Funn fra yngre jernalder (T 12653)
På Stølen er det funnet en pilespiss fra yngre jernalder.
- Nr. 40. Vollen
Funn fra eldre jernalder (T 11210).
På Vollen er det funnet bruddstykker av knivblad fra eldre jernalder.

- Nr. 41. Drugshøtjørnin 1419 I UTM 063 117
Dyregraver og bågåstø.
På S-siden av Drugshøtjørn ligger 3 dyregraver (muligens et 4.) og 2 bågåstø (Mølmen 1978, 274).
- Nr. 42. Drugshøtjørn 1419 I UTM 051 119
Dyregraver og bågåstø
Ca. 500 m NØ for Drugshøtjørnin ligger 2 dyregraver med ledegjerder og ett bågåstø (Mølmen 1978, 265).
- Nr. 43. Midtkollen 1419 I UTM 07? 12?
Dyregraver
På N-siden av Midtkollen er det sett minst 2 dyregraver (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 44. Grytholet 1419 I UTM 069 155
Samisk boplass
Ca. 500 m ØSØ for Grytholvatnet er det rester etter en steinbu som iflg. tradisjonen, er reist av en same som drev tamreinsdrift i Snøhettafeltet (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 45. Åmotsvatn 1419 I UTM 095 133
Heller
På SØ-siden av Åmotsvatnet er det registrert en heller med oppmuring (Sjøborg 1979).
- Nr. 46. Åmotsvatn 1419 I UTM 093 133
Tuft
På SØ-siden av Åmotsvatnet 250 m Ø for innløpet i vatnet, ligger en stor blokk med en halvsirkelformet oppmuring på V-siden (Sjøborg 1979).
- Nr. 47. Åmotsvatnet 1419 I UTM 088 127
Tuft
90 m SØ for utvidelsen av innløpselva til Åmotsvatnet, ligger en tuft 2,3 x 1,8 m, orientert NØ-SV (Sjøborg 1979).
- Nr. 48. Åmotsvatn 1419 I 076 130
Heller og bågåstø
Ca. 1 km NV for innløpselva til Åmotsvatn utvides og ca. ca. 50 n NNØ for denne elva, er det en blokkasamling som kan sees på lang avstand. Her er flere store flak som ligger

på skrå inntil 3 blokker. På denne måten er det dannet en stor heller og 3 små hellere under utoverhengende berg. Rett NV for denne blokken er et oppmurt bågåstø. I et prøvestikk utenfor helleren er det funnet et kvartsavslag (Søborg 1979).

Nr. 49. Åmotsvatn 1419 I UTM 076 129
Steinbu

Ca. 1,4 km VSV for innløpsoset i Åmotsvatnet ligger ei steinbu (Søborg 1979).

Nr. 50. Åmotsvatn 1419 I UTM 083 136
Steinbu

Ca. 40 m N for den SV-ligste vika i Åmotsvatnet, ligger en stor blokk med en oppmuring i den Ø-lige kanten (Gjerland 1979).

Nr. 51. Åmotsvatn 1419 I UTM 087 139
Tuft (?)

Ca. 100 m NV for det største nestet på V-siden av Åmotsvatnet, ligger en stor blokk med oppmuring på Ø- og V-siden (Gjerland 1979).

Nr. 52. Åmotsvatn 1419 I UTM 098 148
Steinbu

Ca. 150 m NNV for det S-ligste av 3 framstikkende nes i den N-lige delen av Åmotsvatnet, er det registrert ei steinbu 2,7 x 2,3 m (Gjerland 1979).

Nr. 53. Urdvatn 1519 IV UTM 115 209
Skydd

I turiststien, på et eid mellom Urdvatn og et tjern, ca. 350 m SØ for ei hytte, er det registrert en oppmuring under en stor blokk (Søborg 1979).

Nr. 54. Urdvassbekken 1519 IV UTM 153 202
Dyregraver og bågåstø

Ved Urdvassbekkens utløp i Åmotsdalselva, skal det ligge flere dyregraver. Ledegjerder og et bågåstø er også omtalt (Oppdal 1966, Mølmen 1978, 48).

- Nr. 55. Tjørngluptjørn 1519 IV UTM 197 205
Skydd
50 m NV for elva mellom de to tjernene, ligger en stein-
oppmuring inn til en større blokk (Søborg 1979).
- Nr. 56. Tverrfjellet 1519 IV UTM 190 274
Dyregraver
På NØ-siden av Tverrfjellet skal det ligge flere dyregraver
(Mølmen 1978, 49).
- Nr. 57. Tverrfjellet 1519 IV UTM 194 273
Dyregrav
På NØ-siden av Tverrfjellet ligger en dyregrav (Mølmen
1978, 418).
- Nr. 58. Håmmårbekken 1519 IV UTM 183 258
Dyregraver
Ved Håmmårbekken 3-400 m ned for utløpet fra Håmmår-
bekktjørna, skal det ligge noen dyregraver (Mølmen 1978,49).
- Nr. 59. Håmmårbekken 1519 IV UTM 191 258
Bågåstø
Ca. 500 m N for Håmmårbekken på SØ-siden av Tverrfjellet,
ligger flere bågåstø (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 60. Håmmårbekken 1519 IV UTM 192 258
Dyregraver
Ca. 400 m N for Håmmårbekken på SØ-siden av Tverr-
fjellet, ligger 4 dyregraver med ledegjerder (Mølmen 1978,
420).
- Nr. 61. Gammelsæterhøa 1519 IV UTM 220 293
Steinmurer
På N-siden av Gammelsæterhøa, er det observert stein-
murer som trolig er deler av et fangstanlegg for rein
(Mølmen 1978, 49).
- Nr. 62. Gravhøa 1519 IV UTM 254 252
Dyregraver og bågåstø
Ved Gravhøa S for Åmotsdalen, ligger et fangstanlegg for
rein, bestående av 7 dyregraver og 4 bågåstø. Ledegjerder
forbinder dyregravene (Mølmen 1978, 422).

- Nr. 63. Engan
Trekullmile
På Fagermyr av Engan er det registrert en trekullmile 130 m NNV for husene på gården og med tverrmål 8 m.
- Nr. 64. Engan
Funn fra steinalder (T 2077)
På Engan er det funnet en skiferspiss fra steinalder.
- Nr. 65. Engan
Funn fra eldre jernalder (T 14659)
I en bergkløft i nærheten av Magalaupet, er det funnet en pilespiss av jern og en nål av bronse.
- Nr. 66. Engan
Funn fra eldre jernalder (T 12469)
På Engan er det funnet en beltestein i en liten hellekiste under flat mark.
- Nr. 67. Blakkhaugen 1519 IV UTM 278 298
Dyregraver og bågåstø
Mellom Blakkhaugen og stupet rett Ø for denne, er det observert dyregraver og bågåstø (Mølmen 1978, 56).
- Nr. 68. Blakkhaugtjønna 1520 III UTM 273 303
Dyregraver
Mellom Blakkhaugtjønna og stupet mot Skrea, ligger 6 dyregraver med ledegjerder (Mølmen 1978, 414).
- Nr. 69. Soløyfjellet 1520 III UTM 216 345
Dyregraver
Ved et lite tjern ved Leirbekkens utspring, ligger et par dyregraver (Mølmen 1978, 47).
- Nr. 70. Soløyfjellet 1520 III UTM 253 345
Dyregraver
Ved et lite tjern lengst NØ på Soløyfjellet, ligger et par dyregraver (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 71. Soløyfjellet 1520 III UTM 258 346
Dyregrav
På Ø-siden av et lite tjern, lengst NØ på Soløyfjellet, ligger en murt dyregrav med ledegjerde (Mølmen 1978, 412).

- Nr. 72. Trondalen 1520 III UTM 260 337
Dyregraver
Øverst oppe i Trondalen skal det ligge et par dyregraver (Mølmen 1978, 49).
- Nr. 73. Drotningdalen
Funn fra yngre jernalder (T 2302)
I en haug i Drotningdalen, øverst i Vinstradalen, er det funnet et tveegget sverd uten hjalter.
- Nr. 74. Brustølen seter
Funn fra yngre jernalder (T 16124)
Ved Brustølen øverst i Vinstradalen, er det funnet en lansettformet pilespiss av jern.
- Nr. 75. Risberget
Gravhaug
Ca. 300 m NV for Sprenbekktjern på et lite platå S for Fonnhø, ligger en noe ødelagt gravhaug, opp til 3 m i tverrmål (Oppdal 1966).
- Nr. 75A. Risberget
Funn fra yngre jernalder (T 5148)
I en røys på Risberget er det funnet 11 pilespisser, ildstål, ledd av jernlenke, jernkrok, diverse jernfragmenter av syl og rembeslag, hein, 4 tveeggede pilespisser, deler av kroknøkkel (?) og deler av 2 heiner.
- Nr. 75B. Risberget
Funn fra yngre jernalder (T 5509-16)
På Risberget er det funnet 4 tveeggede pilespisser og deler av 4 tilsvarende, knivblad, celt, syl, 2 ildstål og deler av munnbitt av jern. Alt funnet i en røys der et annet funn er gjort (T 5143).
- Nr. 76. Rise
Steinvarp
Ca. 750 m SSØ for Risegjerdet, ligger et steinvarp ved en gammel vei. Varpet kalles Galinkarirøysa.

- Nr. 77. Rise
Dyregrav.
Ca. 200 m S for Stortrengen av Rise (50/1) og 25 m N for den nye veien oppover Vinstradalen, ligger en rektangulær dyregrav (Oppdal 1966).
- Nr. 78. Rise 1519 IV
Dyregraver.
På Rishaugen og V for denne skal det være dyregraver (Oppdal 1966).
- Nr. 79. Rise 1520 III UTM 323 327
Gravfelt.
På Rise ligger restene av et større gravfelt på en N-S-gående egg. Det fins trolig rester etter 25-30 gravhauger (Oppdal 1966).
- Nr. 80. Rise.
Funn fra steinalder (T 4764).
På Rise er det funnet en skiferspiss fra steinalderen.
- Nr. 81. Rise
Funn fra eldre jernalder (Haz 35448).
På Rise er det funnet en beltestein fra eldre jernalder. Oppbevares i Stockholm.
- Nr. 82. Rise
Funn fra eldre jernalder (Haz 35449).
På Rise er det funnet en spydspiss med agnorer. Den oppbevares i Statens Historiska Museum i Stockholm.
- Nr. 83. Rise
Funn fra eldre jernalder (C 5253)
På Risgjerdet er det funnet to beltesteiner som kan dateres til eldre jernalder.
- Nr. 84. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 414)
På Rise er det funnet en pilespiss med glødeskall fra eldre jernalder.

- Nr. 85. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 1612).
På Risegjerdet er det funnet en båndformet bøylespenne av jern, deler av ildstein, saks av jern og en bronsenål.
- Nr. 86. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 1716)
På Rise er det funnet deler av en beltestein som kan dateres til eldre jernalder.
- Nr. 87. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 3125)
På Rise er det funnet en pilespiss med glødeskall antagelig fra en brannbegravelse.
- Nr. 88 . Rise
Funn fra eldre jernalder (T 3137-9)
På Rise er det funnet en spydspiss av jern med agnorer knivblad av jern, krumkniv av jern.
- Nr. 89. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 3196)
På Rise er det funnet en beltestein fra eldre jernalder.
- Nr. 90. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 3261)
På Rise er det funnet stykker av et kvartsbryne.
- Nr. 91. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 3262).
På Rise er det funnet stykker av to kvartsbryner.
- Nr. 92. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 3264).
På Rise er det funnet en beltestein fra eldre jernalder.
- Nr. 93. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 3612).
På Rise er det funnet en pilespiss med glødeskall.
- Nr. 94. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 3881).
På Rise er det funnet en beltestein fra eldre jernalder.

- Nr. 95. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 4076)
På Rise er det funnet et knivblad med glødeskall.
- Nr. 96. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 4295)
På Rise er det funnet en beltestein som stammer fra eldre jernalder.
- Nr. 97. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 4299)
På Rise er det funnet et knivblad med glødeskall.
- Nr. 98. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 4312)
På Rise er det funnet 2 ufullstendige kvartsbryner med firkantet tverrsnitt.
- Nr. 99. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 4453)
På Rise er det funnet fragment av to forskjellige beltesteiner fra eldre jernalder.
- Nr. 100. Rise
Funn fra eldre jernalder (T 12456)
På Rise er det funnet to beltesteiner, to kvartsbryner, en pilesmiss, to knivblad og stykker av vevskje el. tveegget sverd fra eldre jernalder.
- Nr. 101. Rise
Gravfunn fra romertid/folkevandringstid (T 18550).
På Risegjerdet er det i en gravhaug funnet en fibula av bronse, 3 pilesmiss av jern, del av saks e.l., leirkarfragment, 2 glassperler, skive av bronse, fragment av jernbeslag, nagler og spiker, et par flintstykker, biter av bjørneklør, brente bein, ubrente bein og trekull.
- Nr. 102. Rise
Gravfunn fra folkevandringstid (T 18551).
På Rise er det i en branngrav under flat mark, funnet

en kniv av jern, skrinhanke av jern, jernten, holk av jern, ildslagningsstein, kuleformet spinnehjul av stein, spinnehjul av kleber m. flate sider, jernfragment, brente bein og trekull.

Nr. 103. Rise

Gravfunn fra eldre jernalder (T 18822).

På Rise er det i en haug funnet et sammenblandet gravfunn med deler av 3 beltesteiner, bryne, jerntein, kniv, bronse-spennefragment, bronseknapper, remspenne av jern, pile-spiss av jern, listjern, jernfragmenter, 2 flintbiter, ubrent bein, brente bein, trekull.

Nr. 104. Rise

Gravfunn fra eldre jernalder (T 18823).

På Rise er det i en gravhaug funnet 4 pilespisser av jern, bryne, ringspennefragment av bronse, jernnagle, jernfragment, brente bein.

Nr. 105. Rise

Gravfunn fra eldre jernalder (T 18824).

På Rise er det funnet brente bein i en gravhaug.

Nr. 106. Rise

Funn fra yngre jernalder (Haz 35450).

På Rise er det funnet en spydspiss som nå oppbevares i Stockholm.

Nr. 107. Rise

Funn fra yngre jernalder (C 22, C 24, C 5256).

På Rise er det funnet et ildstål, en øks og en spydspiss med lang fal.

Nr. 108. Rise

Funn fra yngre jernalder (C 646-7).

På Rise er det funnet et keltisk bronsebeslag og en skålformet spenne av bronse.

Nr. 109. Rise

Funn fra yngre jernalder (C 931-3).

På Rise er det funnet 2 skålformede bronsespenner, et sigdblاد og 3 pilespisser.

Nr. 110. Rise

Funn fra yngre jernalder (C 1443).

På Rise er det funnet en skålformet bronsespenne med enkel plate.

Nr. 111. Rise

Funn fra yngre jernalder (C 3667-68, T 304, T 869).

På Rise er det funnet en skålformet spenne av bronse, jerntang, bisselmunnbitt og en kløftet pilespiss.

Nr. 112. Rise

Funn fra yngre jernalder (C 5255-74).

På Rise er det funnet et økseblad av jern, en liten spydspiss, 7 pilespisser, 4 knivblad, et knivblad ornert med parallelle linjer langs ryggen, 3 bisselmunnbitt, 2 små hammere, sigdblade, deler av tveegget sverd, jernskolp og enegget sverd.

Nr. 113. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 1540).

På Rise er det funnet en spydspiss som er helt sammenbøyd og vridd.

Nr. 114. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 168).

På Rise er det funnet et bisselmunnbitt fra yngre jernalder.

Nr. 115. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 410-12).

På Rise er det funnet en spydspiss av jern, en pilespiss og et bisselmunnbitt.

Nr. 116. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 413-15).

På Rise er det funnet en spydspiss av jern, en pilespiss og bruddstykker av en skålformet bronsespenne.

Nr. 117. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 1606-10).

På Rise er det funnet en saks, et ufullstendig sigdblad, rester av munnbitt, et lite vevlodd og et håndteinhjul av kleber.

Nr. 118. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 1717-25).

På Rise er det funnet en dopsko av jern til spydskaft, knivblad, hank til skrin, jernring, trekantet bøyle, 5 tveeggede pilespisser av jern, hammer av jern, ljàblad og remspenne av bronse.

Nr. 119. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 1726).

På Rise er det funnet en saks av jern som trolig er fra yngre jernalder.

Nr. 120. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 3118-36).

På Rise er det funnet et tveegget sverd, 2 spydspisser, dopsko til spydskaft, 2 økseblad, sigdblade 4 pilespisser, 2 knivblad, 2 jernnøkler, deler av jernlenke, jernring, jernbeslag, jernsyl, jernspiker, ringnål av bronse og bruddstykker av skålformet spenne.

Nr. 121. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 3197-3202).

På Rise er det funnet en ringnål av bronse, 8 glassperler, håndteinsjul av kleber, knivblad og en pilespiss.

Nr. 122. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 3198, T 3880).

På Risegjerdet er det funnet bruddstykker av en bøylespenne og en konisk bronsespenne.

Nr. 123. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 3237-63).

På Rise er det funnet 3 sigdblade og deler av klingen til et enegget sverd, et økseblad, celt med åpen fal, hammer, deler av 3 knivblad, et knivblad, fragment av 2 pilespisser, deler av bisse, jernring, 2 ildstål, hestesko av jern, stykker av jernlenke, jernfragmenter, et sett spillebrikker av bein, 5 glassperler, en bergkrystallperle, 2 små vevlodd, kvartsittbryner og brente bein.

Nr. 124. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 3611).

På Salmakerhaugen av Rise er det funnet en spydspiss av jern ved nybrotsarbeid.

Nr. 125. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 3612-25).

På Rise er det funnet 4 pilespisser, 6 knivblad av jern, 4 sigdblade, et bisset, jernbeslag, et skråjern, 2 glassperler, en flat skiferperle og deler av et sandsteinsbryne.

Nr. 126. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 3873-79).

På Rise er det funnet et stort knivblad av jern, et bisset, 2 knivblade, kistebelegg av jern, deler av kleberkar samt håndteinsjul av stein.

Nr. 127. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 4076-9).

På Rise er det funnet et knivblad av jern, et sigdblad, deler av tveegget pilespiss og en jernhammer.

Nr. 128. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 4296-4312).

På Rise er det funnet et økseblad, en hammer, 3 pilespisser, kniv, 4 nøkler, ubestemt jernredskap, deler av ildstål (?), dobbeltløkke av jern, jernsyl, bissetring av jern, 2 små jernringer, beslagstykke av jern, ringnål av bronse, 2 ufullstendige kvartsittbryner.

Nr. 129. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 4434-52).

På Rise er det funnet 2 knivblade og 2 fragmentariske knivblade, øks, 2 filer, del av syl, tveegget pilespiss, 2 sigder, 2 jernbjeller, tang, jernring og 2 små jernringer, deler av grimelenke, jernfragment, del av hein.

Nr. 130. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 4798-4803).

På Rise er det funnet 2 tveeggede pilespisser, 2 knivblade, 4 jernringer og en flattrøkt ravperle.

Nr. 131. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 2392)

På Rise er det funnet et lite økseblad av jern sammen med en del andre jernsaker som siden er bortkommet.

Nr. 132. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 6080)

På Rise er det funnet et knivblad av jern, en tveegget pilespiss, jernnål med kubisk hode, bisselmunnbitt, jernring, trekantet jernbøyle og en gul glassperle.

Nr. 133. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 6759)

På Rise er det funnet en tveegget pilespiss og to økseblad.

Nr. 134. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 7312)

På Rise er det funnet et økseblad, et knivblad, et ljåblad, ring av jern, hestesko av jern, kroknøkkel og en lyster av jern.

Nr. 135. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 79254)

På Rise er det funnet 2 skålformede bronsespenner, bruddstykker av et knivblad, nøkkel av jern, skrinhank av jern, munnbitt av jern og en jerntein.

Nr. 136. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 11623)

På Rise er det funnet en spydspiss og en pilespiss i en grav.

Nr. 137. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 12283)

På Rise er det funnet en spydspiss som har glødeskall.

Nr. 138. Rise

Funn fra yngre jernalder (T12455)

På Rise er det funnet en ufullstendig spydspiss, 2 pilespisser og stykker av en tredje, sigdblade, fil, jernnøkkel,

2 fragmentariske kroknøkler og en ufullstendig remspenne av jern, jernfragment, spinnehjul av kleber, perle, rund bronsespenne og lystertinner.

Nr. 139. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 13700).

Under pløying på Rise er det funnet et økseblad fra yngre jernalder.

Nr. 140. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 14027).

I samme røys som det før er gjort funn, er det funnet perle av kleber, tange av jern og brente bein. Det er dessuten funnet knokkelrester etter hest og menneske.

Nr. 141. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 14121).

På Rise er det funnet et spinnehjul av skifer.

Nr. 142. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 18123).

På Rise er det funnet 2 ovale bronsespenner, en ringnål av bronse, en mosaikkperle, riflet glassperle, jernnøkkel, saks, sigd, munnbitt, fragment av skjerding, jernfragment, og brente bein.

Nr. 143. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 18624).

På Rise er det funnet en samling perler, 7 terrakotta, 1 grå bergart under flat mark.

Nr. 144. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 18552)

På Rise er det funnet 3 bisselringer av jern, fragment av tynn bronsetein, 1 glassperle, 2 jernkramper, bronseplate med nagle, jernnagler, brente bein og trekull.

Nr. 145. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 18625).

På Rise er det funnet 2 ubestemmelige jernfragmenter og et flintstykke under flat mark.

Nr. 146. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 18823).

På Rise er det funnet 4 pilespisser av jern, deler av bryne, fragment av bronseringspenne, jernnagle, jernfragment, fragment av skiferbryne og brente bein. Funnet i en gravhaug.

Nr. 147. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 18824).

På Rise er det funnet brente bein i en gravhaug.

Nr. 148. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 18825).

I en gravhaug på Rise er det funnet deler av beltestein av kvartsitt, fragment av bryne, økseblad, bronsespenne, rund jernring, jernløkke, del av pilespiss, deler av bronseperler, 4 glassperler, fragment av tynn, rund bronsenål, 2 runde jernteiner, jernbeslag, klinknagler av jern, jernspiker, hestetann, jernkrampe, brente bein, trekull samt stykker av et leirkar.

Nr. 149. Rise

Funn fra yngre jernalder (T 18826).

Under en stein på Rise er det funnet to glassperler, bergkrystallperle, jernspiker, jernfragment, brente bein, flint og trekull.

Nr. 150. Holen

Funn fra yngre jernalder (T 17239).

På Holen er det funnet et tveegget sverd og to skiferbryner fra vikingtid.

Nr. 151. Lo

Funn fra eldre jernalder (T 13013).

På Lo er det funnet en pilespiss av jern som trolig kan dateres til 5. årh.

- Nr. 152. Lo
Funn fra yngre jernalder (T 13563)
På Lo er det funnet en pilespiss med glødeskall, trolig fra en branngrav.
- Nr. 153. Lo
Funn fra yngre jernalder (T 14122)
På Lo er det funnet et økseblad fra vikingtid.
- Nr. 154. Lo
Funn fra yngre jernalder (T 14495)
På Lo er det funnet et økseblad av jern og en teksle.
- Nr. 155. Lo
Funn fra yngre jernalder (T 14651)
På Lo er det funnet en krokknøkkel av jern, et vevlodd av kleber og et skiveformet spinnehjul av kleber.
- Nr. 156. Lo
Funn fra jernalder (T 1125).
På Lo er det funnet en kjøttkniv av bein eller skinnskraper.
Trolig fra jernalder.
- Nr. 157. Loskaret
Funn fra jernalder (T 15845, T 16243).
På fonna i Loskaret er det funnet flere pileskaft (minst 6).
- Nr. 158. Loskaret
Funn fra jernalder (T 15855)
Sør for fonna i Loskaret, er det funnet en ufullstendig pilkolv.
- NR. 159. Forbregd 1520 III
Dyregraver.
På Ø-siden av Hornet skal det være flere dyregraver, likeledes nede på flaten langs Driva nedenfor Forbregdgårdene (Oppdal 1966).
- Nr. 160. Ørstad
Funn fra yngre jernalder (T 16268).
På Ørstad er det funnet en yngre jernalders pilespiss.

Nr. 161. Snøve

Funn fra steinalder (Tapt).

På Snøve er det funnet en spiss av flint som kan dateres til steinalder (Arkivopplysning).

Nr. 162. Snøve

Funn fra yngre jernalder (T 15199).

På Snøve er det funnet et økseblad fra yngre jernalder.

Nr. 163. Snøve

Funn fra yngre jernalder (T 17482).

På Snøve er det funnet et økseblad fra vikingtid.

Nr. 164. Mælem

Funn fra eldre jernalder (T 14937).

På Mælem er det funnet en pilespiss av jern med glødeskall. Stammer trolig fra en branngrav.

Nr. 165. Mælem

Funn fra yngre jernalder (T 16290).

På Mælem er det funnet et bisselmunnbitt som trolig stammer fra en branngrav.

Nr. 166. Mælem

Funn fra yngre jernalder (T 16366).

På Mælem er det funnet en treegget pilespiss av jern.

Nr. 167. Barstad 1520 III

Trekullmile.

Ved Svarthaugen skal det ligge en trekullmile ved lokaliteten Djupdalen (Oppdal 1966).

Nr. 168. Barstad

Funn fra yngre jernalder (T 13874).

På Barstad er det på tre forskjellige steder funnet et økseblad av jern, en spydspiss og en celt. Synes å stamme fra branngraver.

Nr. 169. Barstad

Funn fra yngre jernalder (T 16461).

På Barstad er det funnet en pilespiss av jern fra yngre jernalder.

- Nr. 170. Barstad
Funn fra yngre jernalder (T 17388).
På Barstad er det funnet en saks av yngre jernalders form.
- Nr. 171. Viken
Funn fra yngre jernalder (T 18699).
På Viken er det funnet et bisschen av jern som kan være fra yngre jernalder.
- Nr. 172. Gissinger
Funn fra vikingtid (T 17025).
På Gissinger er det funnet en spydspiss av jern.
- Nr. 173. Mjøen
Trekullmile.
300 m ØSØ for bygningene på Bøndenens Salgslag, ligger en rund uåpnet trekullmile, 5 m i tverrmål (Oppdal 1966).
- Nr. 174. Nordmjørydningen
Dyregrav.
På Nordmjørydningen er det registrert en ovalformet dyregrav 450 m V for husene på gården (Oppdal 1966).
- Nr. 175. Mjøen
Funn fra yngre jernalder (T 6452-3).
På Mjøhaugen av Mjøen er det funnet 2 ufullstendige tveeggede sved.
- Nr. 176. Mjøen
Funn fra yngre jernalder (T 15628).
På Nordmjøen er det funnet en pilespiss av jern fra yngre jernalder.
- Nr. 177. Mjøen
Funn fra yngre jernalder (T 16480).
På Mjøen er det funnet et lite økseblad fra yngre jernalder.
- Nr. 178. Ålma 1520 III
Jernvinneplass.
I rydningsrøysene ved Folldalsplass, fins mengder av slagglumper (Oppdal 1966).

Nr. 179. Vassleggen

Funn fra eldre jernalder (T 13841).

På Vassleggen er det funnet et kvartsbryne med avrundet, firesidet tverrsnitt, trolig fra eldre jernalder.

Nr. 180. Oppdal stasjon

Funn fra yngre jernalder (T 18786).

På Oppdal stasjon er det funnet en liten pilespiss av jern fra yngre jernalder.

Nr. 181. Våttåhaugen 1520 III UTM 36? 37?

Varde.

På et lavere berg på N-siden av Ålmenberget omtrent 3 km SØ for Oppdal sentrum, skal det ha stått en varde (Oppdal 1966).

Nr. 182. Groset

Funn fra yngre jernalder (T 2349).

På Gorset er det funnet to sverdhjalter som må dateres til yngre jernalder.

Nr. 183. Gorset

Funn fra yngre jernalder (T 2355).

På Gorset er det funnet to tveeggede pilespisser, 8 andre er visstnok kommet bort.

Nr. 184. Gorset

Funn fra yngre jernalder (T 13044).

På Gorset er det funnet bruddstykker av en skålspenne av bronse.

Nr. 185. Oppdal

Funn fra steinalder (T 6281).

På Oppdal er det funnet en spydspiss av grå skifer.

Nr. 186. Oppdal

Funn fra steinalder (T 6366).

På Oppdal er det funnet en skafthulløks av stein, visstnok et sted i Drivdalen.

- Nr. 187. Oppdal
Funn fra yngre jernalder (T 752).
Fra ukjent sted i Oppdal er det funnet et ufullstendig, tveegget sverd med glødeskall.
- Nr. 188. Oppdal
Funn fra yngre jernalder (T 753).
Fra ukjent sted i Oppdal er det funnet et tveegget sverd med glødeskall.
- Nr. 189. Oppdal
Funn fra yngre jernalder (T 754).
Fra ukjent sted i Oppdal er det funnet et tveegget sverd med glødeskall.
- Nr. 190. Oppdal
Funn fra yngre jernalder (T 16289).
På ukjent sted i Oppdal er det funnet et økseblad med glødeskall.
- Nr. 191. Oppdal
Funn fra yngre jernalder (T 17675).
Fra Tjørnglupen er det funnet en pilespiss av jern.
- Nr. 192. Oppdal
Funn fra yngre jernalder (T 17702).
Fra ukjent sted i Oppdal er det funnet en spydspiss av jern.
- Nr. 193. Oppdal
Funn fra yngre jernalder.
Fra ukjent sted i Oppdal er det funnet et sigdblade med fal. Sigden har glødeskall.
- Nr. 194. Vang 1520 III UTM 333 415
Gravfelt og holveg.
Rett ned for Rv.16 på Vang, ligger Norges største gravfelt med 758 registrerte gravhauger. Feltet måler ca. 700 x 150 m N-S. En holveg i V-kant av feltet kan følges over en strekning på ca. 150 m (Løvlie 1936/Farbregd 1967).

- Nr. 195. Vang
Steinblokk-offerstein.
Helt inn til den N-S-gående veien som danner V-avgrensning av gravfeltet på Vang, ligger en stor steinblokk som iflg. tradisjonen skal være en offerstein. Steinen ligger ca. 800 m SSV for Vang (Oppdal 1966).
- Nr. 196. Vang
Funn fra steinalderen (T 1436).
På Vang er det funnet en skiferpil fra steinalderen.
- Nr. 197. Vang
Funn fra eldre jernalder (C 5632f).
I en branngrav på Vang er det funnet en sverd-klinge som kan være fra eldre jernalder.
- Nr. 198. Vang
Funn fra eldre jernalder (T 697-9).
På Vang er det funnet en nål av bronse, bruddstykke av øreskje av bronse og glassperle i branngrav.
- Nr. 199. Vang
Funn fra gravfeltet på Vang som kan dateres til yngre jernalder.
C 1444 Oval skålformet spenne av bronse.
- Nr. 200. T 571 2 vevlodd.
- Nr. 201. C 5632-42 Tveegget sverd (2), bisselmunnbitt, kroknøkkel, 3 knivblad, 2 pilespisser, oval skålformet spenne, jernfragment, en liten remspenne, munnbitt, kroknøkkel, deler av sverd-klinge og vevlodd.
Fra 5 forskjellige hauger.
- Nr. 202. C 5401 Tveegget sverd av jern.
- Nr. 203. C 5692-3 Sigdblade, deler av bisselmunnbitt.
- Nr. 204. T 683-6 Rester av tveegget sverd (2), rester av sverd-klinge, ufullstendig spydspiss.
- Nr. 205. T 687 Vevlodd.
- Nr. 206. T 688 Tveegget pilespiss.
- Nr. 207. T 689 Bisselring.
- Nr. 208. T 690-1 Bisselring.
- Nr. 209. T 692 Sledekrok.

- Nr. 210. T 693 Liten jernring.
- Nr. 211. T 694 Skavekniv.
- Nr. 212. T 695 Jernfragment, spiker og klingnagler.
- Nr. 213. T 696 7 vevlodd.
- Nr. 214. T 697-9 Deler av bronsenål, fragm. av bronseredskap
og liten perle.
- Nr. 215. T 700 Et lite ildstål.
- Nr. 216. T 701 Ufullstendig bladformet pilespiss.
- Nr. 217. T 702 Ufullstendig knivblad.
- Nr. 218. T 703 Nål av jern.
- Nr. 219. T 704 Jernfragment og klinknagler.
- Nr. 220. T 705 Deler av to skålformete bronsespenner.
- Nr. 221. T 706 Firesidet fil.
- Nr. 222. T 707 Jernkniv m. bronsebelagt holk.
- Nr. 223. T 708 Deler av enegget sverd.
- Nr. 224. T 709 Ufullstendig knivblad.
- Nr. 225. T 710 Sigdblade.
- Nr. 226. T 711 Stykker av 2 pilespisser.
- Nr. 227. T 712 Deler av jernlenke.
- Nr. 228. T 713 Grimefeste av jern.
- Nr. 229. T 715 Saks av jern, bein og tenner av hest.
- Nr. 230. T 716 Jernring og del av bisselmunnbit.
- Nr. 231. T 717 Deler av jernsverd.
- Nr. 232. T 718 Deler av et lite sverd.
- Nr. 233. T 719 Ufullstendig knivblad.
- Nr. 234. T 720 To pilespisser.
- Nr. 235. T 721 Små klinknagler og spiker.
- Nr. 236. T 722 Ufullstendig dopsko av jern til spydspiss (?).
- Nr. 237. T 723 Korsformet beslag av jern til ridetøy.
- Nr. 238. T 724 Rembeslag (?) av jern.
- Nr. 239. T 725 Jernfragment og deler av kroknøkkel.
- Nr. 240. T 726 Vektlodd av bronse.
- Nr. 241. T 727-32 Munnbitt av jern, bisselring av jern, jernbule
til bissel, deler av grimelenke, ufullstendig pile-
spiss, bruddstykker av jern.
- Nr. 242. T 733 Stykker av skjoldbule.
- Nr. 243. T 734 Gullfoliert glassperle.

- Nr. 244. T 735 Deler av to ovale bronsespenner.
- Nr. 245. T 736-7 Pilespiss av jern, deler av skiferhein.
- Nr. 246. T 738-51 Dobbeltleddet bisselmunnbitt av jern, ufullstendig dobbeltleddet bisselmunnbitt av jern, sledekrok, 2 knivblad, deler av håndleddsring av bronse, sigdblade, kroknøkkel av jern, tveegget sverd av jern, jernspiker og jernfragment, hein, bryne, sølvfoliert perle av glass.
- Nr. 247. T 757 Liten jernsøm.
- Nr. 248. T 752 Tveegget Ulfberthtsverd.
- Nr. 249. T 753 Tveegget sverd.
- Nr. 250. T 754 Tveegget sverd.
- Nr. 251. T 755 Sigdblade med fal.
- Nr. 252. Tapt Tveegget sverd med sølvbelagte hjalter.
- Nr. 253. T 1405 2 listjern,
- Nr. 254. T 1406 3 hele og 2 ufullstendige pilespisser.
- Nr. 255. T 1407 Knivblade.
- Nr. 256. T 1408 Knivblade.
- Nr. 257. T 1409 Sigdblade.
- Nr. 258. T 1410 Større sigdblade.
- Nr. 259. T 1411 Deler av saks.
- Nr. 260. T 1412 Deler av saks.
- Nr. 261. T 1413 Smietang.
- Nr. 262. T 1414 Rester av ildstål.
- Nr. 263. T 1415 Ledd av grimelenke.
- Nr. 264. T 1416 Ledd av en lenke.
- Nr. 265. T 1417 2 jernnagler.
- Nr. 266. T 1418 Jernring.
- Nr. 267. T 1419-21 Kramper.
- Nr. 268. T 1422 Munnbitt.
- Nr. 269. T 1423 Stykker av munnbitt.
- Nr. 270. T 1424 3 munnbittringer.
- Nr. 271. T 1425 Oval jernring.
- Nr. 272. T 1426 Del av stangbissel av jern.
- Nr. 273. T 1427 Stykker av jernredskap.
- Nr. 274. T 1428 Skjoldbuleformet bisselbeslag.

- Nr. 275. T 1429 Korsformet bisselbeslag.
- Nr. 276. T 1430 3 rembeslag med krok.
- Nr. 277. T 1431 Sledekrok.
- Nr. 278. T 1432 Høveljern(?).
- Nr. 279. T 1433 Små kroker.
- Nr. 280. T 1434 Beslagstykker.
- Nr. 281. T 1435 Klingnagler og spiker til slede, skrinhank, krok-nøkkel (?).
- Nr. 282. C 7122-24 Stykker av enegget sverd, skjeggøksblad og økseblad.
- Nr. 283. T 1512-18 Sigd, saks, 3 ringer til bisselmunnbitt, krok-nøkkel av jern, stykker av hein, vevlodd.
- Nr. 284. T 2384 Glassperle.
- Nr. 285. T 3315 2 skålformede spenner.
- Nr. 286. T 3316 Små stykker av en skålformet spenne.
- Nr. 287. T 3317 Sigdblاد.
- Nr. 288. T 3318 Knivblad.
- Nr. 289. T 3319 Pilespiss.
- Nr. 290. T 3320 Dobbeltleddet munnbitt.
- Nr. 291. T 3321 Angel(?) av jern.
- Nr. 292. T 3322 Oval remspenne av jern.
- Nr. 293. T 3323 Oval jernring.
- Nr. 294. T 3324 Rund jernring.
- Nr. 295. T 3325 2 bruddstykker av rembeslag(?) av jern.
- Nr. 296. T 3326 Jernspiker og -nagler.
- Nr. 297. T 3327 Jernbolt.
- Nr. 298. T 3328 Jernkrok.
- Nr. 299. T 3329 Stykker av skjoldbule av jern.
- Nr. 300. T 3386 Deler av skålformet spenne av bronse, ringer til 2 bisselmunnbitt, oval ring til lenke, ubest. fragm. deler av skiferhein, 2 hestetenner.
- Nr. 301. T 3334 Tveegget sverd.
- Nr. 302. T 3335 Snodd hadde av jern.
- Nr. 303. T 3336 2 pilespisser.
- Nr. 304. T 3337 Knivblad.
- Nr. 305. T 3338 Knivblad.

- Nr. 306. T 3339 Enkeltleddet bisselmunnbitt.
- Nr. 307. T 3340 Jernring.
- Nr. 308. T 3341 Keltisk rembeslag av bronse.
- Nr. 309. T 3342 Rødbrun perle.
- Nr. 310. T 4160 Spydspiss.
- Nr. 311. T 5230 Økseblad.
- Nr. 312. T 6298 Smitang.
- Nr. 313. T 6304 8 pilespisser.
- Nr. 314. T 6306 Dobbeltleddet munnbitt.
- Nr. 315. T18754 Fragm. av skinne til beinkam, pilespiss av jern, 3 vektlodd av jern, jernten, fragm. av jernbånd, jernnagler. fragm. av sigd, samling brente bein, fragm. av hestetenner, skiferbryne, trekull.
- Nr. 316. T18755 2 skålformede bronsespenner, 3 mosaikkperler, fragm. av flerleddete perler, jernsigd, kniv av jern, nøkkel av jern, vevreell, skrinhank, jernhanker, jernnagle, pinsettformet jerngjenstand, jernspiker, nålehus(?), bronsefragmenter, jernnagler, plateformede beslag, brente bein, trekull.
- Nr. 317. T18756 Saks av jern, 3 deformerte gule glassperler, oval beltespenne, ornerte beinfragment, fragment av jernten, jernspiker, fragm. av jernnål, jernnagler, jernbeslag, hestetenner, 3 små flintstykker, brent bark, ubrent knokkel, brente bein, trekull.
- Nr. 318. T18757 Pilespiss av jern, naglebeslag, jernslagg, hestetann, brente bein, trekull, tekstilrester.
- Nr. 319. T18758 Rund, konisk bronsespenne, mindre konisk bronsespenne, fragm. av likearmet bronsespenne, liten, oval bronsespenne, fragm. av bronsespenne, 5 tønneformede mosaikkperler, 3 skiveformede perler, firesidet perle, 2 bergkrystallperler, 2 pilespisser av jern, jernkniv, ufullstendig jernkniv, 2 jernsigder, tinder til linhekle, vevreel, hvirvel av jern, jernhåndtak, toleddet jerngjenstand, jernhanker eller beslag, jernnagle, brent beingjenstand, spinnehjul av leire, flint, brent bein og trekull.

- Nr. 320. T18817 Ringspenne av bronse, 11 pilespisser, jernkniv, jernten, 36 linhekletinner, 11 vevlodd, jernfil, sagblad, fragment av sagblad, sledekrok av jern, 2 runde seletøybeslag av jern, jernløkke, 2 remspenner av jern, liten oval remspenne, 3 høvelblad, 3 lystertinder(?), beslag av jern, pinsettliggende jerngjenstand, ankerformet jernknapp, jernkrampe, kantbeslag av jern, jernbeslag av forskjellige utforminger, klingnagler, jernbånd, lite leirkarskår, skiferhein, 3 flintstykker, avlstein av kleber, sylindrisk perle med runer(?), fragm. av beinkam, ubrente bein, brente bein og trekull.
- Nr. 321. T18818 Dobbeltleddet munnbitt av jern, kniv, seletøybeslag, jernfragment, skiferhein og trekull.
- Nr. 322. T18819 Knivlignende redskap, 2 jernkniver, smihammer, ljàblad, del av sigd eller ljà, lite sigdblade, 3 pilespisser, 2 remspenner av jern, liten oval remspenne, liten bronsering til ringnål, glassmosaikkperle, sylindrisk perle av spiralsnodd bronsebånd, 2 glassperler, spiss, kort jernnål, 2 skjoldbuleformede seletøybeslag, jernhvirvel, synål av jern, 5 linhekletinner, skrinhank av jern, 2 båndformete jernbeslag, kantbeslag, jerntener, 3 små skår av leirkar, 6 flintstykker, 6 fragment av skiferhein, 10 jernfragment, 10 klinknagler, deler av minst 2 vevlodd av kleber, et par hestetenner, brente bein, trekull, jernkrampe.
- Nr. 323. T18820 Trekantet sverdknapp, 2 pilespisser, deler av ildstål, jernpinsett, beslag av jern, liten jernten, oval remspenne, 3 blå glassperler, sylindrisk mosaikkperle, kantbeslag av jern, jerntener, jernnagler, enkel jernspenne, jerntråd, ufullstendig oval jernring, jernplate, jernfragment, 2 fragmenter av skiferhein, flint, 12 fragmenter av sammensatt beinkam, brente bein, deler av hestetann, bronseblikk og 2 sammenrustede synåler av jern.
- Nr. 324. T18821 Munnbitt av jern, pilespiss av jern, skiferhein, brente bein.

- Nr. 325. Håkår
Funn fra yngre jernalder (T 17189).
På Håkår er det funnet et økseblad av jern av yngre jernalders type.
- Nr. 326. Grøtan
Funn fra eldre jernalder (T 5310)
På Grøtan er det funnet en bøylespenne av bronse fra 6. århundre.
- Nr. 372. Grøtan
Funn fra eldre jernalder (T 18698).
På Grøtan er det funnet en øks og en sterkt forrustet pilespiss av jern.
- Nr. 328. Grøtan
Funn fra eldre jernalder (tapt)
På Grøtan er det funnet et kvartsbryne i en hustomt.
Brynet er siden kommet bort (Arkivopplysning).
- Nr. 329. Vognill
Funn fra yngre jernalder (C 16372).
På Vognill er det funnet et munnbitt fra yngre jernalder.
- Nr. 330. Vognill
Funn fra yngre jernalder (T 3588).
På Vognillmyra er det funnet en pilespiss ved grøftegraving.
- Nr. 331. Haugset 1520 III
Varde.
Ca. 3,5 km NV for Vang i lia ved Haugset skal det ha stått en varde (Oppdal 1966).
- Nr. 332. Skardvatnet 1520 III UTM 281 506
Steinalderboplass.
Ved utløpet til Skardvatnet er det registrert en boplass med flintavfall fra redskapsproduksjon (arkivopplysning).
- Nr. 333. Skardvatnet 1520 III UTM 284 500
Dyregravssystem.
På S-siden av Skardvatnet ligger et dyregravssystem bestående av minst 20 dyregraver (arkivopplysning).

- Nr. 334. Skardvatnet 1520 III
Dyregraver.
På N-siden av Skardvatnet skal det være flere dyregraver (Oppdal 1966).
- Nr. 335. Skardvatnet
Funn fra steinalder (T 16666, T 16815, T 17277, T 17568, T 18832).
Ved utløpsoset fra Skardvatnet er det samlet opp flekkeblokk, ryggflekke, flintflekke og avslag av flint.
- Nr. 336. Hindset
Dyregraver(?)
160 m SSV for Storløkken av Hindset, er det registrert 2 nærmest rektangulære dyregraver(?) (Oppdal 1966).
- Nr. 337. Haugen
Funn fra yngre jernalder (T 14701)
På Haugen er det funnet et økseblad fra yngre jernalder.
- Nr. 338. Rolvsjord
Funn fra steinalder (T 15092).
På Rolvsjord er det funnet en flintskive som antagelig må dateres til steinalder.
- Nr. 339. Rolvsjord
Funn fra yngre jernalder (T 18827).
På Rolvsjord skal det være funnet et økseblad av jern.
- Nr. 340. Dørremshovden 1520 III UTM 269 441
Kleberbrudd.
På S-enden av Dørremshovden ligger 2 kleberbrudd (Oppdal 1966).
- Nr. 341. Dørrem
Funn fra steinalder T 4480.
På Dørrem er det funnet en spydspiss av grå skifer.
- Nr. 342. Dørrem
Funn fra yngre jernalder (T 14238).
På Dørrem er det i en haug funnet en pilespiss.

- Nr. 343. Klette 1520 III
Kleberbrudd.
Ca. 1 km NNV for husene på Klette ligger et kleberbrudd (Oppdal 1966).
- Nr. 344. Gregosen
Funn fra steinalder (T 18998).
På Gregosen er det funnet en dolk av grå flint.
- Nr. 345. Toftåker
Funn fra yngre jernalder (T 59) (C 3093).
På Toftåker er det funnet to ringnåler av sølv.
- Nr. 346. Ålbu
Kirketuft.
Ca. 30 m Ø for låven på Ålbu skal det ha stått en kirke.
En bautastein er reist til minne om denne kirken. Nøyaktig beliggenhet er ikke kjent, heller ikke alder.
- Nr. 347. Ålbu
Hellig kilde.
120 m SSV for Ålbu (191/1) ligger en rektangulær formet St.Olavs kilde. Til kilden er det knyttet en legende (Oppdal 1966).
- Nr. 348. Ålbu
Funn fra eldre jernalder (T 14927).
På Ålbu er det funnet et bryne av kvartsitt, trolig fra eldre jernalder.
- Nr. 349. Ålbu
Funn fra yngre jernalder (T 4049-50).
På Ålbu er det funnet 2 bisselmunnbitt av jern.
- Nr. 350. Moan
Funn fra yngre jernalder (T 10824).
På Moan ovenfor Ålbu er det funnet et økseblad av jern og en liten skiferhein med bærehull.

- Nr. 351. Hornet seter 1520 III
Kleberbrudd.
Ca. 1,5 km SSV for Gjevillvatnets SØ-ende, på V-siden
av Festa, ligger et kleberbrudd og et kleberberg som
ligger i dagen (Oppdal 1966).
- Nr. 352. Breen
Kleberbrudd.
800 m NNØ for Breen er det registrert et kleberbrudd med
spor etter uttak av kar (Oppdal 1966).
- Nr. 353. Eggen
Dyregrav.
En ovalformet dyregrav er registrert 105 m SV for Nedre
Munkvoll (Oppdal 1966).
- Nr. 354. Bø 1520 III UTM 213 397
Dyregraver.
Mellom Bø og Driva skal det være flere dyregraver (Mølmen
1978, 47, Oppdal 1966).
- Nr. 355. Elghøa 1520 III UTM 19? 42?
Kleberbrudd.
Like SØ for toppen av Elghøa er det et klebersteinsbrudd
med gryte-emner på fjellveggen (Oppdal 1966).
- Nr. 356. Ratet
Funn fra yndre jernalder (T 8856).
På Ratet er det funnet en saks av jern som trolig stammer
fra yngre jernalder.
- Nr. 357. Søndre Snøfjelltjern 1519 IV UTM 174 292
Dyregravssystem.
På N-siden av Hammerdalens munning ut i Søndre Snø-
fjelltjern, ligger et fangstsystem bestående av 7 dyregraver,
ledegjerde og muligens ett bogestø (Stenvik 1978).
- Nr. 358. Nordre Snøfjelltjern 1520 III UTM 162 312
Dyregrav.
Helt nede ved vannkanten på NV-siden av Nordre Snø-
fjelltjern, ligger en murt dyregrav med ledegjerder
(Mølmen 1978, 362).

- Nr. 359. Snøfjelltjørna 1519 IV UTM 184 276
Dyregrav.
På N-siden av Tverrfjellet, ca. 1 km S for S-Snøfjelltjørn, ligger en murt dyregrav (Mølmen 1978, 416).
- Nr. 360. Gråhøa 1520 III UTM 143 353
Dyregraver.
På N-siden av Gråhø ligger et par dyregraver (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 361. Strand 1520 III UTM 185 384
Gravfelt.
På Strand er det registrert 10 gravhauger i et felt som ligger ned mot Driva (Oppdal 1966).
- Nr. 362. Strand
Funn fra yngre jernalder (Haz 35304).
På Strand er det i en branngrav funnet 3 tveeggede sverd, en stor spydspiss, øks, skjoldbule, deler av skålforma spenne, deler av en stor bøylespenne, kniv, 5 pilespisser, jernten, sigdblade, ljàblad, økseblad, hammer og 2 celter.
- Nr. 363. Strand
Funn fra yngre jernalder (T 1950-75).
På Strand er det i branngraver under flat mark, funnet 2 tveeggete sverd, 3 eneggete sverd, 2 spydspisser, økseblad, tverrøks, ljàblad, 3 sigdblade, stykker av saks, tang, 3 kniver, fil, 4 pilespisser, bisselmunnbitt og diverse jernfragmenter.
- Nr. 364. Strand
Funn fra yngre jernalder (T 2112-18).
På Strand er det funnet et enegget sverd, 2 tveeggete sverd og fragm. av et tredje, vevspyd med fal, spydspiss, 4 økseblad, 2 sigder, stykker av to bisselmunnbitt og skjoldbule.
- Nr. 365. Strand
Funn fra yngre jernalder (T 2239).
På Strand er det funnet en spydspiss som kan dateres til yngre jernalder.

- Nr. 366. Strand
Funn fra yngre jernalder (T 2505-06).
På Strand er det funnet et tveegget sverd, et økseblad, spydspiss, 2 spydspisser, skjoldbule, knivblad, jernring.
- Nr. 367. Strand
Funn fra yngre jernalder (T 14702).
På Strand er det funnet et økseblad av yngre jernalders form.
- Nr. 368. Strand
Funn fra yngre jernalder (T 15003).
På Strand er det funnet en vevskje av jern, bisselring av jern, jernfragmenter, skiferhein, 2 stykker ildflint og et irsk beslagstykke av bronse.
- Nr. 369. Strand
Funn fra yngre jernalder (T 15223).
På Strand er det funnet et nedre hjalt til et sverd.
- Nr. 370. Strand
Funn fra yngre jernalder (T 18714).
På Strand er det funnet deler av en pilespiss fra yngre jernalder.
- Nr. 371. Lønset-Dørem 1520 III
Dyregraver.
Langs elva mellom Lønset og Dørem er det flere dyregraver trolig for elg (Oppdal 1966).
- Nr. 372. Tilset 1520 III
Varde.
SSV for Tilset skal det ha stått en varde (Oppdal 1966).
- Nr. 373. Tilset
Kleberbrudd.
I Katlberget ovenfor Tilset er det oppdaget et kleberbrudd, der det er tatt ut gryter (O.Farbregd).
- Nr. 374. Steinslegda 1419 I UTM 100 270
Dyregraver.
ØNØ for høyeste punkt i skaret over Steinslegda, ligger 2 dyregraver (Mølmen 1978, 48).

- Nr. 375. Svartdalen 1519 IV UTM 130 285
Dyregrav.
I Svartdalen ca. 2 km opp fra Dindalen, ligger en dyregrav (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 376. Storvatnet 1520 III UTM 121 306
Dyregrav.
På en tange på N-siden av Storvatnet, ligger en dyregrav av den jordgravde typen (Mølmen 1978, 364).
- Nr. 377. Storvatnet 1520 III UTM 124 308
Dyregrav.
Ved østre enden av Storvatnet på N-siden av oset der Fiskbekken kommer inn i vatnet, ligger en dyregrav (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 378. Kvernbeekløftan 1420 III UTM 090 320
Dyregrav.
På Svarthaugan øverst i Kvernbeekløftan, ligger en dyregrav, 30 m NNØ for eidet mellom et bueformet vann og et lite tjern (Sjøborg 1979).
- Nr. 379. Kvernbeekløftan 1420 II UTM 084 324
Dyregraver.
Ved et lite tjern øverst ved Kvernbeekkens utspring, ligger 2 dyregraver (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 380. Kvernbeekløftan 1420 II UTM 098 317
Dyregraver.
På S-siden av et vann (1133 m o.h.) på N-siden av Dindalen, ligger et par dyregraver (Mølmen 1978, 48).
- Nr. 381. Svarthaugen 1420 II UTM 052 306
Dyregrav.
Ca. 450 m NØ for stedet der T-sti til Middagshjellen tar av fra stien inn til Lindalen, ligger en jordgravd dyregrav ca. 3,10 m lang og 2,0 m bred (Sjøborg 1979).
- Nr. 382. Storvatnet 1419 I UTM 083 233
Bågåstø(?).
Ved kanten mot et stup ut i Storvatnet, på Ø-siden av dette, ligger et mulig bågåstø (Sjøborg 1979).

- Nr. 383. Skirådalsvatn 1419 I UTM 084 228
Bågåstø og steinbu.
På eidet mellom Skirådalsvatn og Storvatnet, er det registrert et bågåstø og ei steinbu, her er også et oppmurt skydd (Søborg 1979).
- Nr. 384. Flatskirådalen 1419 I UTM 072 255
Dyregrav.
Ca. 150 m NØ for det største vatnet i Flatskirådalen fram på en tunge med løsmasser, ligger en dyregrav gjenfylt med stein (Søborg 1979).
- Nr. 385. Styggcholet 1419 I UTM 005 203
Dyregrav.
På NV av det midterste vatnet inne i Styggcholet, ligger en dyregrav (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 386. Reppdalen 1419 I UTM 022 229
Bågåstø
Ca. 700 m ØSØ for samløpet mellom Reppa og Stegåa, ligger et bågåstø (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 387. Reppdalen 1419 I UTM 017 233
Dyregrav.
Ved samløpet mellom Reppa og Stegåa, ligger en dyregrav (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 388. Reppdalen 1419 I UTM 014 238
Dyregraver.
Ca. 800 m N for samløpet mellom Reppa og Stegåa, ligger 2 dyregraver og rester av ledegjerder (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 389. Kvitådalen 1419 I UTM 994 241
Bågåstø.
Ved N-enden av et vatn øverst i Kvitådalen, er det registrert 10 bågåstø. Her er trolig også dyregraver (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 390. Kvitådalen 1419 I UTM 994 244
Tuft.
I Kvitådalen er det funnet rester av en steinbu. Uviss alder (Mølmen 1978, 46).

- Nr. 391. Kvitådalen 1419 I UTM 997 246
Tuft
I Kvitådalen er det registrert en tuft av uviss alder (Mølmen 1978, 46),
- Nr. 392. Lågtangen 1419 I UTM 028 262
Bågåstø.
På N-siden av Lågtangen er det påtruffet flere bågåstø (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 393. Lågtangen 1419 I UTM 034 264
Dyregrav.
Ca. 1 km NØ for Lågtangen er det registrert en dyregrav (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 394. Søndre Salhøtjørn 1419 I UTM 997 128
Skydd.
20 m N for turistløypa på Ø-siden av Søndre Salhøtjørn, ligger en oppmuring inntil en større blokk (Gjerland 1979).
- Nr. 395. Salhøtjørn 1419 I UTM 994 132
Skydd.
På eidet mellom Søndre og Midtre Salhøtjørn, ligger 2 oppmurte skydd (Gjerland 1979).
- Nr. 396. Litlvatnet 1419 I UTM 983 182
Steinalderboplass.
Ved Litlvatnet ca. 100 m SØ for innløpsoset og ca. 20 m N for passerende turløype, er det funnet flint og kull-lag i et prøvestikk (Gjerland 1979).
- Nr. 397. Litlvatnet 1419 I UTM 980 185
Dyregraver(?)
På NV-siden av Litlvatnet er det observert steinhauger som kan være sammenraste dyregraver (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 398. Grøniskardvatnet 1419 I UTM 954 160
Heller.
På V-siden av Grøniskardvatnet i en grov steinur, ligger en heller med spor etter menneskelig opphold (Mølmen 1978, 45).

- Nr. 399. Grønliskardvatnet 1419 I UTM 953 162
Heller.
I en grov ur på V-siden av Grønliskardvatnet, ligger en heller med spor etter menneskelig tilhold (Mølmen 1978, 45).
- Nr. 400. Grønliskardvatnet 1419 I UTM 955 167
Steinbu.
På Ø-siden av Grønliskardvatnet ligger en sammenrast steinbu av uviss alder (Mølmen 1978, 45).
- Nr. 401. Grønliskardåa 1419 I UTM 949 186
Steinbu.
Ca. 600 m N for utløpet fra Grønliskardvatnet, ligger en sammenrast steinbu (Mølmen 1978, 45).
- Nr. 402. Grønliskardåa 1419 I UTM 952 196
Steinbu.
Ca. 1,5 km opp langs Grønliskardåa ligger en sammenrast steinbu (Mølmen 1978, 45).
- Nr. 403. Svarthammaren 1419 I UTM 877 223
Heller.
Ca. 2 km SSØ for Svarthammaren er det registrert en heller med spor etter menneskelig opphold (Mølmen 1978, 45).
- Nr. 404. Indre Tverråa 1419 I UTM 939 244
Bågåstø.
Ved Indre Tverråa helt på kanten av fjellet ned mot Grøvdalen, er det registrert 2-3 bågåstø (Mølmen 1978, 45).
- Nr. 405. Grøvdalen 1419 I UTM 947 234
Tufter.
Ca. 800 m S for Grøvdalshytta er det registrert et tuftekompleks, trolig restene av et gårdsanlegg. Her er også observert en rydningsrøys. Anlegget kan gå tilbake til middelalder (Stenvik 1978).
- Nr. 406. Grøvdalen 1419 I UTM 950 242
Tuft.
Ca. 300 m N for Grøvdalshytta ligger en tuft av uviss alder (Stenvik 1978).

- Nr. 407. Grøvdalen 1419 I UTM 961 252
Tufter.
Like ved stien innetter Grøvdalen, ca. 100 m fra kleberbruddet, ligger to tufter inn mot en grusrygg. Tuftene kan ha sammenheng med kleberbruddet (Stenvik 1978).
- Nr. 408. Grøvdalen 1419 I UTM 962 253
Kleberbrudd.
Ca. 50 m Ø for S-enden av Nysætertjørna, ligger en 8 m høy, 15 m bred og ca. 35 m lang knaus av kleberstein. Flere spor etter uttak av peisheller og indikasjon på uttak av kar (Stenvik 1978, Gjerland 1979).
- Nr. 409. Styggvatnet 1420 II UTM 895 343
Steinalderlokalitet (?)
Under en stor løsblokk på NØ-siden av Styggvatnet, er det funnet et flintavslag (Dalland 1979).
- Nr. 410. Storvatnet 1420 II UTM 908 336
Skydd.
Ca. 50 m Ø for Storvatnet og omtrent 300 m S for utløpet, er det murt opp et skydd inntil en stor løsblokk (Dalland 1979).
- Nr. 411. Storvatnet 1420 II UTM 914 333
Bågåstø.
På N-siden av en kolle ca. 150 m Ø for Storvatnet, ligger en bågåstø mellom to løsblokker (Dalland 1979).
- Nr. 412. Rundvatnet 1420 II UTM 919 335
Steinalderlokalitet (?)
Rett S for innløpsoset i Rundvatnet er det funnet et kvartsittavslag som trolig stammer fra redskapstilvirkning (Dalland 1979).
- Nr. 413. Rundvatnet 1420 II UTM 920 335
Steinalderboplass.
Rett på N-siden av innløpsoset til Rundvatnet, er det funnet en boplass med rester etter redskapsproduksjon av kvarts og kvartsitt (Dalland 1979).

- Nr. 414. Rundvatnet 1420 II UTM 924 334
Bågåstø.
På S-siden av Rundvatnet, omtrent midt på, ligger et oppmurt bågåstø (Dalland 1979).
- Nr. 415. Rundvatnet 1420 II UTM 926 334
Bågåstø.
I SØ-enden av Rundvatnet, ca. 300 m S for utløpet, ligger et oppmurt bågåstø (Dalland 1979).
- Nr. 416. Svøduhø 1410 II UTM 938 343
Steinalderboplass.
På V-siden av Svøduhø ca. 60 m SØ for Svødu, er det funnet kvarts- og kvartisttavslag samt flintavslag fra redskapsproduksjon (Dalland 1979).
- Nr. 417. Langtjørna 1420 II UTM 945 337
Dyregraver med ledegjerder.
I N-enden av Langtjørna går et 115 m langt ledegjerde N-over fra vannkanten. Langs gjerdet ligger 6 dyregraver hvorav 3 er utydelige (Dalland 1979).
- Nr. 418. Langtjørna 1420 II UTM 944 334
Dyregraver.
I SV-hjørne av Langtjørna er det registrert to dyregraver med ledegjerde (Dalland 1979).
- Nr. 419. Vangan 1420 II UTM 973 345
Dyregrav.
V for Vangan i Svødulia ligger en dyregrav (Mølmen 1978, 46).
- Nr. 420. Hammertjørna 1420 II UTM 966 374
Dyregraver.
Ved Hammertjørna er det registrert 2 dyregraver (Mølmen 1978, 45).
- Nr. 421. Løstølhø 1420 II UTM 987 378
Skydd.
14 m NØ for toppen på Løstølhø (1330 m o.h.) ligger et nattlæger inntil Ø-siden av en løsblokk. Lægret er murt opp av steinheller (Dalland 1979).

- Nr. 422. Storvatnet 1420 II UTM 973 355
Gravrøyser.
På en lav tange som stikker ut på V-siden av Storvatnet, er det registrert 4 flate røyser ca. 3 m i tverrmål. Antagelig gravrøyser (Dalland 1979).
- Nr. 423. Myra 1420 II UTM 044 327
Dyregrav.
I lia, ca. 300 m opp for Myra, ligger en dyregrav (Dalland 1979).
- Nr. 424. Bekkfonnhø
Funn fra jernalder/middelalder (T 15853).
Ved Bekkfonnhø er det funnet en pil (kolv) av bjørk.
- Nr. 425. Brattfonnhø
Pilefunn fra yngre jernalder (T 15856, T 16055, T 16540, T 17689, T 17694, T 17695, T 17696).
Ved Brattfonnhø er det funnet 8 piler eller deler av piler som er bortskutt under jakt.
- Nr. 426. Finnpiggan
Funn fra jernalder/middelalder (T 15538).
Ved Finnpiggan mellom Grytdalen og Skardalen er det funnet en ufullstendig pilespiss av jern.
- Nr. 427. Grønliskardet
Funn fra yngre jernalder (T 17690).
I Grønliskardet er det funnet en pilespiss av jern av yngre jernalders type.
- NR. 428. Heimtjørna
Funn fra yngre jernalder (T 18905).
Ved Heimtjørna øst for Kongsvoll er det funnet en forrustet pilespiss fra yngre jernalder.
- Nr. 429. Kaldvellidalen
Funn fra yngre jernalder (T 18829)
I Kaldvellidalen er det funnet en stor, tung pilespiss fra jernalder eller kanskje middelalder.

- Nr. 430. Knutshø
Funn fra yngre jernalder (T 14658)
På Knutshø er det funnet en pilespiss fra yngre jernalder.
- Nr. 431. Kolla
Funn fra yngre jernalder (T 18246)
På Kolla er det funnet en pilespiss av jern fra yngre jernalder.
- NR. 432. Kringsålfonna
Funn fra eldre jernalder (T 15886)
På Kringsålfonna er det funnet en pilespiss av bein som trolig stammer fra eldre jernalder.
- Nr. 433. Kringsålen
Funn fra yngre jernalder (T 15857, T 15858, T 15859).
I nerkant av Kringsålfonna er det funnet to piler med skaft og en kniv med skaft.
- Nr. 434. Kringsålen
Funn fra yngre jernalder (T 15854, T 17700).
Ved Kringsålen er det funnet en pil med skaft og to pileskaft.
- Nr. 435. Langvelldalen
Funn fra steinalder (T 19032)
I Langvelldalen er det funnet en skiferspiss som kan dateres til yngre steinalder.
- Nr. 436. Leirtjørnkollen
Funn fra yngre jernalder (T 15633, T 15844, T 17697).
Ved Leirtjørnkollen er det funnet 15 pilespisser eller deler av piler som er bortskutt under reinsjakt.
- Nr. 437. Namnlauskollen
Funn fra yngre jernalder (T 11190).
Oppunder Namnlauskollen er det funnet en pil med skaft.
- Nr. 438. Raudhøa
Funn fra yngre jernalder (T 18996).
Ved Raudhøa S for Stølådalen, er det funnet en pilespiss av jern.

- Nr. 439. Sandåfjellet
Funn fra yngre jernalder (T 15860).
På Sandåfjellet er det funnet en lansettformet pilespiss med deler av skaftet bevart.
- Nr. 440. Sprikletjern
Funn fra yngre jernalder (T 18227).
Ved Sprikletjern er det funnet en pilespiss fra yngre jernalder.
- Nr. 441. Stavsjølia
Funn fra jernalder (Tapt).
I Stavsjølia er det funnet en pil med skaft oppunder ei fonn som går under navnet Skjorta. Senere tapt.
- Nr. 442. Storbreen
Funn fra eldre jernalder (T 18936)
På Storbreen er det funnet en pilespiss fra eldre jernalder.
- Nr. 443. Storbreen
Pilefunn fra yngre jernalder.
På Storbreen er det funnet fragment av en bue og deler av 5 pileskaft (T 16077). Her er videre funnet 3 fragm. av pileskaft (T 17686), en bladformet pilespiss av jern (T 17687), en pilespiss av jern (T 17688), 7 fragmenter av pileskaft, en pilespiss og en pilespiss m.skaft (T 17698).
- Nr. 444. Storbreen
Funn fra middelalder/jernalder(?) (T 15272).
På Storbreen er det funnet to pilskrift.
- Nr. 445. Tjørnglupegga
Funn fra eldre jernalder (T 18212).
På Tjørnglupegga er det funnet en pilespiss av jern fra eldre jernalder.
- Nr. 446. Tythøtjørna
Funn fra eldre jernalder (T 18831).
Ved Tythøtjørna er det funnet en pilespiss av jern.

- Nr. 447. Oppdalsfjellene
Pilefunn fra yngre jernalder (T 17701).
Fra forskjellige breer i Oppdalsfjellene er det funnet 12 piler eller deler av piler.
- Nr. 448. Oppdal - Dovre
Gammelt veifar.
Den gamle Kongevei kommer inn i Oppdal ved Hollen.
Den kan følges godt oppe i lia på N-siden av dalen mellom Fagerhaug og Vang. Her tar veien av sørover mot Driva, følger østsiden av den forbi Mjøen til Rise. Fra Rise fortsetter veifaret langs Driva, forbi Drivstua til Nesdalsvoll. Der klatrer stien opp dalsiden (Vårstigen) passerer Engseter og slipper seg ned til Gamlehullet (gl. fjellstue). Deretter fortsetter stien langs elva forbi Kongsvoll og opp på Dovrevidda, der den forlater elva og fortsetter rett S mot skaret mellom toppene på Hjerkinnhø (Oppdal 1966).
- Nr. 449. Vårstigen - Bekklæger
Gammelt veifar.
Fra Tangseter går et veifat Ø-over opp på fjellet, N for Haugtjernene og deler seg der. En arm går mot NØ over Veslelgsjøtangen til Elgsjøen, den andre går mot SØ til Bekklæger (Oppdal 1966).
- Nr. 450. Rise - Vinstradalen - Hjerkin
Gammelt veifar.
Fra Rise går et veifar opp Vinstradalen, først på V- , så på Ø-siden av Vinstra til Ryphusan. Videre på Ø-siden av Elgsjøen. Ved S-enden av sjøen deler faret seg. En arm går mot SSØ til Flåman på grensa til Folldal, den andre går mot SV over Bekklæger til Heimtjern, der den slutter seg til veien Ryphusan - Drottningsdalen - Hjerkinnhø (Oppdal 1966).
- Nr. 451. Rise - Rjsberget - Hjerkinnhø
Gammelt veifar.

Fra Rise fører et veifar opp Risberget og S-over fjellryggen (Ø for Ristjern og V for Fonnhø) til Ryphusan. Derfra følges Drotningdalen S-over mot Haugtjernene, krysser det Ø-V-gående veifar Vårstigen - Bekklæger og fortsetter på V-siden av Veslkolla og Heimtjern Ø for S.Knutshø og kommer inn på veien Rise - Kongsvoll - Hjerkinne N for Hjerkinnhø (Oppdal 1966).

Nr. 452. Aune - Unndalen - Folldal

Gammelt veifar.

Fra Aune fører et veifar forbi Kåsengårdene over Våttåhøgda, over Ålmdalen og går så SØ-over på N-dalside. Veien følger Unna sørover. V for Orkelsjøen tar et veifar av mot Kvikne (Oppdal 1966).

Nr. 453. Rise - Dørrem - Skardalen (-Rennebu).

Gammelt veifar.

Fra Rise går et veifar NV-over, krysser elva opp Skørdalen mellom Svarthaugen og Hornet og ned mot Driva på Ø-siden av Gravåa. Faret krysser Driva, går forbi Dørrem og N-over mellom Dørremshovden og Dørremsåsen. Faret går videre på V-siden av Skarvatnet og fortsetter på samme siden av Hulbekken inn i Rennebu ved Gregosen (Oppdal 1966).

Nr. 454. Vang - Sunndalen

Gammelt veifar.

V-over fra Vang følger et veifar lia på N-siden av Driva. Det passerer Ålbu og ved Lønset tar faret av opp Storlidalen. Fra Lønset fortsetter det på N-siden av dalen, passerer sliper og går inn i Sunndal V for Liabø (Oppdal 1966).

Nr. 455. Lønset - Storlidalen

Gammelt vegfar.

Like for vegen Vang - Sunndalen krysser Vindøla, tar et veifar av NØ-over langs elva på dennes Ø-side. Det passerer Dalsvatnet og Ångårdsvatnet på N-sida og fortsetter langs Lona på N-sida. V for Tovatnet går veifaret inn i Todalen, Surnadal (Oppdal 1966).

- Nr. 456. Dindalen - rundt Svarthaugen - Drivdalen
Gammelt veifar.
Fra Jenstad går et veifar over Dindalen på N-siden av Storvatnet til Blokkhus. Der tar veien av mot NØ og følger S-dalside. Østover krysses veifaret Rise - Dørem. Deretter går faret gjennom Bjørgen-grenda, bøyer S-over og kommer fram på Ø-siden av Svarthaugen. Videre fører veifaret S-over langs V-siden av Driva og opp Åmotsdalen, på elvas N-side. Ved Flåtbekken krysser den elva og fortsetter på den SØ-side forbi Åmotsvatnet inn i Lesja (Oppdal 1966).
- Nr. 457. Dindalen - Åmotsdalen
Gammelt veifar.
Et veifar tar av S-over fra Dindalsveien S for Storhaugen, passerer på Snøfjelltjørnenes Ø-side, krysser Hammerbekken og kommer inn på Åmotsdalsveien Ø for stedet der denne krysser elva (Oppdal 1966).
- Nr. 458. Sunndal - Åmotsdal - Stroplesjødal
Gammelt veifar.
Et veifar kommer inn i Oppdal N for Urvatnet og fortsetter SV-over fjellet til Såta. Der krysser det Åmotsdalselva og veifaret på dens SØ-side, fortsetter SØ-over gjennom Vegskardet i Skardkollan. Faret fører ned Stroplesjødalen, krysser Stropla, fortsetter et stykke på dens S-side, og tar av S-over Sletthø og inn i Dovreområdet (Oppdal 1966).
- Nr. 459. Drivdalen - Trondalen
Gammeltveifar.
Et veifar følger Trondalen på Tronnas S-side. V for Tronfjell slutter faret brått (Oppdal 1966).
- Nr. 460. Slettvoll 1520 III
Trekullmile.
100 m SSØ for Nybakken av Slettvoll (289/1) ligger en trekullmile (Oppdal 1966).

- Nr. 461. Lien
Funn fra steinalder (Tapt).
På Lien er det funnet en økselignende gjenstand med omgående grop, som senere er gått tapt (Arkivopplysning).
- Nr. 462. Lien
Funn fra jernalder (Tapt)
Ved Lien er det under pløying funnet en ufullstendig pile-spiss som siden er gått tapt.
- Nr. 463. Stubban
Funn fra eldre jernalder (T 12681, T 12778, T 15933).
På Stubban er det ved et par prøvegravninger funnet brente bein, flint, hvit, rund stein og små jernfragmenter.
- Nr. 464. Bjønsvatnet
Funn fra forhistorisk tid (?) (T 18997).
Ved Bjønsvatnet er det funnet et hammerlignende redskap av tre med skafthull.
- Nr. 465. Stuen
Funn fra steinalder (T 14809).
På Stuen er det funnet en skafthulløks av stein.
- Nr. 466. Hesthagehøen
Funn fra yngre jernalder (T 15634).
Ved Hesthagehøen er det funnet en pilespiss av mero-vingertids type.
- Nr. 467. Morken
Funn fra steinalder.
På Morken er det funnet en steinkølle med skaftfure.
- Nr. 468. Rønningen
Funn fra yngre jernalder (T 12191).
På Rønningen er det funnet et økseblad av sein vikingetids form.
- Nr. 469. Skåråvangen seter
Funn fra yngre jernalder (T 4289-94).
På Skåråvangen seter er det funnet deler av 2 ovale skålformede spenner, en likearmet spenne, spydspiss av jern, knivblad, lite økseblad og to små perler.

Nr. 470. Skåråvangen seter

Funn fra eldre jernalder (T 4291).

På Skårådalen er det funnet en spydspiss fra eldre jernaldre.

8. ARKEOLOGISKE VERNEVERDIER I DRIVAVASSDRAGET

8.1. Innledning.

I dette kapitlet vil det bli gitt en oversikt over de forskjellige verneverdier i vassdraget. For oversiktens skyld presenteres disse i grupper av kulturminner. Dette er på mange måter en kunstig oppsplitting. Kulturminner eksisterer i relasjon til hverandre. Kulturhistorie er derfor noe mer enn den matematiske summen av materielle levninger etter mennesker.

Samtidig som kulturminner eksisterer i forhold til hverandre, eksisterer de i forhold til naturen. Naturen har vært eksistensgrunnlaget for de mennesker som har livnært seg i et område. Det er derfor helt naturlig at dette avhengighetsforhold også avspeiles i kulturminnene.

Når kulturminner oppfattes som verneverdige, er det ut fra oppfatningen at de skal kunne fortelle om menneskenes historie eller sagt med andre ord, menneskenes tilpasning til naturen gjennom tidene. For å forstå dette er studiet av relasjonene som er nevnt ovenfor, helt essensielle. At dette oppfattes som viktig i dagens samfunn, går klart fram i Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, der det slås fast i §1 at lovens formål er å verne og ta vare på våre kulturminner.

I enkelthet kan man si at kulturminner i Drivavassdraget er verneverdig ut fra to aspekt: forskningsmessig/vitenskapelig og pedagogisk.

For forskningen vil kulturminnene være det datagrunnlag man må ha for å kunne skrive kulturhistorie. Det kan f.eks. være grunnlag for bosetningshistorie rent lokalt, eller i en større sammenheng: Regionalt eller nasjonalt. Ettersom forskning på dette området stadig gjør nyvinninger, vil det alltid være behov for gang på gang å gå tilbake til primærmaterialet og teste nye idéer. I en slik aktiv forskningsprosess sier det seg selv at det er viktig at grunnlagsmaterialet finnes intakt.

Kulturminner kan også som enkeltmonument, sies å ha stor verneverdi. Det kan f.eks. dreie seg om kulturminner av spesiell symbolsk

verdi. Ellers må man slå fast det prinsipp som gjelder alt kulturminnevern: Det er viktigere å bevare større helheter enn enkeltobjekter.

Kulturminnenes pedagogiske verdi kan omfatte flere typer bruk: De kan nyttes i forbindelse med undervisning i skolen, i lokalhistorisk arbeid, som ekskursjonsformål for studenter osv. Man kan også i enkelte tilfelle peke på at mange kulturminner er turistmål. Forutsetningen for at de skal kunne brukes på en slik måte, er at kulturminnene er noenlunde lett tilgjengelig og at de er i skikkelig stand.

Kulturminnenes verneverdi kan avhenge av om det er spesielle eller sjeldne kulturminner man står ovenfor. På den annen side er man også interessert i å bevare kulturminner som er alminnelige eller typiske for området. Det er f.eks. uheldig at man bare tar vare på svært store og dominerende gravhauger, mens mindre og mer typiske for området, blir fjernet. Dette vil endre verdien av kildene til kulturhistorien radikalt.

8.2. Steinalderlokaliteter.

På følgende steder er det registrert steinalderlokaliteter:

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>
332	Skardvatnet	412	Rundvatnet
396	Litlvatnet	413	Rundvatnet
409	Styggvatnet	416	Svøduhø

Disse steinalderlokalitetene er av noe forskjellig karakter. Lokalitetene ved Skardvatnet og Litlvatnet må reflektere boplasser ettersom det er funnet adskillig avfall fra redskapsproduksjon i flint på disse stedene.

Det er gjort adskillig funn fra steinalder innenfor Drivas nedbørfelt (kap. 9.1.). Man må derfor vente at det fins adskillig flere boplasser enn de som er listet opp ovenfor. Det er f.eks. en påfallende forskjell mellom antall registrerte boplasser på Hardangervidda og registrerte boplasser på Dovreplatået. På Hardangervidda har man funnet hundrevis av boplasser som kan fortelle om flere tusen års

intens utnyttelse av fjellressursene, i første rekke villrein (jfr. Hagen 1963, Johansen 1969, Indrelid 1975). Om denne forskjellen har sammenheng med undersøkelsesintensiteten, er vanskelig å si, men det er i alle fall viktig å peke på det faktum at det i en årrekke er lett systematsik etter bosetningsspor på Hardangervidda, mens det aldri er gjort noe slikt innenfor Drivas nedbørfelt.

At boplassene innenfor Drivas nedbørfelt er såpass fåtallige, gjør dem desto mer interessante. Vår viten om den eldste bosetning i området er svært mangelfull. En undersøkelse av disse boplassene vil kunne belyse flere spørsmål om denne fasen. Det vil f.eks. være interessant å finne om det er noen sammenheng mellom boplassene på fjellet og de tallrike boplasser ute ved kysten (Fosnaboplasser f.eks.). Kan det tenkes at det har vært sesongflytninger mellom kyst og innland? Reflekterer boplassene i fjellet rene jakttilpasninger eller kan det tenkes at jordbruk har vært attåtnæring? (Boplassene ved Litlvatnet og Skardvatnet ligger i seterområder, mens man knapt kjenner sikre boplasser på snaufjellet.)

8.3. Dyregraver, ledegjerder.

På følgende steder er det registrert dyregraver og/eller ledegjerder:

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Antall</u>
1	Einøvlingsvatnet	5
2	Svånådalen	1
3	Svånådalen	1 (mur)
6	Maribu	1
7	Maribu	1
10	Hjerkinnskavlen	23
11	Gluptjørn	5
12	Kaldvellegga	1 (mur)
13	Kaldvellsjøen	2
14	Kaldvellsjøen	1
15	Kaldvellsjøen	1
16	Kaldvella	1
17	Kongsvoll-Gåvålivatnet	83

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Antall</u>
25	Vårstigen	1
27	Vårstigsetra	1
41	Drugshøtjørnin	3
42	Drugshøtjørnin	2
43	Midtkollen	2
54	Urdvassbekken	> 1
56	Tverrfjellet	> 1
57	Tverrfjellet	1
58	Håmmårbekken	> 1
60	Håmmårbekken	4
61	Gammelsæterhøa	1(murer)
62	Gravhøa	7
67	Blakkhaugen	> 1
68	Blakkhaugtjørna	6
69	Soløyfjellet	2
70	Soløyfjellet	2
71	Soløyfjellet	1
72	Trondalen	2
77	Rise	1
78	Rise	> 1
159	Forbregd	> 4
174	Nordmjørydningen	1
333	Skardvatnet	>20
334	Skardvatnet	> 2
336	Hindset	2
353	Eggen	1
354	Bø	> 2
357	Søndre Snøfjelltjørn	7
358	Nordre Snøfjelltjørn	1
359	Søndre Snøfjelltjørn	1
360	Gråhøa	2
371	Lønset - Dørrem	> 2
374	Steinslegda	2
375	Svartdalen	1
376	Storvatnet	1

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Antall</u>
377	Storvatnet	1
378	Kvernbekkløftan	1
379	Kvernbekkløftan	2
380	Kvernbekkløftan	2
381	Svarthaugen	1
384	Flatskirådalen	1
385	Styggholet	1
387	Reppdalen	1
388	Reppdalen	2
393	Lågtangen	1
397	Litlvatnet	> 1(?)
417	Langtjørna	6
418	Langtjørna	2
419	Vangan	1
420	Hammertjørna	2
423	Myra	1

På 64 steder er det slik registrert mer enn 242 dyregraver og/eller ledegjerder. Dette betydelig antallet må fortelle at jakt på hjortedyr må ha hatt stor betydning innenfor Drivas nedbørfelt. De aller fleste av disse dyregravene må ha vært laget for å fange rein. For noen graver er det vanskelig å si om det er rein eller elg man har forsøkt å fange. Andre graver, ved gårdene i Oppdal, er det rimelig å sette i sammenheng med elgjakt.

Dyregravene som er registrert innenfor Drivas nedbørfelt er av to hovedtyper: Steinmurte og jordgravde. Den første er vanlig i sør-norske høyfjell, mens den siste er vanlig i lavereliggende områder i Sør-Norge og enerådende i Nord-Norge.

Jakt med dyregraver har vært drevet i lange tider i Norge. Man har således dateringer fra dyregraver som går tilbake til tiden omkring Kr.f. (E.Barth 1979). På svensk område har man endog dateringer som går tilbake til steinalderen.

Man har også villet knytte spørsmål av etnisk karakter til disse dyre-

gravene ettersom man har kalt dyregraver av den jordgravde typen (reinsgraver) "samiske dyregraver" (Vorren bl.a.). Om dette er rett, er enda for tidlig å si, men det er i alle fall knyttet svært interessante problemstillinger til denne typen kulturminner.

De aller fleste av de steinmurte dyregravene ligger i mindre konsentrasjoner, vanligvis 1-3,4 graver sammen. De største system man har registrert innenfor Drivas nedbørfelt er 7 dyregraver. Til slike dyregraver hører gjerne steinmurte ledegjerder, ofte har disse form av stjerner slik at det går murer ut fra hjørnene i dyregraven.

Jordgravde dyregraver forekommer ofte i større system. Som eksempel på dette kan nevnes gravene mellom Kongsvoll og Gåvålia (nr. 17), der det er registrert 83 dyregraver (Mølmen 1978).

Flere av dyregravene innenfor Drivas nedbørfelt er i så bra forfatning at en utgraving ventelig vil gi mye ny informasjon om bygge måte og datering. For tiden er svært mange arkeologer opptatt av spørsmål omkring dyregravsfangst. Man har stilt seg spørsmål om hvilken rolle denne fangsten har betydd for bosetningen til ulike tider. Det er f.eks. et faktum at det i tilknytning til større fangstsystem ofte fins gravhauger. Kan det ha vært slik at denne fangsten var så lukrativ at man kunne bosette seg i nærheten og bytte til seg andre livsfornødenheter? Vi kan i den forbindelse legge merke til at det ved Kongsvoll er gjort flere gravfunn fra yngre jernalder. Kongsvoll er som kjent det ene endepunktet i et stort dyregravssystem.

Den som har arbeidet mest med dyregraver innenfor Drivas nedbørfelt er Øystein Mølmen. Han har nedlagt et imponerende arbeid i registrering av fangstanlegg. Han vil arbeide videre med disse data.

Fangstsystemenes beliggenhet forteller ikke bare om menneskers aktivitet i eldre tider, de forteller også om dyrenes aktivitet. Således kan fangstanlegg gi informasjon om gamle trekkveier. Man kan danne seg forestillinger om kontinuitet eller diskontinuitet i reinens trekkveier f.eks.

8.4. Bågåstø.

På disse stedene er det registrert bågåstø:

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Antall</u>
21	Namnlauskollen	1
22	Tythøkollen	> 1
41	Drugshøtjørnin	2
42	Drugshøtjørnin	1
48	Åmotsvatnet	1
54	Urdvassbekken	1
59	Håmmårbekken	> 1
62	Gravhøa	4
67	Blakkhaugen	> 1
382	Bågåstø	1
383	Skirådalsvatn	1
386	Reppdalen	1
389	Kvitådalen	10
392	Lågtangen	> 2
404	Indre Tverråa	3
411	Storvatnet	1
414	Rundvatnet	1
415	Rundvatnet	1

På 18 steder er det dermed registrert 34 bågåstø. Som navnet forteller er altså bågåstø minner fra jakt med pil og bue. Vanligvis er dette oppmuringer for å skjule skytteren. Oppmuringene kan variere i utforming. Vanligst er sirkelrunde og hestekoformede murer.

Plasseringen av slike bågåstø er ikke tilfeldig. Poenget med denne fangstinnretningen var at dyrene skulle komme til jegeren og ikke omvendt. Et bågåstø måtte derfor ligge i trekkveiene for dyrene (rein).

Bågåstø ligger gjerne i tilknytning til dyregraver. Man har altså kombinert aktiv og passiv fangst. Det er også ting som tyder på at man har jaget rein inn i passasjer der man ved hjelp av dyregraver og skyttere bak bågåstø kunne få has på byttet.

Bågåstø er derfor viktige vitnesbyrd om fangst før geværets tid. De utfyller bildet av tidligere tiders kamp for eksistensen.

Slike bågastø er vanskelige å finne. Etter noen år vil de rase sammen og hvis de dessuten ligger i steinrike områder, vil de gå i ett med terrenget. Vi må derfor ha lov å slutte at denne kulturminnetypen er sterkt underrepresentert i denne rapporten.

8.5. Trekullmiler.

På disse stedene er det registrert trekullmiler:

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Antall</u>
63	Engan	1
167	Barstad	1
173	Mjøen	1
460	Slettvoll	1

Bare 4 kjente lokaliteter er med i denne oversikten. Det er på to områder trekull i hovedsak er blitt anvendt i tidligere tider. Det gjelder først i jernframstillingsprosessen både til selve redusjonsprosessen, men også til selve smiingen. For det andre har smelting av kopper krevd store mengder trekull etter at kopperverkene kom i drift.

En generell tendens er det at trekullmilene til jernframstilling er mindre enn miler med kopperverkene som avtagere. Dette henger nok sammen med størrelsen på foretakene. Koppersmeltingen var en industri av varig karakter og med et enormt behov for trekull. Trekullleveranse kunne med andre ord bli en heltidsbeskjeftigelse. Innenfor visse områder var endog bønder pålagt å levere trekull til smelteovnene.

Alderen på trekullmilene som er registrert innen Drivas nedbørfelt, er ikke fastslått, vi kan derfor heller ikke si om det er jernutvinning eller koppersmelting som er årsaken til trekullframstillingen. Vi vet imidlertid at det fins adskillig flere trekullmiler i delen av Oppdal som ligger utenfor Drivas nedbørfelt. Det er således kjent mange trekullmiler på Nordskogen. Her er man nærmere Kvikne smelteverk (kopper) og det er rimeligvis forklaringen.

Forekomsten av trekullmiler er med andre ord viktig, når man vil rekonstruere næringsgrunnlaget i et område.

8.6. Jernvinneplasser.

På kun ett sted er det registrert jernvinneplass innenfor Drivas nedbørfelt (nr. 178 Ålma). Hvorvidt dette gjenspeiler det virkelige forhold eller om det har med registreringsintensiteten å gjøre, er usikkert. Det siste kan være tilfelle. Det er f.eks. ikke noe forhold mellom jernvinneplasser og den enorme jernrikdom i graver fra jernalderen i Oppdal. Nå kjenner man riktignok til slaggforekomster på Nordskogen (Oppdal 1966), så det kan tenkes produksjonen av jern har funnet sted der, men forholdet synes skjevt uansett.

Framstilling av jern av myrmalm har vært drevet i de fleste trønderiske innlandsbygder, det skulle derfor være merkelig om Drivavassdraget skulle danne et unntak.

Jernutvinning kan ha vært et bosetningslokaliserende element i forhistorisk tid og middelalder. Der det ikke var mulig å livnære seg på jordbruk, kunne jernframstilling kompensere for de manglende eller marginale jordbruksressurser. For å forstå at folk har bosatt seg i slike marginale jordbruksområder, er det viktig å kjenne til hvilke andre næringsveier som lå åpne. I et slikt perspektiv blir "utmarks-kulturminner" som jernvinner, trekullmiler og dyregraver svært interessante.

Svært få jernvinneplasser innen Trøndelagsområdet er fagmessig undersøkt. Vi vet derfor ikke hvilket omfang denne jernframstillingen har hatt til forskjellige tider. Vi vet heller ikke om det har vært en utvikling av selve jernframstillingsteknikken over tid. En undersøkelse av de registrerte jernvinner kan kaste lys over disse problemstillingene.

8.7. Gravhauger, -røyser.

På følgende steder er det registrert gravhauger, -røyser:

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Antall</u>
24	Vårstigådalen	2
75	Risberget	1
79	Rise	>25
194	Vang	>758
361	Strand	10
422	Storvatnet	4

Det er således registrert mer enn 800 gravhauger eller gravrøyser på 6 steder. Tallet på gravhauger er svært høyt. De fleste fins innen Oppdals grenser, men i motsetning til mønstret i andre bygdelag, er gravhaugene samlet på svært få steder. Regelen synes ellers å være at hver gård i Trøndelag har hatt sitt gravfelt. I Oppdal ser det derimot ut til at hele grendelag har benyttet samme gravfelt. Gravfeltet på Vang med sine 758 registrerte gravhauger er Norges største. I forrige århundre ble et par hundre av disse haugene plyndret. En del av dette materialet er kommet til de arkeologiske muséer, men vi må regne med at en stor del er gått tapt.

I den senere tid er noen av gravhaugene fagmessig undersøkt (Oddmunn Farbregd). Det ble da gravd i hauger som tidligere var plyndret og i hauger som tilsynelatende var urørt. Det viste seg at gravene var usedvanlig rikt utstyrt. Det kan nevnes at fra de 8 haugene som ble undersøkt i 1966-67, kommer 3-400 gjenstander (Farbregd 1980,6). De 8 gravhaugene utgjør ca. 1% av alle haugene i feltet. Når det trolig er adskillige flatmarksgraver i tillegg, kan man antagelig regne med at feltet inneholder mer enn 50.000 gjenstander.

Gravfeltet på Vang er derfor trolig av de største og viktigste datapotensiale vi har i Norge til forståelsen av jernaldersamfunnet.

Ikke bare omfanget av gravfeltet og materialet er interessant, også plasseringen av gravene innenfor feltet kan gi interessante perspektiv. Det ser ut til at gravene er samlet i grupper innenfor feltet. Hvis man rekonstruerer disse gruppene vil antallet grupper stemme noenlunde overens med antall forhistoriske navnegårder i den kretsen som har sognet til Vang (O.Farbregd pers.med.).

Oppdal ser ut til å ha hatt 3 slike grendegravfelt. Foruten Vang har det vært Rise og Strand. Fra begge de to sistnevnte stammer en rekke funn. I motsetning til gravfeltet på Vang er disse gravfeltene sterkt rasert av dyrking i senere tider.

Forskjellig fra disse grendegravfeltene er gravhaugene/-røysene som er registrert på Risberget, Vårstigådalen og Storvatnet. Dette er spredte og enkeltstående kulturminner som må ha hatt en annen bakgrunn enn de store feltene. Et felles trekk er at de ligger utenfor de egentlige bygdelag. Her kan man være på sporet etter folk som har vært "outsidere" innen det forhistoriske samfunn. Det kan med andre ord ha vært mennesker som har livnært seg ved marginalnæringer og bare hatt begrenset kontakt med bygdesamfunnet (jfr. Skjølsvold 1980).

Vi har hittil pekt på de historisk-vitenskapelige interesser som er knyttet til de registrerte gravhauger innen Drivas nedbørfelt.

Som miljøfaktor er det helt åpenbart at gravminnene er en svært viktig del av det kulturpåvirkede landskapet. De er som åkrene, beitene, veiene og gårdene bevis på menneskers aktivitet i området opp gjennom tidene. Svært ofte ligger gravminnene på dominerende punkt i terrenget. På høydedrag, på en odde eller et nes eller på tunet til en gård. Det er tydelig at dette var noe som skulle sees. Etter alt å dømme har gravhaugene vært faste element i det forhistoriske gårdssamfunn. Det var noe som hørte med på linje med fjøs, smie, stabbur osv. Det er ting som tyder på at gravhauger kan ha vært åsted for fedrenekult.

At gravhaugene har vært oppfattet som viktige element i kulturlandskapet også i eldre tider, ser man i en del middelalderkilder. Det å være såkalt "haugodelsmann" var gjevt. Dvs. man måtte kunne regne opp forfedrene sine tilbake til de menn som var gravlagt i haug på gården sin. På denne måten ble gravhaugene et monument over en av de mest rotfaste rettsoppfatninger i Norge: Odelsretten.

Gravhauger blir ofte brukt i undervisningsøyemed. Ettersom dette ofte er ruvende og lett tilgjengelige kulturminner, egner de seg utmerket til slikt. Gravhauger er ekskursjonsmål for folk med ulike "ambisjonsnivå". De tjener således som studieobjekt for spesialister

som arkeologi- og historiestudenter, såvel som elever i grunnskolen. Opplevelsen av et gravminne er sikekrt like forskjellig som de mennesker som ser dem, men det er like fullt viktig at flest mulig gravminner kan bevares for ettertiden, slik at man også i framtiden kan oppleve den hedenske gravskikk.

For en arkeolog er gravminnene av de aller viktigste element, når man forsøker å rekonstruere forhistorien. Ikke bare gravgodset; gjenstandene den døde har fått med i graven er av interesse, det kan i mange tilfelle være like viktig å få rede på detaljer i gravleggingsmåten: likbehandling (brent/ubrent), orientering av den døde, gravkiste, haugens oppbygging osv. Dette er ting som kan fortelle om menneskers forestillingsverden og religion og ikke minst kan de fortelle om endringer og påvirkning i seder og tro.

Det er nesten unødvendig å peke på hvor viktig gravutstyret er, når man skal rekonstruere forhistorien. Det er dette materialet som er basis for vår forståelse av jernalderssamfunnet i Norge. Det er derfor viktig at gravhauger blir bevart for ettertiden. Dette er nemlig det datapotensiale som kan gi svar på fremtidens forskning.

Forskning er en dynamisk prosess der spørsmål og metoder endres over tid. Man må alltid ha muligheten til å vende tilbake til kilden for å teste sine hypoteser.

Gravhauger viser ofte tilknytting til ferdselsårer, de er dermed kilder til samferdselshistorien. Det fins eksempler også fra Drivas nedbørfelt der gravhaugene ligger langs en veg. Denne påfallende beliggenhet forteller oss at denne veien ved byggingen av haugen må ha vært en viktig kommunikasjonsåre.

Det er i det hele tatt et vell av informasjon som ligger i gravminnene. Det skal derfor ikke mye fantasi til for å forutsi at dette fremdeles vil være av de viktigste felt for fremtidig forskning.

8.8. Gamle veifar.

Følgende gamle veifar er registrert:

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	194	Vang
448	Oppdal - Dovre		
449	Vårstigen - Bekklæger		
450	Rise - Vinstradalen - Hjerkin		
451	Rise - Risberget - Hjerkinnhø		
452	Aune - Unndalen - Folldal		
453	Rise - Dørrem - Skardalen		
454	Vang - Sunndalen		
455	Lønset - Storlidalen		
456	Dindalen - Svarthaugen - Drivdalen		
457	Dindalen - Åmotsdal		
458	Sunndal - Åmotsdal - Stropstjødalen		
459	Drivdalen - Trondalen		

Disse veifarene er synlige i terrenget over lengre distanser. Det er uråd å si hvor gamle de kan være, men i enkelte tilfelle må vi tro at de må være like gamle som den tid mennesker har ferdes i området.

Holvegtraséen over gravfeltet på Vang (nr. 194) forteller i alle fall at veien må være eldre enn graven, ettersom gravhaugene er anlagt utenom vegtraséen.

Vårstigen (nr. 449) hører også med til de kjente vegtraséer innen Drivas nedbørfelt. Vårstigen er nå merket som turiststi og er et populært turalternativ.

Som kulturminner er disse gamle veifarene viktige. De forteller om den betydning samferdselen må ha hatt. Man kan også se at det i eldre tider har vært andre krav til hvor en veg skulle gå. Kurvatur og stigningsforhold er krav bilen har stilt til det moderne vegnett. Det er hest og menneskefot som har stilt krav til de gamle vegfar.

8.9. Steinbuer, skydd, tufter etc.

Disse steinbuer, skydd, tufter etc. er registrert:

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Antall</u>
1	Einøvlingsvatnet	2
4	Fisketjørna	1
5	Band-randen	1
8	Maribu	1
9	Maribu	1
14	Kaldvellsjøen	6
23	Stølådalen	1
26	Vårstigen	1
45	Åmotsvatn	1
46	Åmotsvatn	1
47	Åmotsvatn	1
48	Åmotsvatn	4
49	Åmotsvatn	1
50	Åmotsvatn	1
51	Åmotsvatn	1
52	Åmotsvatn	1
53	Urdvatn	1
55	Tjørngluptjørn	1
383	Skirådalsvatn	2
390	Kvitådalen	1
391	Kvitådalen	1
394	Søndre Salhøtjørn	1
395	Salhøtjørn	2
398	Grønliskardvatnet	1
399	Grønliskardvatnet	1
400	Grønliskardvatnet	1
401	Grønliskardvatnet	1
402	Grønliskardvatnet	1
403	Svarthammaren	1
405	Grøvudalen	4-5
406	Grøvudalen	1
407	Grøvudalen	2
410	Storvatnet	1
421	Løstølhø	1

På 34 steder er det således registrert mer enn 49 steinbuer, skydd, tufter etc.

Det er god grunn til å tro at majoriteten av disse registreringene er yngre enn middelalderen og følgelig ikke vernet i henhold til Lov om kulturminner. De tas allikevel med i denne rapporten som et supplement til de etnologiske registreringer som er utført av Aagot Gammersvik i Drivavassdraget.

De aller fleste av de registrerte objekt er etter alt å dømme resultat av reinsdyrjakt. Det har med andre ord vært krypinn for en natt under jakten, eller det kan rett og slett være skydd mot vær og vind, når det slo seg vrangt. Disse kulturminnene er på linje med fangstanleggene med på å fortelle om den betydning jakt har hatt i bygdelagene innenfor Drivas nedbørfelt.

Enkelte av disse steinbuene ligger langs gamle veifar (nr. 26 Vårstigen f.eks.). Ut fra beliggenheten er det rimelig å anta at de har vært beregnet på farende folk. Slike herberger er en nyttig kontrast til dagens høyfjellshotell over fjellovergangene. Dette er viktige kulturhistoriske dokument for senere generasjoner.

Reg.nr. 405 Grøvudalen, reflekterer en helt annen bruk enn den som er omtalt ovenfor. Her har man med tuftene etter et gårdsanlegg å gjøre. Alderen på anlegget er vanskelig å fastslå, men det kan gå tilbake til middelalderen. Høyden over havet er ca. 850 m og med de rike beitemuligheten som finnes her, er det ingen umulighet at man har med et gårdsanlegg å gjøre. Prøvestikk utenfor tuftene har vist at det fins avfallsdunger med beinmateriale bevart. Dette beinmaterialet (og annet avfall) representerer et viktig materiale, hvis man vil undersøke økonomien til et slikt marginalt gårdsbruk.

Like ved et kleberbrudd nederst i Grøvudalen, er det registrert to tufter. Det synes rimelig å sette disse tuftene i sammenheng med bruddet. Disse husene, som tuftene er rester av, må med andre ord ha vært boliger til de som arbeidet i bruddet. Den noe spinkle konstruksjonen på husene gjør det sannsynlig at arbeidet i bruddet har foregått i onner.

8.10. Klebersteinsbrudd

Disse forhistoriske eller middelalderske kleberbrudd er registrert:

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Antall</u>
340	Dørremshovden	2
343	Klette	1
351	Hornet seter	1
352	Breen	1
355	Elghøa	1
373	Tilset	1
408	Grøvudalen	1

På 7 steder er det således funnet 8 kleberbrudd som omfattes av lov om kulturminner. Dette er et svært stort antall og det må kunne bety at klebersteinsindustri må ha betydd mye for bosetningen innenfor Drivas nedbørfelt.

Undersøkelser av andre kleberbrudd har gitt resultat som har medført et nytt perspektiv på Norgeshistorien. Jeg tenker her særlig på undersøkelsene av kleberbrudd i Kvikne (Skjølsvold 1979). Disse undersøkelsene har vist at det i førromersk jernalder (ca. 500 f.Kr. - Kr.f.), har vært drevet storstilt uttak av kleberkar. Det oppsiktsvekkende er at man nettopp i denne perioden har ment store deler av landet var avfolket. Mengden av kar som er produsert og bruddets beliggenhet, har medført at avfolkingsteorien er avsannet.

De registrerte kleberbrudd innenfor Drivas nedbørfelt vil om de blir undersøkt fagmessig, kunne representere korrektiv til de resultat man har oppnådd ved tidligere undersøkelser.

Kleber har i første rekke vært brukt som emne til gryter. At dette materialet lett lar seg forme, har dessuten ført til at kleber er brukt som råstoff til vevlodd, spinnehjul, garnsenker og støpeformer. Vi vet endog at man allerede i steinalderen har kjent til kleberens egenskaper, ettersom man har laget køller av stein i denne perioden. I seinere tider er kleber brukt som materiale i forbindelse med kirkebygg (f.eks. Nidarosdomen) og som peismateriale. Man kan således f.eks. se peisemner i bruddet i Grøvudalen (nr. 408).

I de fleste bruddene kan man se tydelige spor etter uttak av kleberkar. Nedenfor alle bruddene ligger store dunger av avfall og mislykte uttak av emner.

8.11. Varder.

Følgende varder er registrert:

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>
35	Sæterfjellet
181	Våttåhaugen
331	Haugset
372	Tilset

Vardene kan føres tilbake til det gamle mobiliseringssystemet for landets forsvar. Dette systemet kan følges tilbake til overgangen mellom forhistorisk tid og middelalder. Ifølge sagaene var det Håkon den gode som organiserte dette. Som kulturminner er derfor vardene viktige levninger. Ut fra dem kan vi rekonstruere kommunikasjonssystemet. Det kan også være mulig å finne hvilke kretser som har sognet til de forskjellige varder.

De registrerte vardene har så vidt man kan forstå, dekket hele Oppdal. Varden på Sæterfjellet har antagelig vært sett i Drivdalen, mens Våttåhaugen og Haugset har dekket hovedbygda. Varden ved Tilset har dekket de vestlige deler av bygda. Noen av disse vardene har i sin tur vært synlige fra nabogrender. Folk på Nordskogen har i alle fall kunnet se varden på Våttåhaugen.

8.12. Steinvarp.

Det er registrert et steinvarp ved Rise (nr. 76). Slike steinvarp finner man av og til ved gamle veifar, helst før fjelloverganger eller andre farlige partier. De farende skulle således kaste en stein opp i steinvarpet eller røysa. Dette ville bringe lykke for reisen.

Steinvarp har med andre ord hatt fast forankring i norsk folketro.

Varpet ved Rise var nok et sted man skulle sørge for at ferden over Dovrefjell skulle forløpe bra.

Slike varp er av og til blitt til oppå eldre gravrøyser.

8.13. Offerstein.

Det er registrert en offerstein ved gravfeltet på Vang (nr. 195). Det er bevart tradisjon om ofring på stedet og den er således et minne om hedenske ritualer.

8.14. Hellig kilde.

Ved Ålbu er det registrert en hellig kilde som ifølge tradisjonen er en St.Olavskilde.

8.15. Kirketuft.

Ved Ålbu skal det også ha stått en kirke i middelalderen. Kirketufta er ikke sikkert lokalisert. Slike kirketufter og kirkegårder har vist seg å gi svært mange opplysninger både om byggeskikk og samfunnsforhold. Særlig der man har kunnet kjønns- og aldersbestemme begravelser, har man kunnet trenge inn i sosiale forhold som ellers ikke går fram av historisk materiale.

8.16. Samisk boplass.

Ifølge tradisjonen skal en same som drev med tamrein i Snøhettaområdet i forrige århundre, ha bodd i ei steinbu i Grytholet (nr. 44). Dette er i så fall et bosted som ikke har røtter i tradisjonell samisk skikk der telt, gammer eller kåter var det vanlige.

Spørsmål om samenes utbredning mot sør i eldre tider er aktuelle spørsmål i tiden. Man vet at samer i alle fall så tidlig som på slutten av 1600-tallet har holdt til i Trollheimen. I Gauldalen er det opplysninger i skriftlige kilder som tyder på at samer har holdt til der tidlig på 1600-tallet.

Det må derfor holdes som en mulighet at samer også kan ha vært i Snøhettafeltet i tidligere tider. På grunn av tamreinforbud er det imidlertid ikke bevart samisk tradisjon om slik drift.

Å påvise spor etter en slik eventuell samisk drift i området, vil kreve nitide registreringer som ikke har vært mulig innenfor rammene av dette prosjektet. - Det ligger imidlertid unektelige spennende oppgaver innen dette feltet på sørsiden av Driva, særlig i lys av sagaenes opplysninger om samer Svåse som bodde på Dovre i Harald Hårfagres tid, men også fordi det er funnet pilespisser på Dovrefjell som kan være samiske (O.Farbregd 1972).

9. FUNN FRA DRIVAS NEDBØRFELT

9.1. Funn fra steinalder.

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Mus.nr.</u>
64	Engan	T 2077
80	Rise	T 4764
161	Snøve	Tapt
185	Oppdal	T 6281
186	Oppdal	T 6366
196	Vang	T 1436
335	Skardvatnet	T 16666, T 16815, T 17277, T 17568, T 18832
338	Rolvjord	T 15092
341	Dørrem	T 4480
344	Gregosen	T 18998
461	Lien	Tapt
465	Stuen	T 14809
467	Morken	—

9.2. Funn fra eldre jernalder.

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Mus.nr.</u>
32	Drivstua	T 12687
36	Sæter	T 12652
37	Sæter	T 18609
40	Vollen	T 11210
65	Engan	T 14659
66	Engan	T 12469
81	Rise	Haz 35448
82	Rise	Haz 35449
83	Rise	C 5253
84	Rise	T 414
85	Rise	T 1612
86	Rise	T 1716
87	Rise	T 3125
88	Rise	T 3137-39
89	Rise	T 3196
90	Rise	T 3261
91	Rise	T 3262
92	Rise	T 3264
93	Rise	T 3612
94	Rise	T 3881
95	Rise	T 4076
96	Rise	T 4295
97	Rise	T 4299
98	Rise	T 4312
99	Rise	T 4453
100	Rise	T 12456
101	Rise	T 18550
102	Rise	T 18551
103	Rise	T 18822
104	Rise	T 18823
105	Rise	T 18824
151	Lo	T 13013
164	Mælem	T 14937
179	Vassleggen	T 13841

197	Vang	C 5632 f
198	Vang	T 697-9
326	Grøtan	T 5310
327	Grøtan	T 18698
328	Grøtan	Tapt
348	Ålbu	T 14927
463	Stubban	T 12681, T 12778, T 15933,
470	Skåråvangen seter	T 4291

9.3. Funn fra yngre jernalder.

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Mus.nr.</u>
18	Kongsvoll	C 22996
19	Kongsvoll	T 13772
20	Kongsvoll	T 14297
28	Drivstua	C 316f
29	Drivstua	T 11407
30	Drivstua	T 12081
31	Drivstua	T 12319
33	Drivstua	Tapt
34	Unndal-Drivdal	T 14013
38	Sæter	T 4047
39	Stølen	T 12653
73	Drotningdalen	T 2302
74	Brustølen seter	T 16124
75A og B	Risberget	T 5143, T 5509-16
106	Rise	Haz 35450
107	Rise	C 22, C 24, C 5256
108	Rise	C 646-7
109	Rise	C 931-3
110	Rise	C 1443
111	Rise	C 3667-8, T 304, T 869
112	Rise	C 5255-74
113	Rise	T 1540
114	Rise	T 168

115	Rise	T	410-12
116	Rise	T	413-15
117	Rise	T	1606-10
118	Rise	T	1717-25
119	Rise	T	1726
120	Rise	T	3118-36
121	Rise	T	3197 3202
122	Rise	T	3198, T 3880
123	Rise	T	3237-63
124	Rise	T	3611
125	Rise	T	3612-25
126	Rise	T	3873-79
127	Rise	T	4076-9
128	Rise	T	4296-4312
129	Rise	T	4434-52
130	Rise	T	4798-4803
131	Rise	T	2392
132	Rise	T	6080
133	Rise	T	6759
134	Rise	T	7312
135	Rise	T	9254
136	Rise	T	11623
137	Rise	T	12283
138	Rise	T	12455
139	Rise	T	13700
140	Rise	T	14027
141	Rise	T	14121
142	Rise	T	18123
143	Rise	T	18624
144	Rise	T	18552
145	Rise	T	18625
146	Rise	T	18823
147	Rise	T	18824
148	Rise	T	18825
149	Rise	T	18826
150	Holen	T	17239
152	Lo	T	13563

153	Lo	T 14122
154	Lo	T 14495
155	Lo	T 14651
156	Lo	T 1125
157	Loskaret	T 15845, T 16243
158	Loskaret	T 15855
160	Ørstad	T 16268
162	Snøve	T 15199
163	Snøve	T 17482
165	Mælem	T 16290
166	Mælem	T 16366
168	Barstad	T 13874
169	Barstad	T 16461
170	Barstad	T 17388
171	Viken	T 18699
172	Gissinger	T 17025
175	Mjøen	T 6452-53
176	Mjøen	T 15628
177	Mjøen	T 16480
180	Oppdal stasjon	T 18786
182	Gorset	T 2349
183	Gorset	T 2355
184	Gorset	T 13044
187	Oppdal	T 752
188	Oppdal	T 753
189	Oppdal	T 754
190	Oppdal	T 16289
191	Oppdal	T 17675
192	Oppdal	T 17702
193	Oppdal	_____
199-324	Vang	Se kap. 7.2.
325	Håkårr	T 17189
329	Vognill	C 16372
330	Vognill	T 3588
337	Haugen	T 14701
339	Rolvstjord	T 18827
342	Dørrem	T 4238

345	Toftåker	T 59, C 3093
349	Ålbu	T 4049-50
350	Moan	T 10824
356	Ratet	T 8856
362	Strand	Haz 35304
363	Strand	T 1950-75
364	Strand	T 2112-18
365	Strand	T 2239
366	Strand	T 2502-06
367	Strand	T 14702
368	Strand	T 15003
369	Strand	T 15223
370	Strand	T 18714
463	Lien	Tapt
464	Bjørnsvatnet	T 18997(?)
466	Hesthagehøen	T 15634
468	Rønningen	T 12191
469	Skåråvangen seter	T 4289-04

9.4. Pilefunn fra Oppdalsfjella.

<u>Nr.</u>	<u>Sted</u>	<u>Antall piler/deler av pil</u>
424	Bekkfonnhø	1
425	Brattfonnhø	8
426	Finnpiggan	1
427	Grønliskardet	1
428	Heimtjørna	1
429	Kaldvelldalen	1
430	Knutshø	1
431	Kolle	1
432	Kringsålfonna	1
433	Kringsålen	2
434	Kringsålen	3
435	Langvelldalen	1

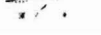
436	Leirtjørnkollen	15
437	Namnlauskollen	1
438	Raudhøa	1
439	Sandåfjellet	1
440	Sprikletjern	1
441	Stavsjølia	1
442	Storbreen	1
443	Storbreen	19
444	Storbreen	2
445	Tjørnglupegga	1
446	Tythøtjørna	1
447	Oppdalsfjellene	12

10. LITTERATUR

- Barth, E.K., 1979: Fangstgraver for rein i Rondane og andre fjell. Fortiden i søkelyset. Datering med ^{14}C -metoden gjennom 25 år. Trondheim 1979.
- Dalland, M. 1979: Registreringsrapport i forbindelse med 10-års vern av Driva. Manuskript DKNVS 1979.
- Farbregd, O. 1972: Pilefunn frå Oppdalsfjella. Gunneria 1. Trondheim 1972.
- Farbregd, O. 1980: Gravfeltet på Vang. Særtrykk fra Bøgda Vår 1980.
- Gaustad, F. 1965: Bygdene i oldtiden. Arkeologien og historien i Ivar Seljedal: Sunndalsboka bd.I, Sunndals-øra 1965.
- Gjerland, B. 1979: Registreringsrapport i forbindelse med 10-års vern av Driva. Manuskript DKNVS 1979.
- Hagen, A. 1963: Mesolitiske jegergrupper i norske høyfjell. Univ. Olds.saml. Årb. 1960-61. Oslo 1963.
- Indrelid, S. 1975: Problems relating to the Early Mesolithic Settlement of Southern Norway. Norw.Arch. Rev.vol. 8. 1975.
- Johansen, A.B. 1969: Høyfjellsfunn ved Lærdalsvassdraget I. Den teoretiske bakgrunn og det første analyseforsøk. Årbok for Universitetet i Bergen. Hum. serie no.4, 1969.
- Klüwer, L.D. 1823: Norske Mindesmærker. Chr.a. 1823.
- Mølmen, Ø. 1978: Villreinen i Snøhetta-feltet.
- Oppdal 1966: Arkeologiske registreringer (DAMR) 1966.
- Petersen, Th. 1933: Litt om den eldste bosetning i Sunndalen. Nordmøre historielags årbok 1933.
- Rygh, K. 1880: Faste fornlevninger og oldsagsfund i søndre Throndhjems amt. Throndhjem 1880.

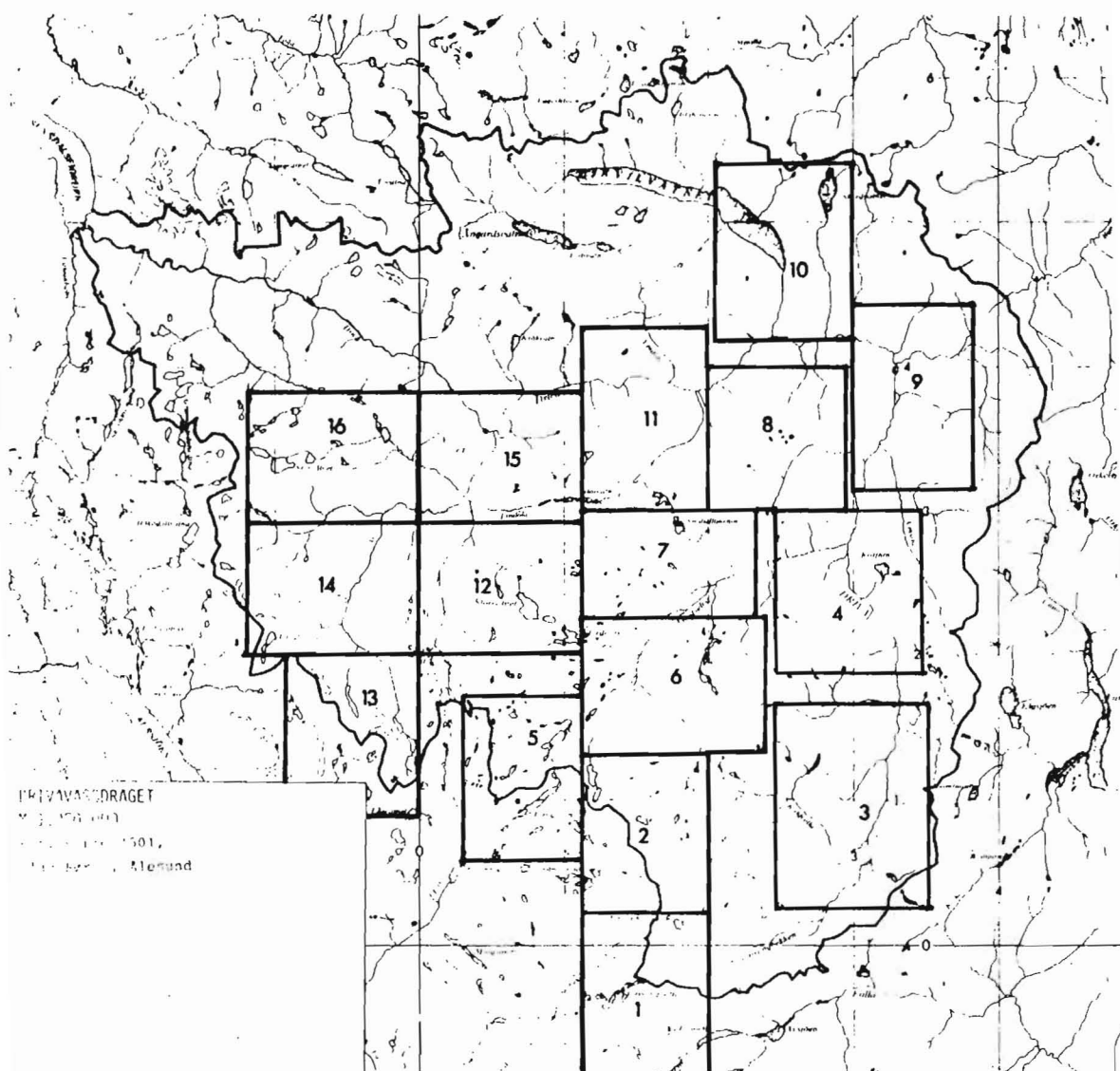
- Sandnes, J. 1971: Ødetid og gjenreisning. Oslo-Bergen-Tromsø 1971.
- Schøning, G. 1779: Reise som giennem en Deel af Norge i de aar 1773, 1774, 1775 paa Hans Majestets Kongens Bekostning er gjort og beskreven. Trondheim 1779.
- Skjølsvold, A. 1980: Refleksjoner omkring jernaldersgravene i syd-norske fjellstrøk. Viking 1979.
- Stenvik, L.F. 1978: Registreringsrapport i forbindelse med 10-års vern av Driva. Manuskript DKNVS 1978.
- Sæther, B. 1981: Botanisk rapport i forbindelse med 10-års vern av Driva. (In press DKNVS 1981).
- Sjøborg, H.Chr. 1979: Registreringsrapport i forbindelse med 10-års vern av Driva. Manuskript, DKNVS 1979.

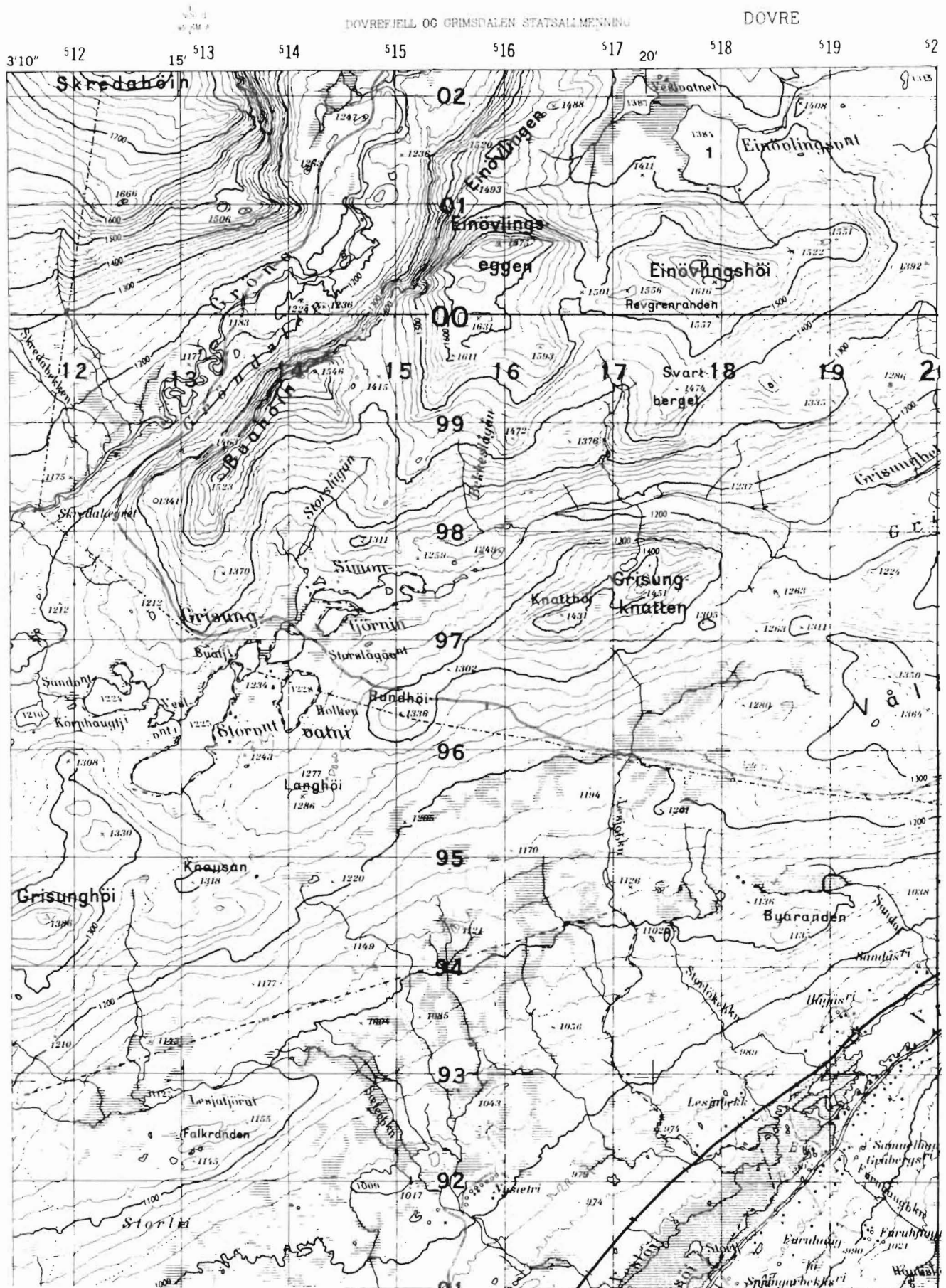
Grense. Boundaries

Riks- med røys og merke	International with markers	+++o+++
Fylke-, Kommune- County; District		+...+----
Sokn-, Statsallmenning. Parish; Crown land		-----
Kirke/Kyrkje Kapell. Gravplass. Church; Chapel; Cemetery		+ + >>
Skole, forsamlingshus. Hotell o. l. School, meetinghouse; Hotel, etc.		: :
Våningshus. Hytte, koié. House, Cabin, etc.		o .
Gård Sæter. Bu. naust. Farm, Chalet; Shanty, boatshed		o .
Tank. Tårn, minnesmerke o. l. Tank, Tower, monument, etc.		. #
Fabrikk, kraftverk o. l. Større. Mindre		↓ @
Industry, power station, etc.. Large; Small		
Gruve Steinbrøtt Grustak Mine, Quarry, Gravel pit		⚡ Y
Flyplass Landingsplass. Radiostasjon		⊕ +
Airfield, Landing ground; Radio station		
Sjøflyhamn Ankerplass for fly, for båt		⊕ +
Seaplane base, Anchorage Seaplane, Boat		
Fyr Lykt. Sjømerke Radiotyr for fly o. l.		☆ ○ ◇
Lighthouse Light Beacon, Air nav. radio beacon etc.		
Trig punkt. Høgdepunkt. Kontrollert Ukontrollert		△ +229 x 324
Trig point Spot elevation Checked; Unchecked		
Høgd på vatn. Kontrollert Ukontrollert		232 195
Lake elevation Checked; Unchecked		
Skog Tregruppe Woods, Group of trees		
Myr Torvtak Marsh, Peat cuttings		
Kystlinje med tørrfall. Kurvø og tal for djupn		
Shoreline with foreshore flat, Depth curve and sounding		
Båe I vassflata og under vatn Rock Awash, Sunken		

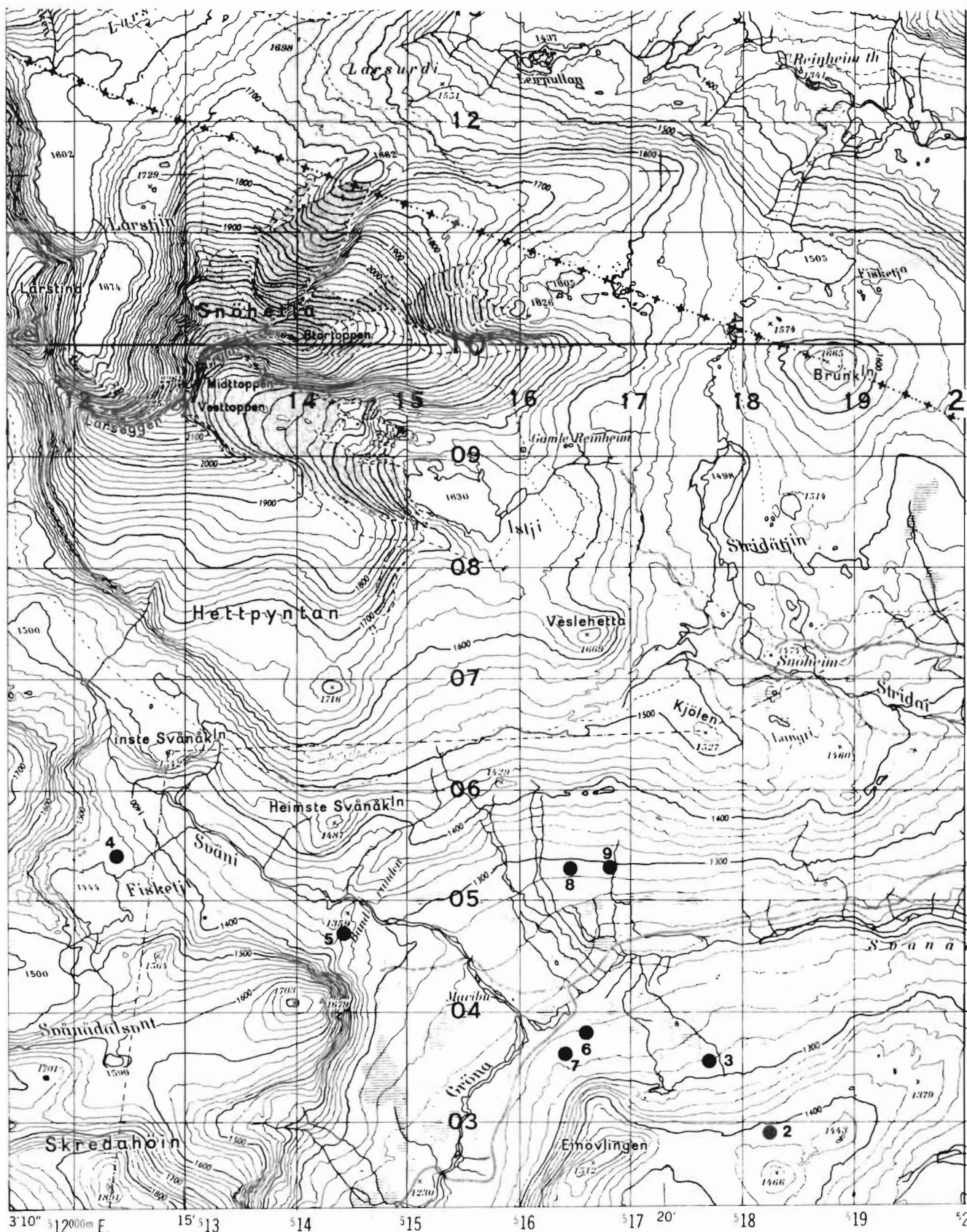
Veg. Roads

	Fast dekke Hard surface	Grusdekke Loose or light surface
Motorveg Dual highway	=====	
Riksveg Vegnummer Europaveg, Riksveg	===== E6 =====	===== 10 =====
State road; Route marker Europe, State		
Fylkesveg County road	=====	
Kommunal veg District road	=====	
Privat veg Vegbom Private road; Road barrier	=====	
Kjerreveg Merkt sti. Cart track; Path with markers	=====	
Tydelig sti. Lite synlig sti. Distinct path; Track	=====	
Veg under bygging. Vinterveg	=====	
Road under construction; Winter road		
Bilferje. Mindre ferje. Car ferry, Passenger ferry	=====	
Jernbane. Railroads		
Dobbelt spor Enkelt spor Stasjon og stoppeplass	=====	=====
Double track Single track; Station, Halt		
Under bygging eller nedlagt Smalt spor	=====	
Inoperative, Narrow gauge		
Tunnel Overbygg Bru	=====	=====
Tunnel Snowshed, Bridge		
Planovergang Veg over veg under jernbane	=====	=====
Level crossing Underpass, Overpass		
Elektrisk sporveg trallebane Taubane, skiheis	=====	
Electric car line Aerial cableway, ski lift		
Telegraf telefonlinje Kraftlinje	=====	
Telegraph line, telephone line, Power line		

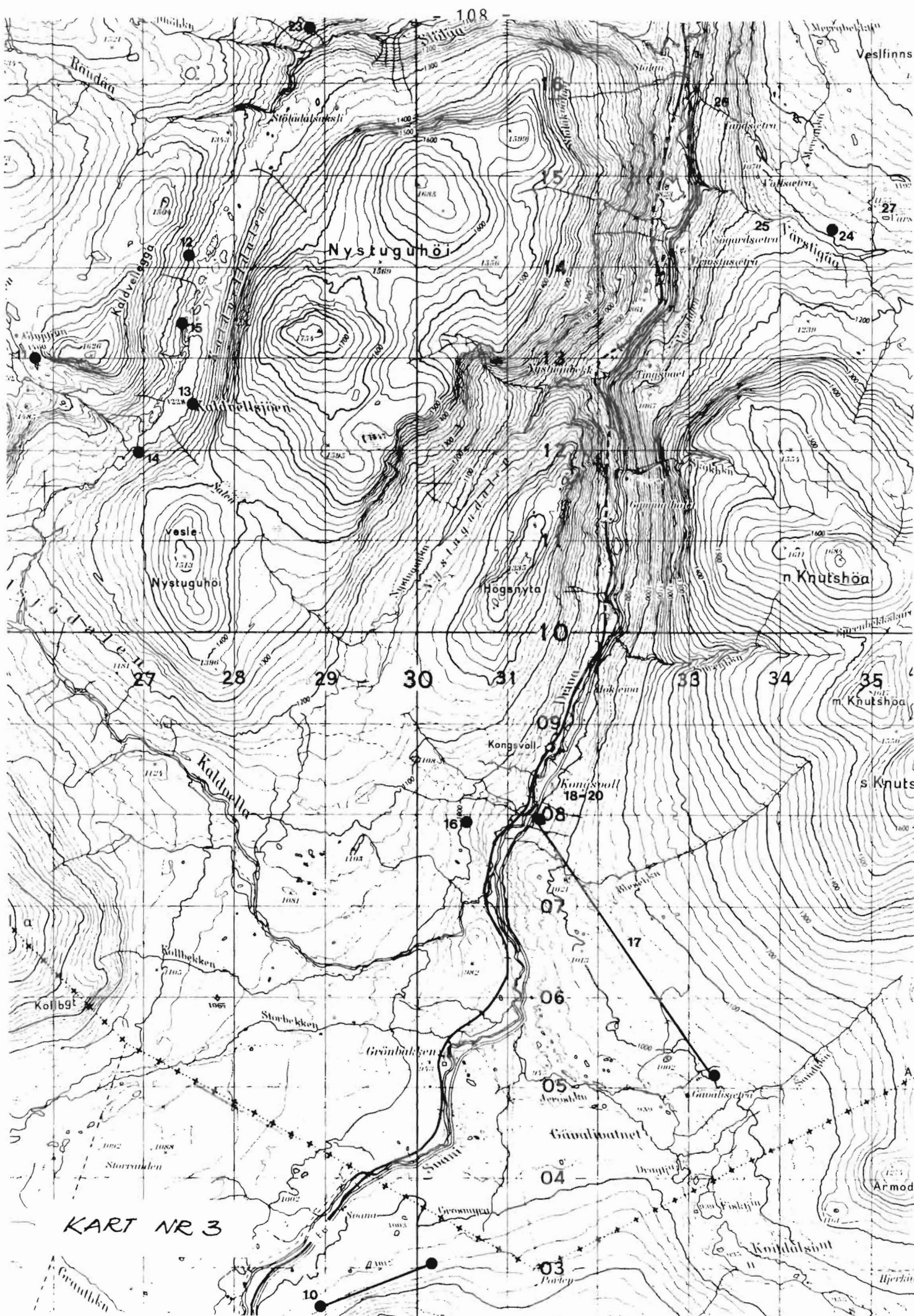

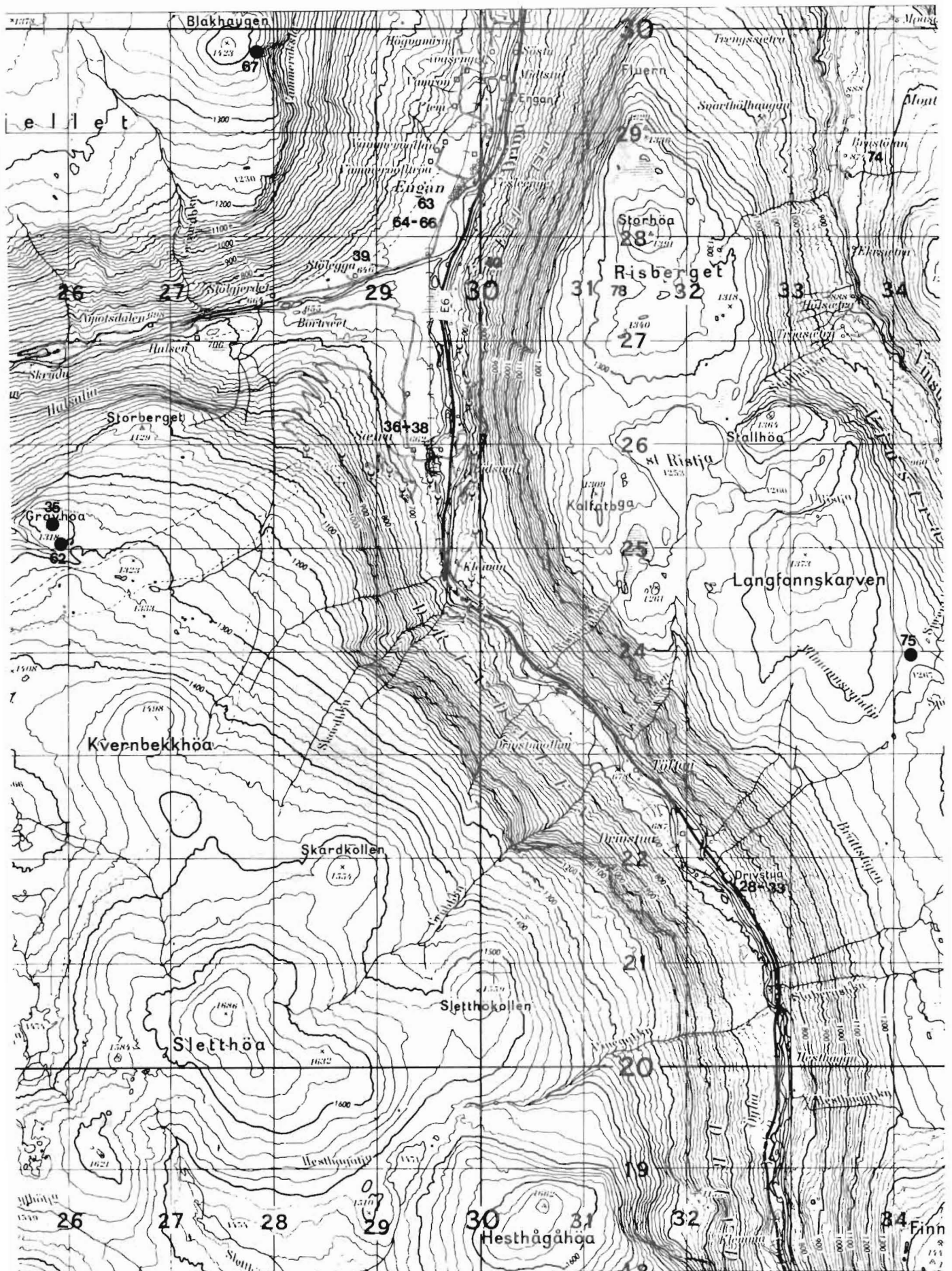

KART NR 1

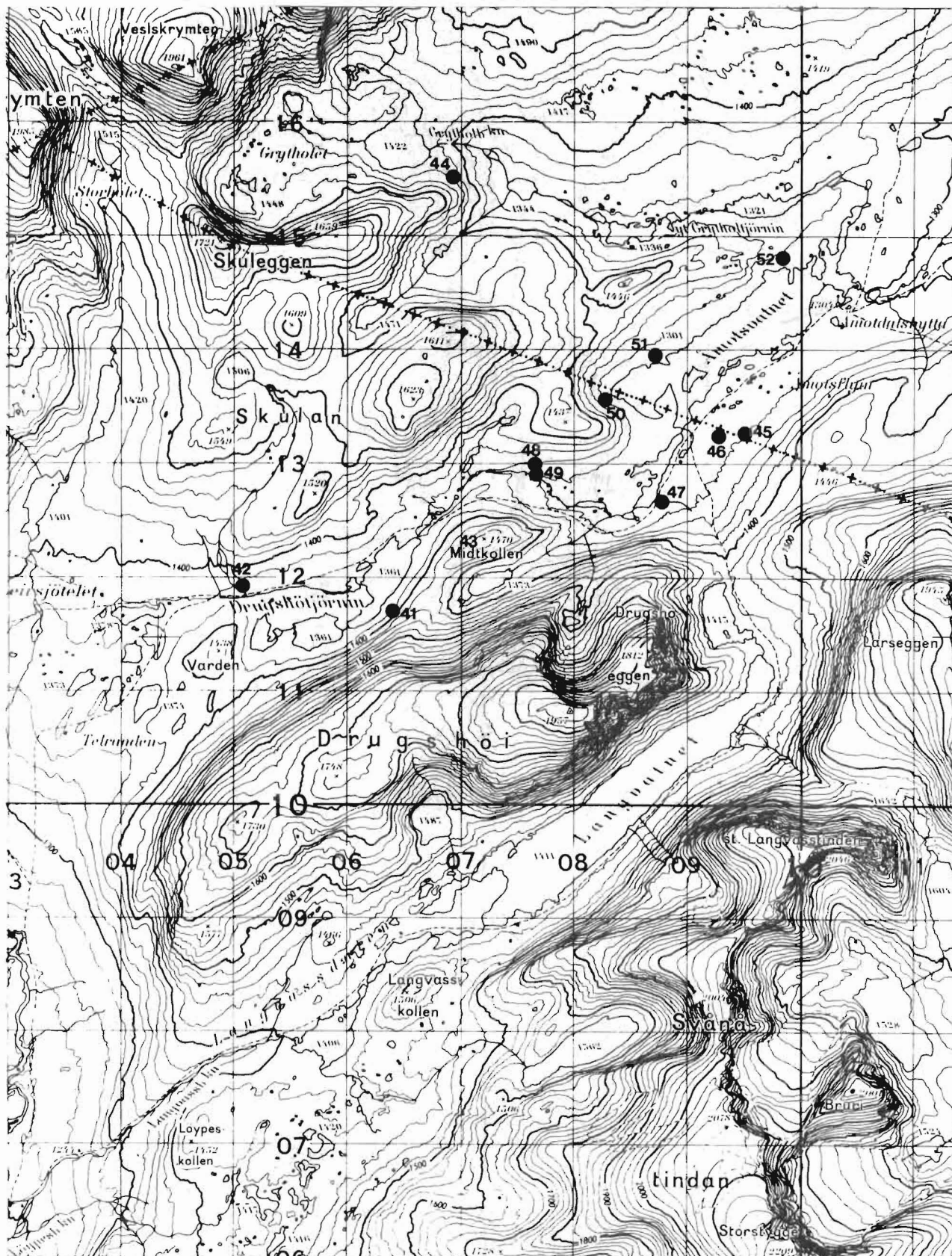

KART NR 2

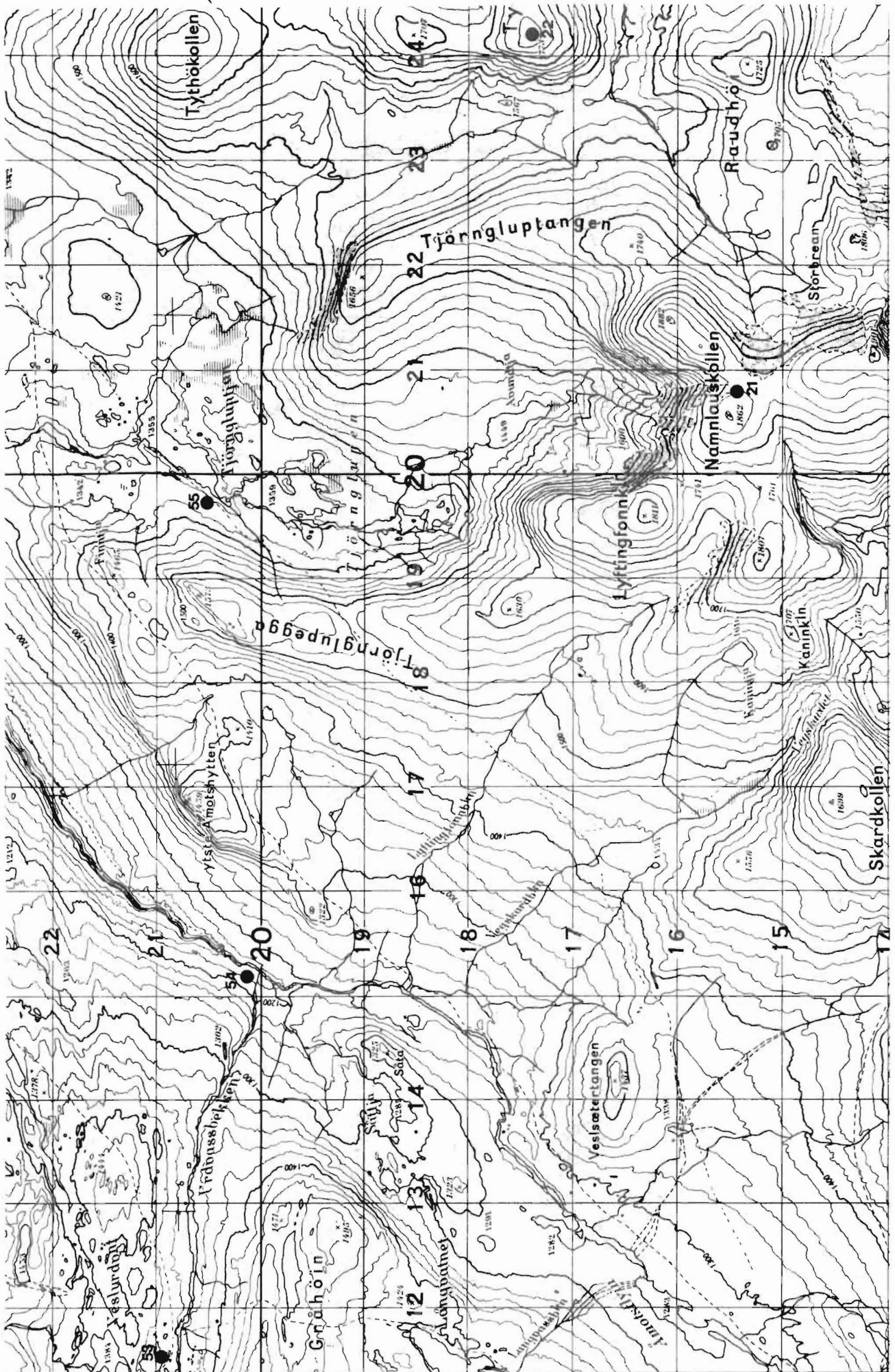

KART NR 4

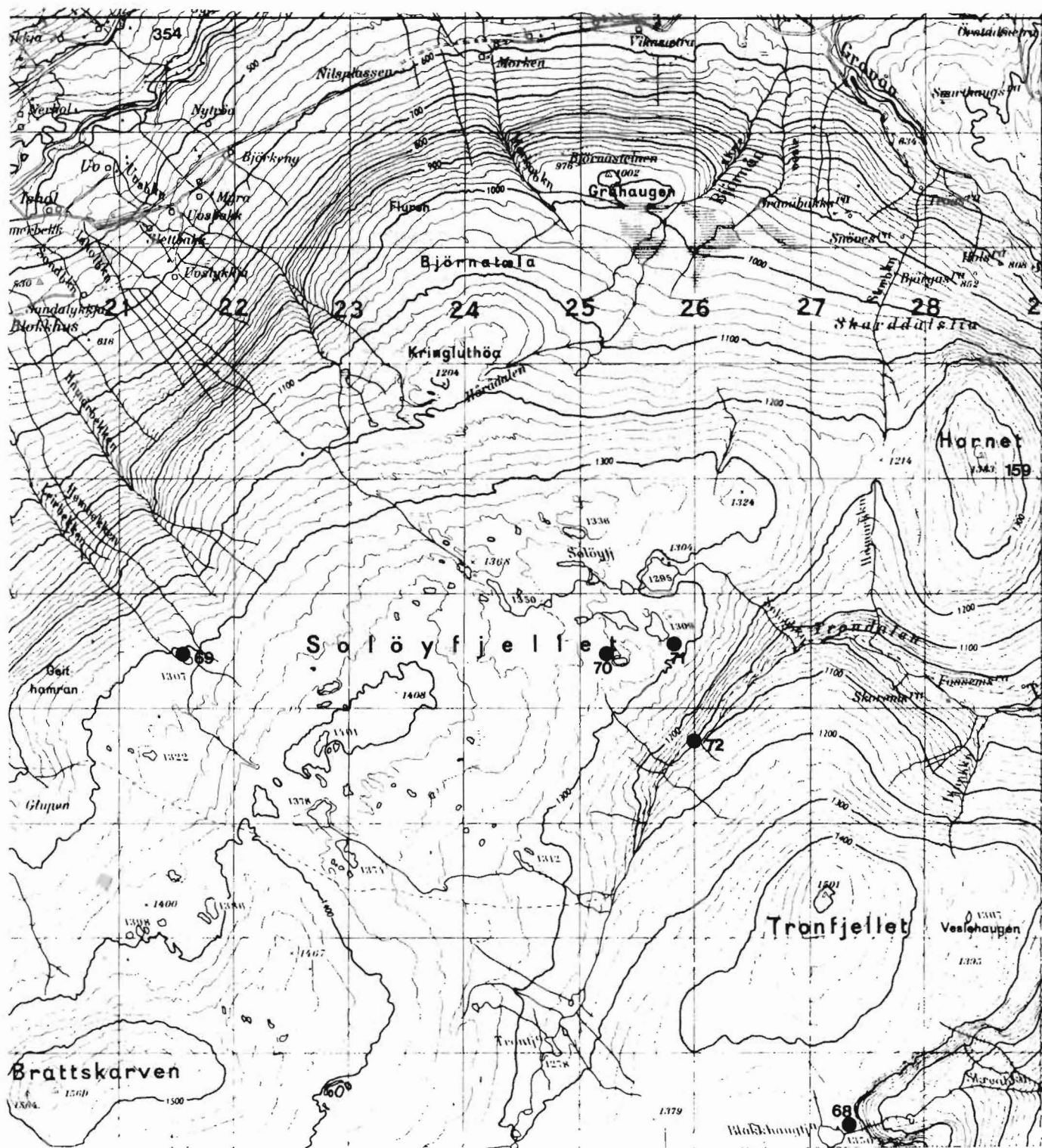

KART NR 5

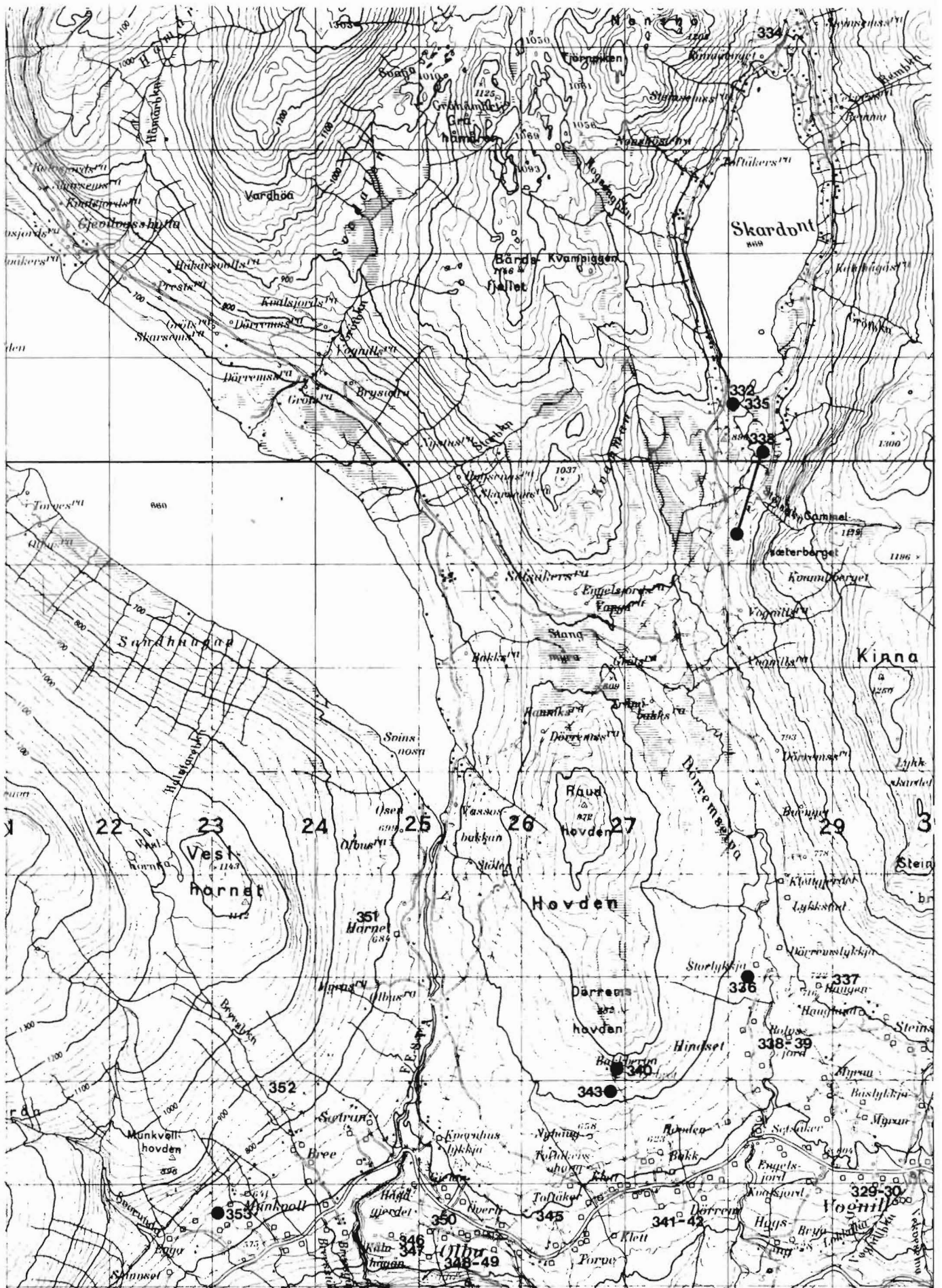

KART NR 6

KART NR 7

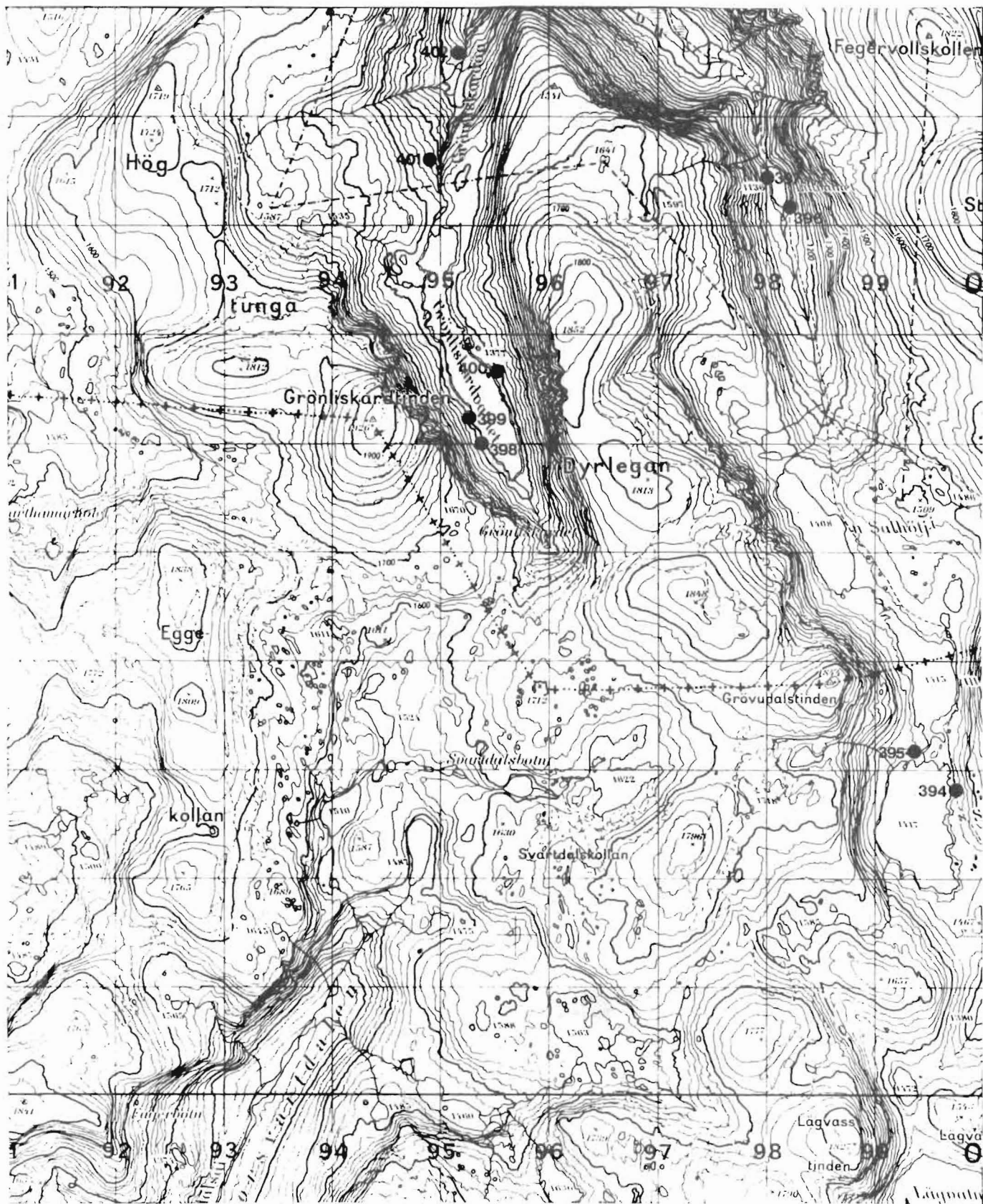
KART NR 8

KART NR 10

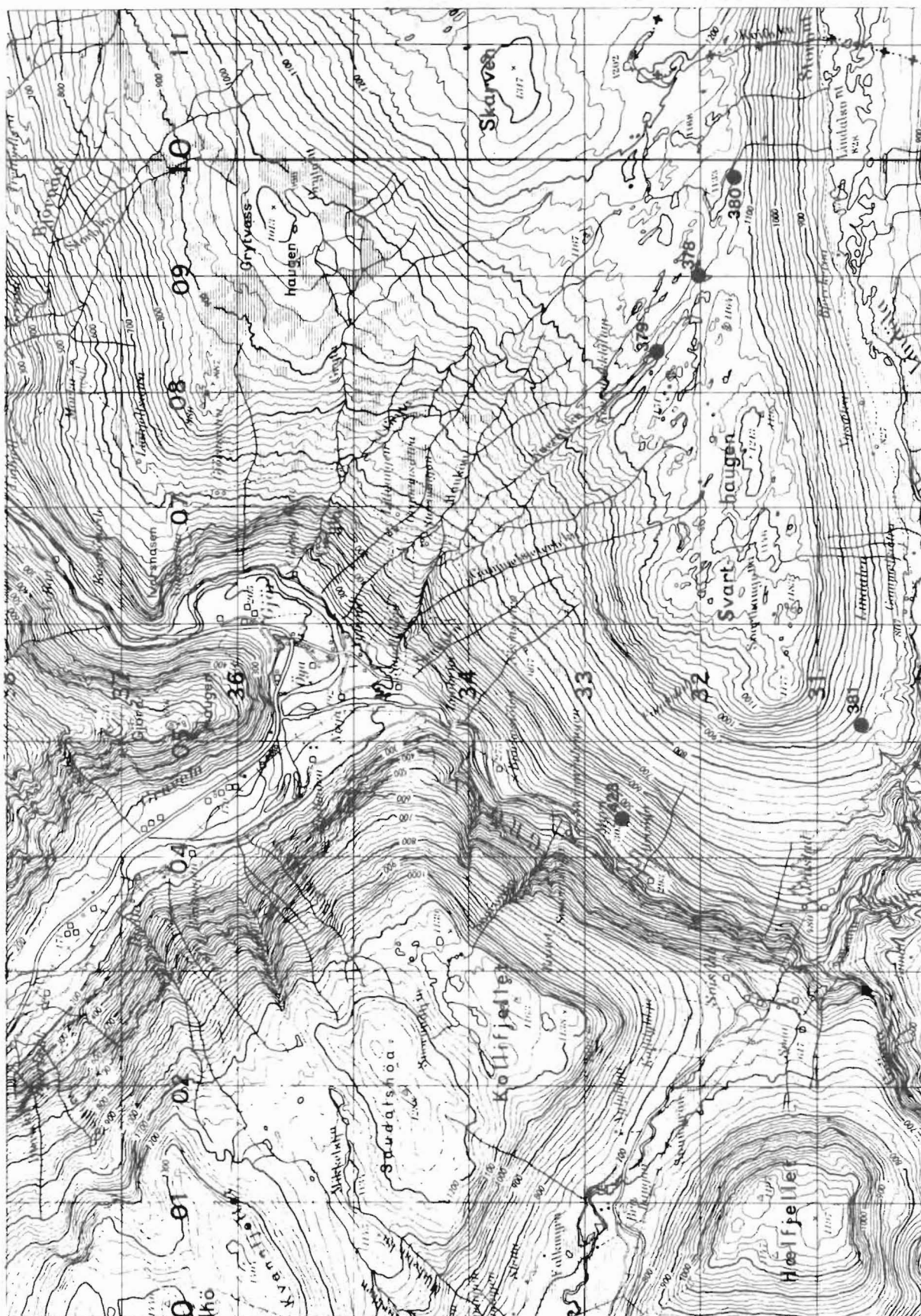
KART NR 11

KART NR 12

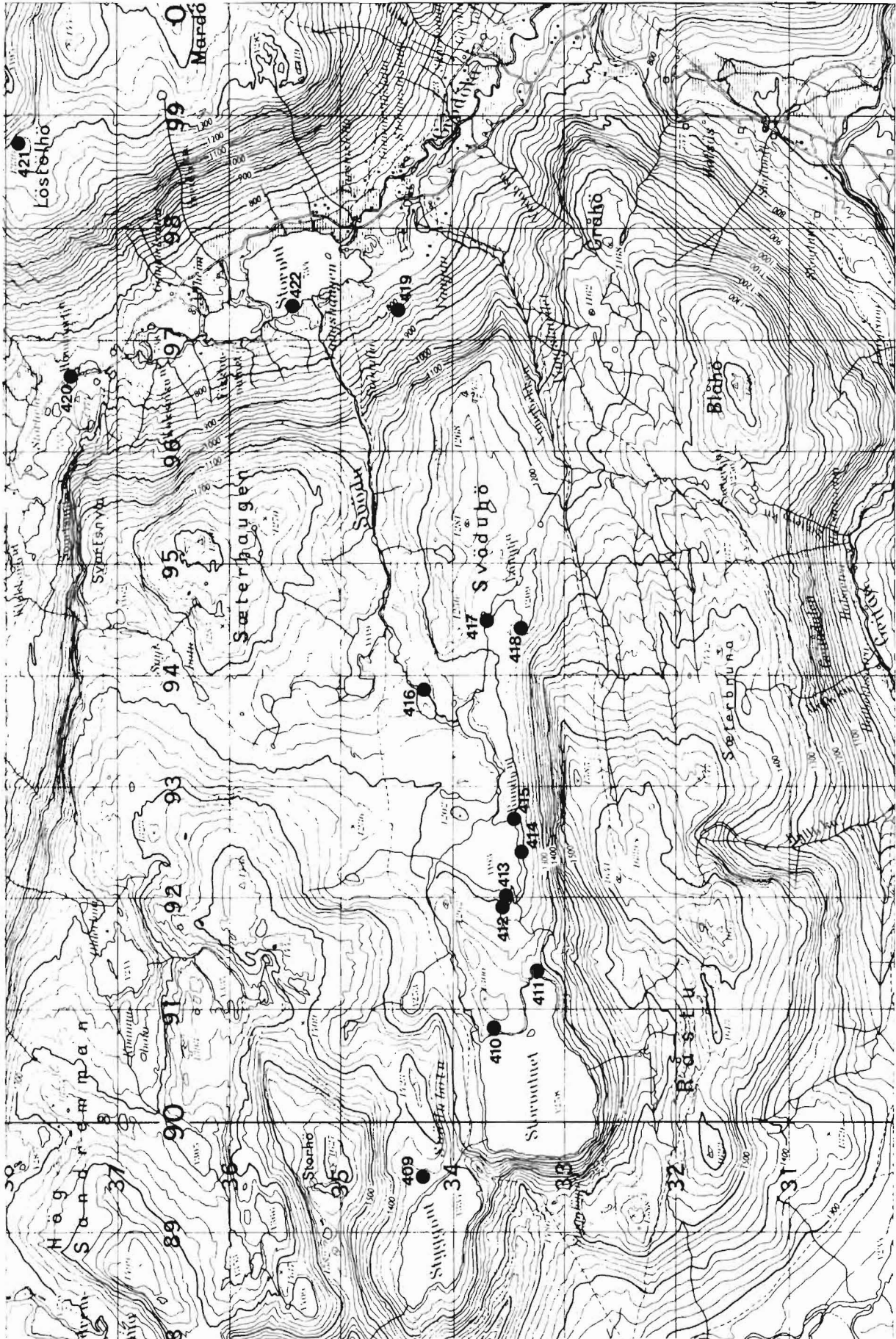

KART NR 13

KART NR 14

KART NR 15

KART NR 16

1. Nordre og Midtre Salhøtjern. Foto: H.C.Søborg.

2. Åmotsdalsvatnet. Foto: H.C.Søborg.

3. Ø-siden av Storvatnet med Rundvatnet i bakgrunnen.
Foto: M.Dalland.

4. Storvatnet i Grødalen. Foto: M.Dalland.

5. Utsikt nedetter Grøvudalen. Foto: H.C.Søborg.

6. Snøfjellstjern. På høyre side av Håmmårdalen midt på bildet ligger et stort dyregravssystem. Foto: L.F.Stenvik.

7. Steinalderlokalitet ved Litlvatnet øverst i Grøvudalen.
Foto: H.C.Søborg.

8. Heller ved innløpet til Åmotsdalsvatnet. Foto: H.C.Søborg.

9. Dyregrav ved Laugtjørna. Foto: M.Dalland.

10. Den samme dyregrava som ovenfor i nærbilde. Foto: M.Dalland.

11. Sammenrast dyregrav av den steinmurte typen ved Laugtjørna.
Foto: M.Dalland.

12. Dyregrav av den jordgravde typen. Grødalen. Foto: M.Dalland.

13. Bogestø ved Rundvatnet. Foto: M.Dalland.

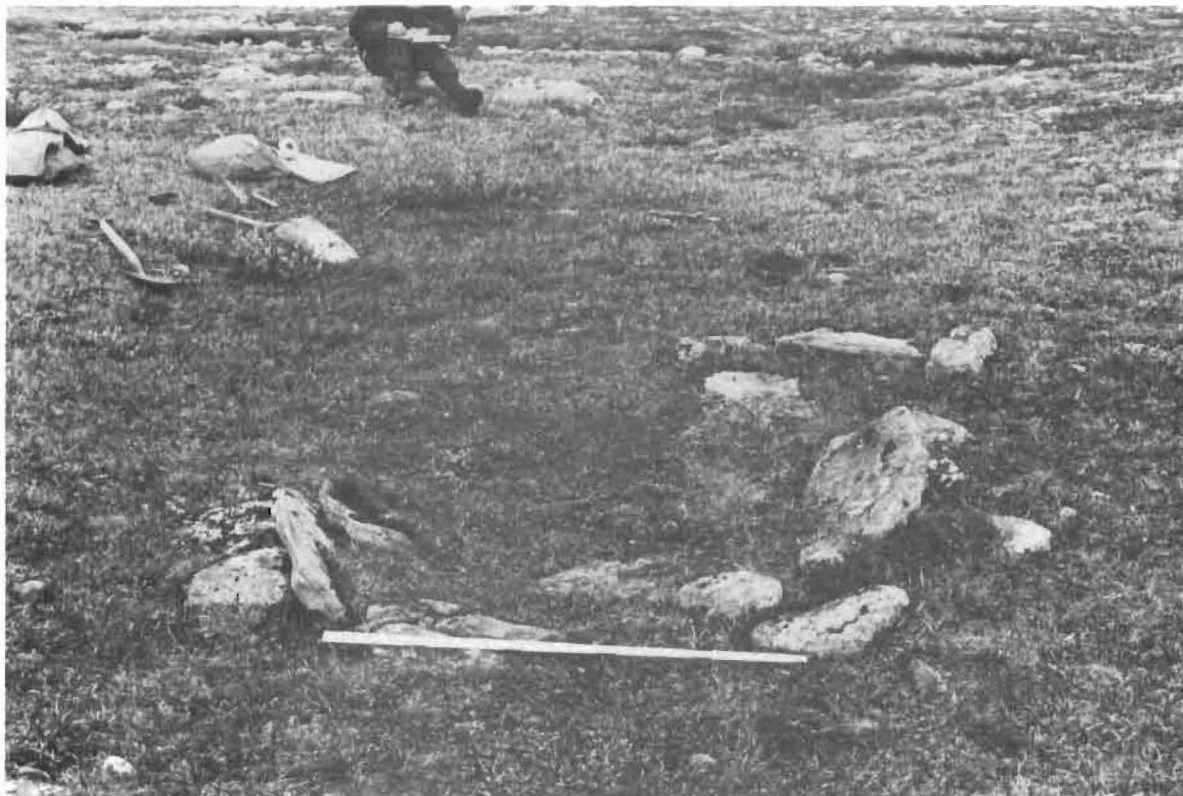
14. Nattlæger ved Storvatnet. Foto: M.Dalland.

15. Kleberbrudd i Grøvudalen. Foto: H.C.Søborg.

16. Røys ved Storvatnet i Grødalen. Foto: M.Dalland.

17. Tuft ved innløpet til Åmotsdalsvatnet. Foto: H.C.Søborg.

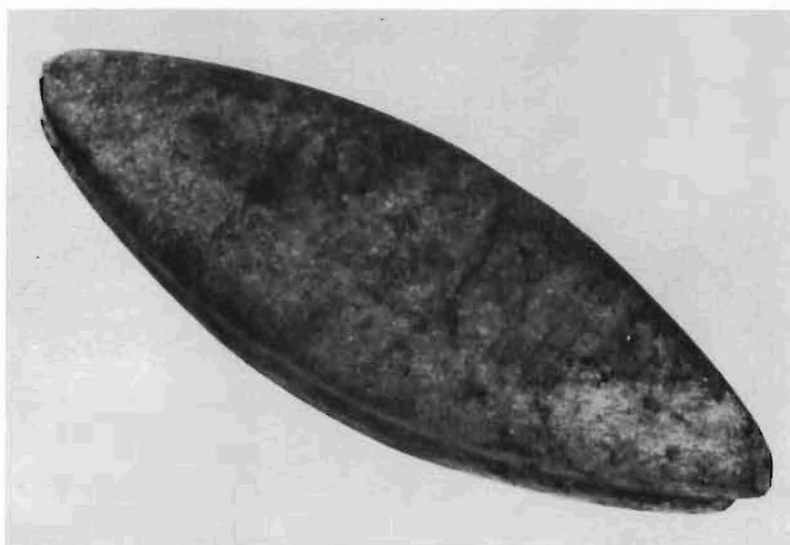
18. Tufter på Haualykkja, Grøvudalen. Foto: H.C.Søborg.

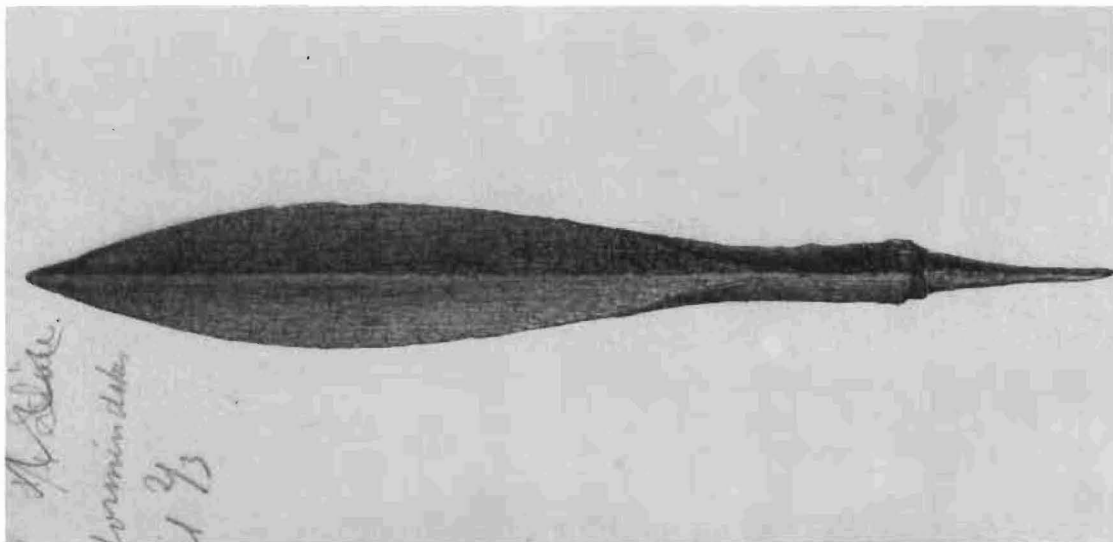
19. Skiferspiss (T 4480) funnet på Dørrem, Oppdal.

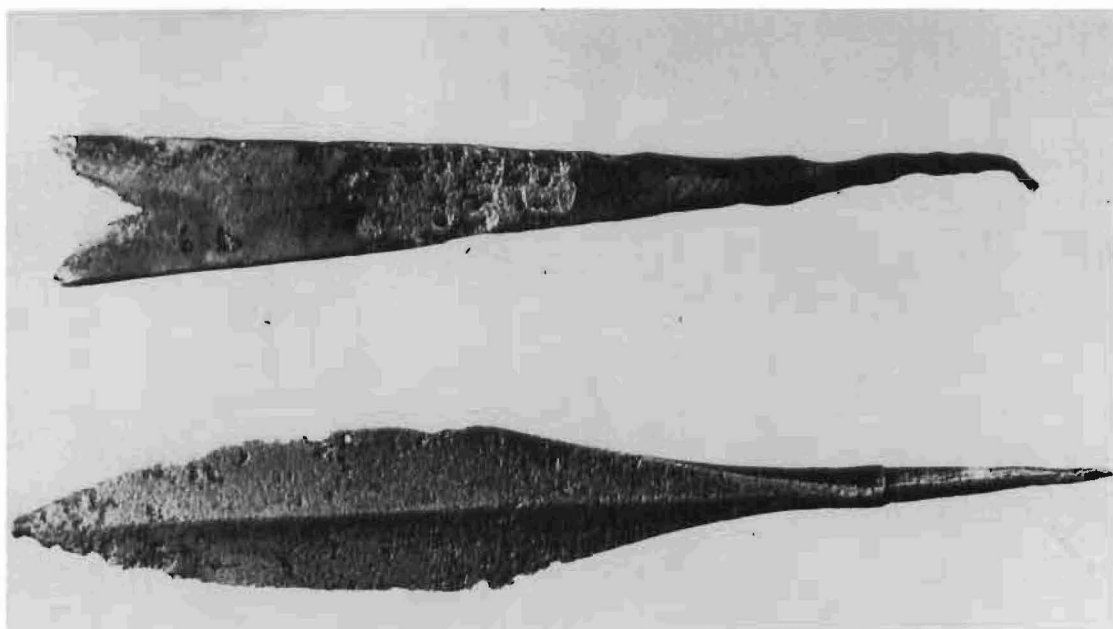
20. Flintdolk (T 18998) funnet på Gregosen, Oppdal.

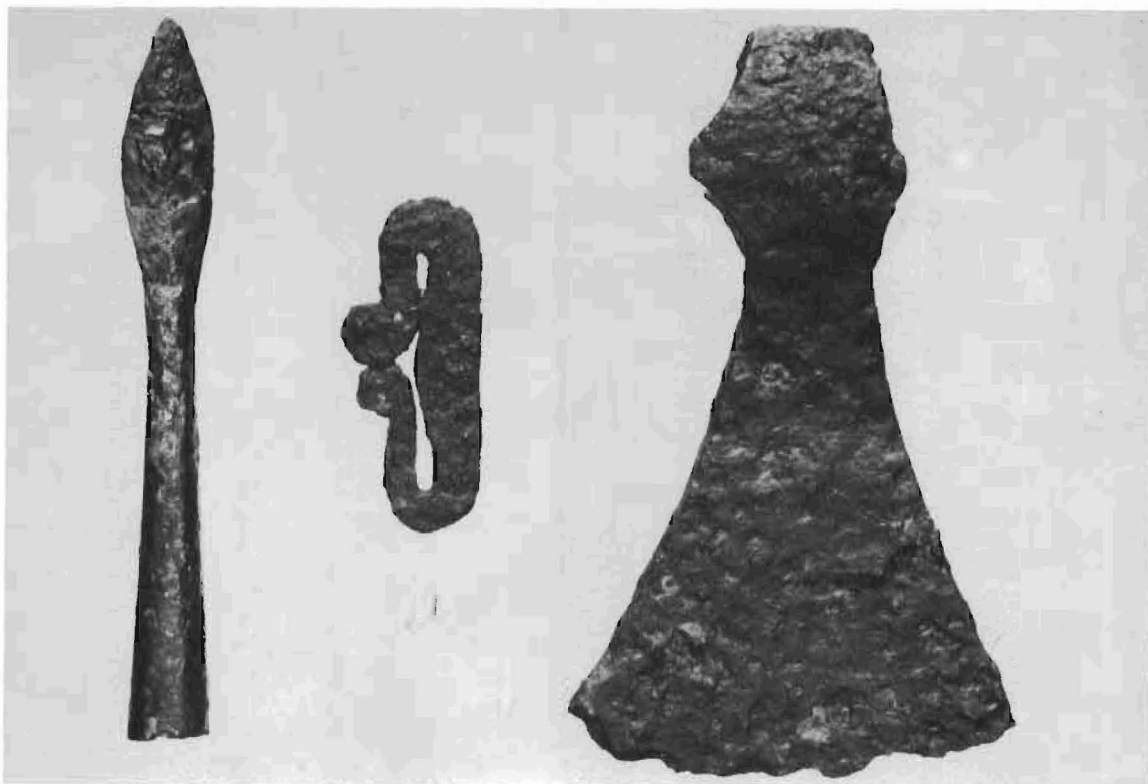
21. Beltestein av kvarts (T 3264) funnet på Rise, Oppdal.

22. Pilespiss (T 11190) funnet på Løftingfonnkollen, Oppdal.

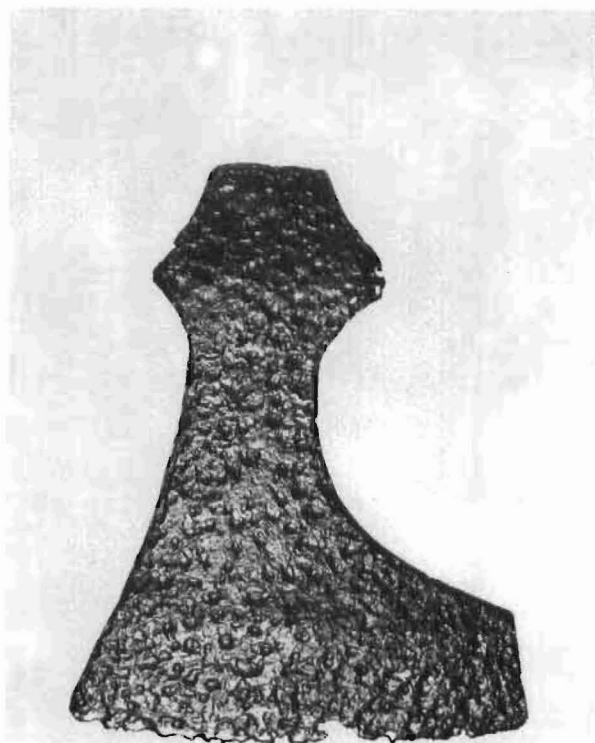
23. Pilespisser (T 869, T 6758) funnet på Rise, Oppdal.

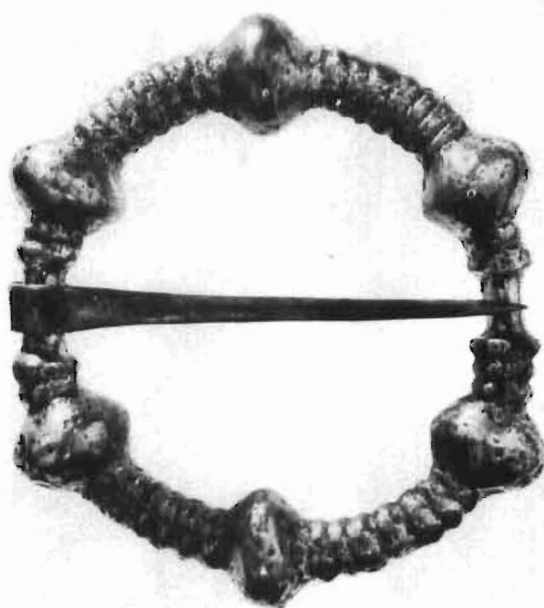
24. Gravfunn (C 22, C 24, C 5256) funnet på Rise, Oppdal.

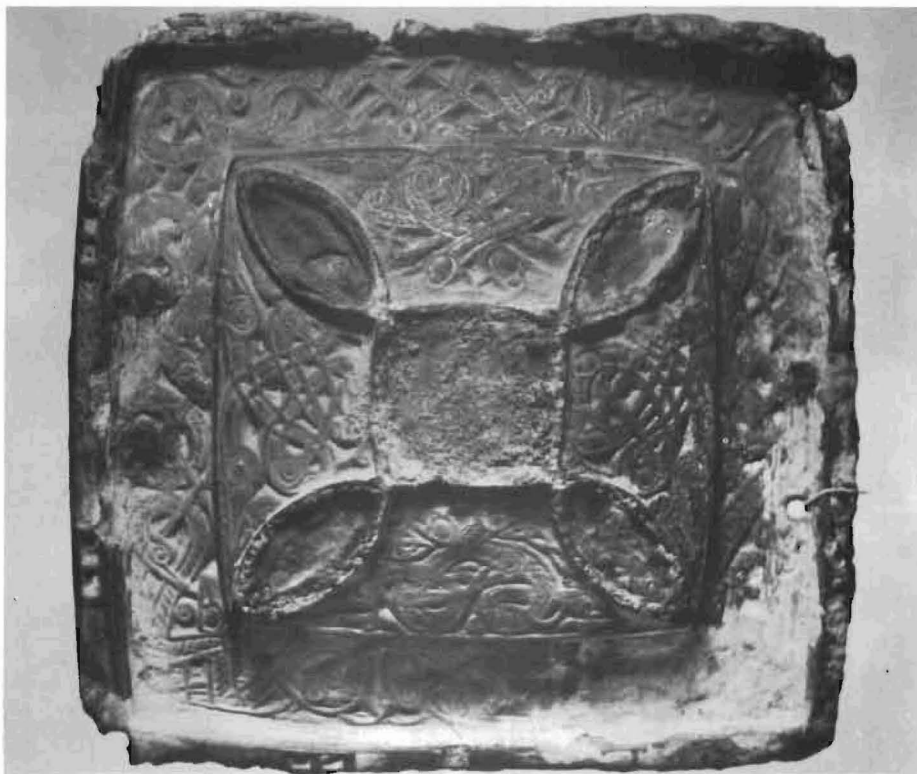
25. Skålforma spenner (T 9254) funnet på Vang, Oppdal.

26. Skjeggøks fra vikingtid (T 2115) funnet på Strand, Oppdal.

27. Ringnål (T 18817 a) funnet på Vang, Oppdal.

28. Irsk beslag (T 15003) funnet på Strand, Oppdal.

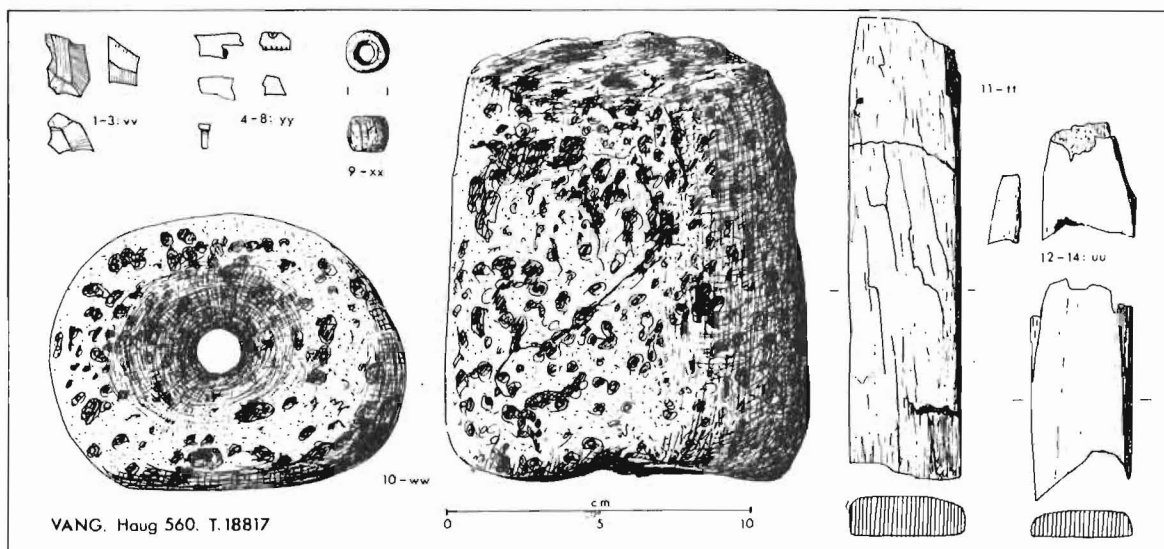
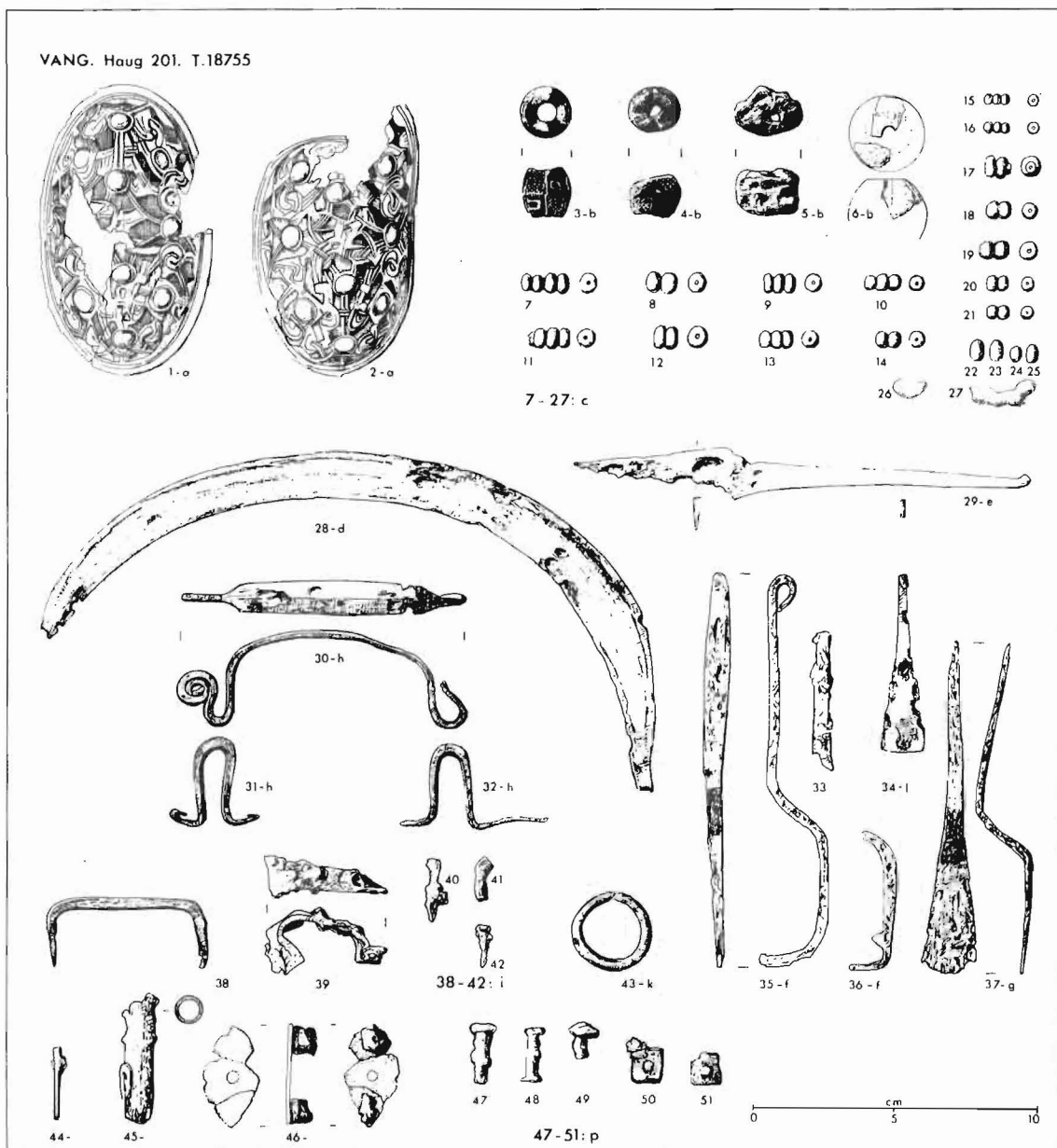
29. Koniske spinner (T 18758) funnet på Vang, Oppdal.

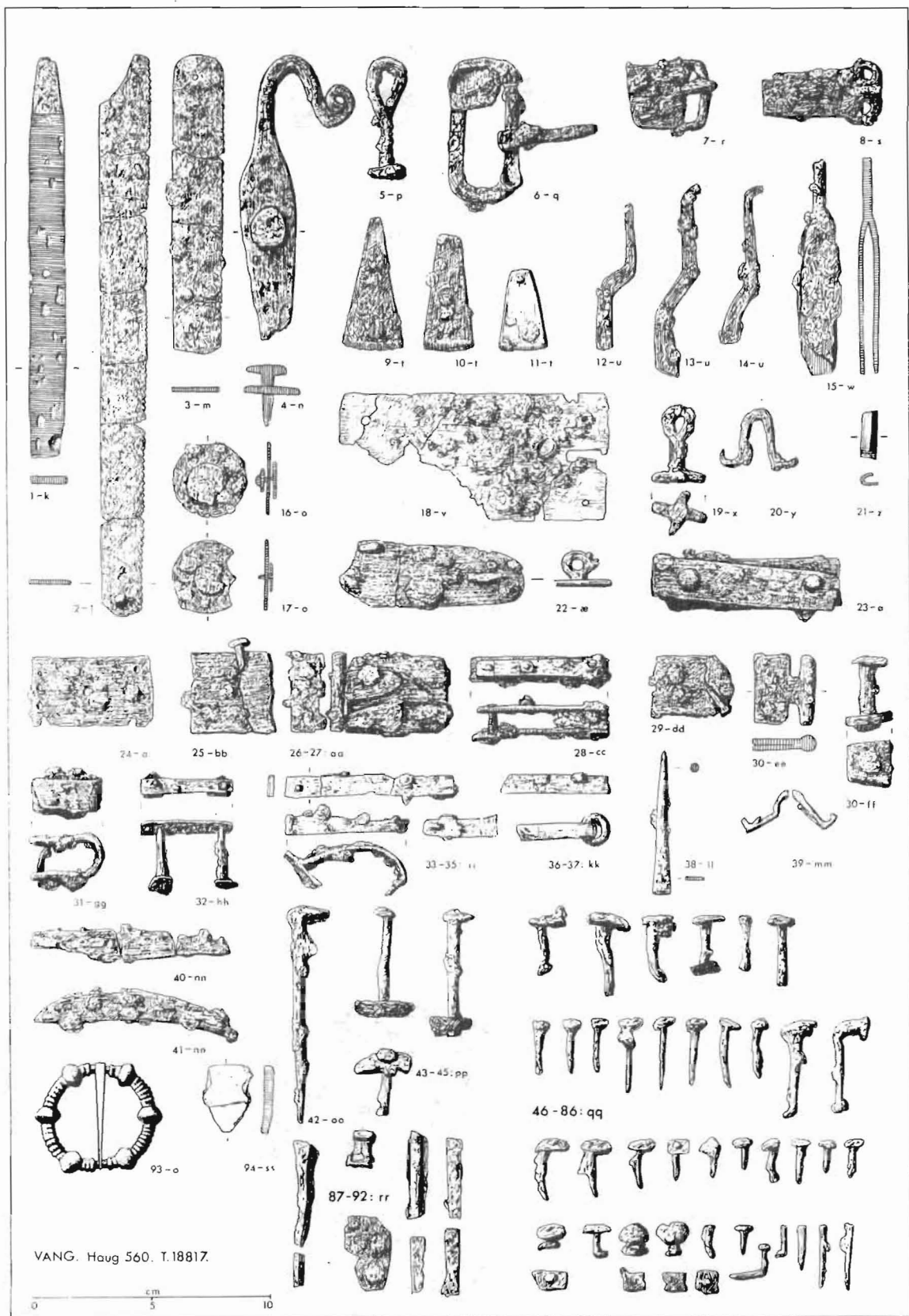
30. Irsk bronsebeslag (B 768) funnet på Vang, Oppdal.

31. Kart over gravfeltet på Vang etter O.Farbregd.

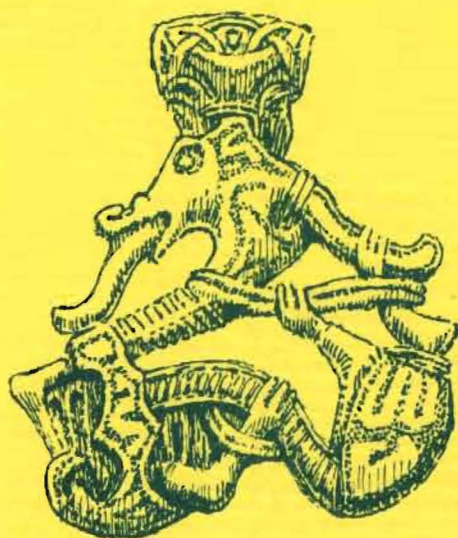

32. Kvinneutstyr i haug 201. Nederst: Avlstein og annet fra mannsgrav i haug 560. Etter O.Farbregd.

OF 75

33. Funn i haug 560. Redskap, beslag etc. Etter O.Farbrege.

ISBN 82-7126-290-4
ISSN 0332-8546